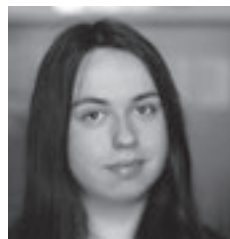

Otvorena
znanost je
budućnost
STR. 22-23

Kultura - glavni
alat za razvoj
konkurentnosti
STR. 24-25

Saša Budimski -
pobjednik literarnog
natječaja Universitas
STR. 16-17

god VIII.
broj 80.
27. lipnja
A.D. 2016.
www.unist.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

SVEUČILIŠTE U SPLITU I SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

objavljaju POZIV

za upis 2. generacije studenata Programa postakadetskog zapošljavanja
i stjecanja upravljačkih sposobnosti u akademskoj godini 2015./2016.

Pravo prijave po Pozivu imaju studenti preddiplomskih, diplomskih i integriranih sveučilišnih studija,
te preddiplomskih i specijalističkih diplomskih stručnih studija.

Cilj Programa je osposobljavanje studenata za pokretanje i vođenje gospodarskih i drugih subjekata
i povećavanje opće sposobnosti za zapošljavanje/samozapošljavanje nakon završenog studija.

Pravo upisa Programa, pod jednakim uvjetima, ostvaruje
30 studenata Sveučilišta u Splitu i 30 studenata Sveučilišta u Zagrebu.

Prvi modul izvodi se u Splitu, od 11. do 22. srpnja 2016. godine,
kao radionica ljetne škole u prostorima Sveučilišne knjižnice, Ulica Ruđera Boškovića 31.

Program Modula studente uvodi u poduzetnički način razmišljanja, upoznaje s pravnim okvirom
poduzetničkih poduhvata te osposobljava za usvajanje poslovnih vještina s fokusom
na vještine identifikacije i analize poslovnih prilika.

Predavači/mentori su sveučilišni profesori i uspješni poslovni ljudi.

Za studente izvan Splita smještaj i prehranu biti će osigurani u studentskim domovima

Uz prijavu po Pozivu dostaviti:
motivacijsko pismo za sudjelovanje u Programu,
prijepis ocjena ili preslik indeksa,
potvrdu o statusu,

dokaz o eventualnom prethodnom iskustvu u provedbi učeničkih
ili studentskih projekata te sudjelovanja u programima dodatnog usavršavanja ili obrazovanja,
mišljenje/preporuku nastavnika, mentora ili članka sastavnice.

Prijave po Pozivu ravnopravno podnose osobe oba spola. Prijave se predaju do 29. lipnja 2016.
putem mrežnih stranica Sveučilišta u Splitu i Sveučilišta u Zagrebu te poštom ili osobno na adresu:
Sveučilište u Splitu, Livanjska 5, 21 000 Splitu, Hrvatska, s naznakom: za Program postakadetskog zapošljavanja

Poziv je objavljen na mrežnim stranicama Sveučilišta u Splitu i Sveučilišta u Zagrebu.

Za sve polaznike koji zadovolje uvjete iz Poziva PROGRAM JE BESPLATAN

Rektor
Sveučilišta u Splitu

Prof. Šimun Anđelinović

Rektor
Sveučilišta u Zagrebu

Prof. Damir Boras

Rektor Anđelinović:
Znanstvenik ima naj-
više ideja dok studira i
zato studentima
treba omogućiti da za-
jedno sa svojim profe-
sorima i poduzetnicima
pokreću svoje
kompanije

Rektor Boras: Ovaj
Projekt nudi
šansu mlađi-
ma da od vla-
stiteg rada
dobro žive
u vlastitoj
zemlji

Kakva će biti sudbina prvih deset hrvatskih znanstvenih centara izvrsnosti

STR. 6 - 7

DIES ACADEMICUS:

Sveučilište u Splitu STR. 8 - 11

Sveučilište u Osijeku STR. 12 - 13

Katoličko sveučilište

Savjetovalište za studente u Splitu

STR. 20 - 21

182

STR. 15 - 18

Rektorove nagrade u Zagrebu

ZaGreb

MIPRO U OPATJI

Najveći nekomercijalni informacijsko-komunikacijski skup

Od 30. svibnja do 3. lipnja u Opatiji je održan najveći nekomercijalni informacijsko-komunikacijski skup u ovom dijelu Europe, MIPRO 2016. Međunarodni Programski odbor MIPRO-a pripremio je bogate znanstvene, stručne, tehnološke i poslovne sadržaje. U okviru skupa organizirani su okrugli stolovi, radionice, seminari, savjetovanja i prezentacije na kojima je sudjelovalo više od 1200 sudionika. U zborniku radova skupa objavljeno je skoro 400 radova autora iz 30 zemalja.

POSJET VELEPOSLANICE REPUBLIKE SRBIJE

O kulturnoj i akademskoj suradnji

Rektor Damir Boras 1. lipnja ugostio je veleposlanicu Republike Srbije Nj.E. Miru Nikolić i ministra savjetnika u Veleposlanstvu Srbije Davora Trkulju. Sastanku je nazočio i prorektor za poslovanje Tonči Lazibat. Razgovarali su o postojećoj akademskoj i kulturnoj suradnji između sveučilišta obiju zemalja i dviju dobrosusjedskih država. Izrazili su veliku želju i spremnost na intenzivniju suradnju u područjima u kojima ju je moguće najbrže pokrenuti.

POZIV STUDENTIMA

Osmislite vizualni identitet Smotre!

Sveučilište u Zagrebu poziva studente da osmisle vizualni identitet 21. po redu Smotre, koja će se održati od 17. do 19. studenoga. Novost je da će ove godine programom, osim za učenike završnih razreda srednjih škola, biti obuhvaćene i informacije o poslijediplomskim studijima. Promotivna kampanja Smotre treba pružiti jasne informacije i budućim i sadašnjim studentima o mogućnostima nastavka akademskog obrazovanja. Pobjednik/ci će za produkciju svih potrebnih promotivnih materijala za Smotru u razdoblju od 15. listopada do 10. studenoga dobiti naknadu od 40.000 kn. Rok za predaju radova je 4. srpnja.

IZASLANSTVO KOSOVSKOGA SVEUČILIŠTA HAXHI ZEKA

Velika povezanost kosovskih intelektualaca sa Zagrebačkim sveučilištem

Rektor Damir Boras, zajedno s dekanicom Pravnog fakulteta Dubravkom Hrabar, ugostio je 3. lipnja rektora kosovskoga sveučilišta Universiteti Haxhi Zeka iz Peći, Fadila Millaku, koji je predvodio izaslanstvo u sastavu: Muhamet Sadiku, Ibish Mazreku i Haxhi Gashi. Rektor Millaku uputio je zamolbu rektoru Borasu da Sveučilište u Zagrebu pruži pomoć u organiziranju i provedbi doktorskih studija. Povezanost kosovskih intelektualaca s Hrvatskom rezultirala je knjigom profesora Sadiqua Komuniciranje i suradnja Hrvatska - Kosovo na albanskom jeziku. Rektor Boras i dekanica Hrabar dali su načelnu podršku, a razmatrena je mogućnost potpisivanja temeljnog bilateralnog sporazuma već ovoga mjeseca, kad će rektor Boras i službeno posjetiti Republiku Kosovo.

Nikša Burum novi rektor Sveučilišta u Dubrovniku

Dubrovnik, 20. lipnja 2016. – Na svojoj 132. sjednici, održanoj u Rektoratu Sveučilišta, članovi Senata Sveučilišta u Dubrovniku tajnim su glasanjem u prvom krugu izabrali prof. dr. sc. Nikšu Buruma za novog rektora Sveučilišta u Dubrovniku. Prof. dr. sc. Nikša Burum izabran je za mandatno razdoblje od 1. listopada 2016. do 30. rujna 2020. godine.

Profesor Nikša Burum redoviti je profesor na Odjelu za elektrotehniku i računarstvo Sveučilišta u Dubrovniku. Diplomirao je na Elektrotehničkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zbog zapaženih znanstvenih rezultata doktorat je, izvan doktorskog studija, obranio 2004. na temu *Modeliranje mikrotrakastih antena na sfernim strukturama* pod mentorstvom prof. dr. sc. Zvonimira Šipuša. Sudjelovao je na brojnim projektima, član je međunarodne udruge IEEE (Institute of Electrical Engineering and Computing) i dopredsjednik hrvatskog odjela IEEE Antennas and Propagation. Autor je i koautor više znan-

stvenih radova.

“Zahvaljujem na povjerenju koje su mi iskazali članovi Senata. Dali su mi veliku odgovornost, koju se nadam da ću opravdati. Veliki potencijal koji Sveučilište u Dubrovniku ima moramo zajedničkim radom svih nastavnika, znanstvenika i zaposlenika usmjeriti na pravi način”, izjavio je prof. dr. sc. Nikša Burum.

Na temelju članka 38. točke 28. Statuta Grada Zagreba i članka 11. stavka 1. Odluke o javnim priznanjima Grada Zagreba, Gradsko skupština Grada Zagreba na 38. sjednici, 28. travnja 2016., donijela je Zaključak kojim se dodjeljuje

NAGRADA GRADA ZAGREBA

prof. dr. sc. DAMIRU BORASU, rektoru Sveučilišta u Zagrebu i redovitom profesoru u trajnom zvanju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

za dugogodišnje uspješno djelovanje i velik doprinos uspostavljanju i razvoju informacijskih znanosti na Sveučilištu u Zagrebu i u cjelokupnom sustavu obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Svestranim znanstvenim interesom i suradnjom s brojnim znanstvenicima različitih područja znatno je pridonio primjeni informatike te informacijske i komunikacijske znanosti u društvenim i humanističkim znanostima. U preko devedeset objavljenih znanstvenih i stručnih radova i više znanstvenih knjiga i udžbenika bavi se računalnom obradom hrvatskoga jezika, organizacijom i strukturiranjem znanja, učenjem uz pomoć računala te računalnom leksikografijom i enciklopedistikom. Kao rektor Sveučilišta u Zagrebu intenzivno se bavi sustavom financiranja, zapošljavanjem, posebno znanstvenih novaka, regulatornom problematikom te osiguravanjem kvalitete znanosti i visokog obrazovanja javnih sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Njegovim zalaganjem inovacije i transfer znanja u gospodarstvo postaju važan dio misije Sveučilišta u Zagrebu.

O Danu Grada Zagreba, 31. svibnja 2016.
PREDSJEDNIK GRADSKO SKUPŠTINE
dr. sc. Andrija Mikulić

RIJEKA

Novi dekani

Alen Host, izabran je za dekana Ekonomskog fakulteta

Alen Jugović, izabran je za dekana Pomorskog fakulteta

Letricija Linardić, izabrana je za dekanicu Akademije primijenjenih umjetnosti

Jasna Prpić-Oršić, izabrana je za dekanicu Tehničkog fakulteta

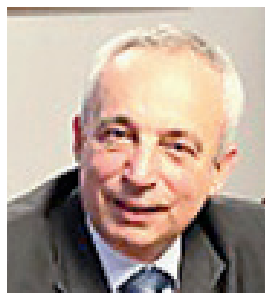

Lidija Vujčić, izabrana je za dekanicu Učiteljskog fakulteta

ZAGREB

Zvonimir Guzović, izabran je za dekana Fakulteta strojarstva i brodogradnje

Neven Kuspilić, izabran je za dekana Građevinskog fakulteta

Krunoslav Šmit, izabran je za dekana Arhitektonskog fakulteta

impressum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine ♦ urednički kolegij ♦ Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Damir Humski (urednik fotografije) ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perkov (Zagreb) ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Ivana Vuka ♦ nakladnički savjet ♦ prof. Ante Čović, predsjednik ♦ prof. Sandra Bischof ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Branko Matulić ♦ prof. Mislav Grgić ♦ prof. Ante Bilušić ♦ prof. Nikola Račić ♦ fotografije ♦ cropix ♦ glavni urednik ♦ Duško Čizmić Marović ♦ nakladnici ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu ♦ za nakladnike ♦ prof. Šimun Anđelinović i prof. Damir Boras, rektori ♦ adresa redakcije ♦ Livanjska 5/IV. ♦ tel. 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

Međunarodni seminar o migraciji

Međunarodni seminar o migraciji održan je u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu, Mississippi State Universityja i George Mason Universityja, uz suradnju Sveučilišta u Splitu, od 6. do 11. lipnja u Splitu u prostorijama Filozofskog fakulteta na Peristilu. Seminar je otvoren na carskom trgu, Peristilu, a cijenenim su gostima dobrodošlicu u Split i na Sveučilište poželjeli rektor prof. dr. sc. Šimun Anđelinović i prorektorica prof. dr. sc. Rosanda Mulić.

Na seminaru se razgovaralo o trima ključnim temama: "Migracije i zdravlje", "Migracije i sigurnost" i "Portretira-

nje migranata u medijima". U sklopu panela "Migracije i zdravlje" prorektorica Mulić održala je predavanje o temi "Migrations and Risk Assessment for the Importation of Some Communicable Diseases in Croatia" (Migracije i procjena rizika za uvoz nekih zaraznih bolesti u Hrvatskoj).

U prigodi održavanja Seminara o migracijama, Sveučilište u Splitu posjetile su dr. Leslie Hossfeld, pročelnica Odsjeka za sociologiju i socijalni rad Mississippi State Universityja, te dr. sc. Viktorija Car i dr. sc. Dagmar Radin s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. **A. ŽAJA ČIČAK**

Okrugli stol 'Provedba i revizija Bolonjskog procesa'

Rektorski zbor RH, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku), na poticaj Odbora HAZU za suradnju s hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institutima te Znanstvenog vijeća HAZU za obrazovanje i školstvo, organizirali su 16. lipnja okrugli stol pod nazivom "Provedba i revizija Bolonjskog procesa" u auli Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku. Cilj skupa bio je pokrenuti preispitivanje promjena provedenih u hrvatskom viso-

kom obrazovanju s obzirom na to da je Hrvatska jedina zemlja članica Europske unije koja nije provela reviziju Bolonjskoga procesa.

Pozdravne riječi uputio je akademik Ivica Kostović, predsjednik Odbora HAZU za suradnju s hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institutima, prof. emer. Antun Tucak, upravitelj Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Osijeku, i prof. Željko Turkalj, rektor Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku, dok su se uvodno obratili prof. Damir Boras, predsjednik

Rektorskoga zbora RH, prof. Srećko Tomas, pomoćnik ministra za znanost, prof. Ante Uglešić, akademik Vladimir Bermanec i doc. Tomislav Sokol.

Moderatori su bili akademici Ranko Matasović i Mladen Žinić, iz Odbora HAZU za suradnju s hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institutima.

Teme su bile vezane uz probleme provedbe Bolonjskoga procesa: Bologna i mobilnost,

Bologna i tržište rada, Što Hrvatska želi od Bologne?, Značenje Komuniquea iz Erevana, Bologna i poboljšanje kvalitete, Bologna i studijski programi, Bologna i dualni sustav te Hrvatski kvalifikacijski okvir. Nakon izlaganja uslijedila je rasprava u kojoj su sudjelovali članovi Odbora HAZU, članovi Rektorskoga zbora i predstavnici znanstvenih institucija.

F. BABIĆ

Dan FESB-a

Seдамnaestoga lipnja obilježena je 56. obljetnica osnivanja Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje.

Uz domaćine, dekana prof. Svena Gotovca te prodekane prof. Borisa Ljubenkova, prof. Vladana Papića i doc. Branimira Lelu, svečanosti su prisustvovali rektor Šimun Anđelinović s prorektorima Borisom Malešom i Markom Rosićem, čelnici sastavnica Sveučilišta u Splitu te srodnih tehničkih fakulteta iz Hrvatske i inozemstva.

U ime splitske akademske zajednice FESB-u je čestitao rektor Anđelinović:

– FESB je jedna od najboljih sastavnica Sveučilišta, i to zbog više razloga. Najprije prema svojem neposrednom odnosu prema studentima, koje se

poštuje i podržava u njihovim aktivnostima. Kada govorimo o znanstvenoj komponenti, doprinos profesora FESB-a je izniman, naročito kada je u pitanju znanstvena izvrsnost koja čini Sveučilište u Splitu najboljim u Hrvatskoj. Naposljetku, FESB prednjači i u nastojanjima jačanja veze s gospodarstvenicima i realnim sektorom.

– Fakultet danas ima 238 djelatnika, od kojih je njih 97 u znanstveno-nastavnom zvanju. Objavljeno je 116 radova u časopisima A-kategorije, a citirani su 153 puta. Iz vlastitih sredstava zaposlili smo 12 mladih asistenta, a naša najveća snaga je 2300 studenata – istaknuo je dekan Gotovac, dodavši kako je zbog potreba tržišta rada ove godine Fakultet povećao upisne kvote za 20 posto.

Najuspješniji studenti su Ante Banovac, Duje Begonja, Ivona Čagalj, Juran Dadić, Luka Dragun, Antonio Mijić, Marijana Jukić, Josip Labrović, Domagoj Šanić, Lovre Šušnjara, Domagoj Zadro, Luka Zečević. **Nagradu "Hrvoje Dujmić"** dobila je Matea Bešlić, a **Nagradu za istaknuti humanitarni rad** Frane Kožemelj i Duje Dražin. **Najuspješnija mlada znanstvenica** je dr. sc. Tea Marasović. Zahvalnice su do-

bili umirovljenici Marija Bijeđić, Eli Bonjolo, Gordana Ivčević; prof. Damir Jelaska, prof. Milutin Kapov, prof. Radoslav Pavazza, Božo Sabljčić i prof. Ivan Zulim.

Zahvalnice FESB-a podijeljene su **školama**: V. gimnaziji "Vladimir Nazor"; IV. gimnaziji "Marko Marulić"; Elektrotehničkoj školi i III. gimnaziji, te tvrtkama "Adria Winchu" d.o.o. i "Manasu" d.o.o.

A. ŽAJA ČIČAK

Europski edukacijski boksački centar u Splitu

Devetog lipnja 2016. svečano je potpisan sporazum o suradnji između Hrvatskog boksačkog saveza i Kineziološkog fakulteta u Splitu, koji otvara mogućnost suradnje na području edukacije i sportske djelatnosti te ostvarenje projekta Europskog boksačkog centra edukacije u Splitu. Naime, predstavnici Svjetske i Europske boksačke federacije pokazali su zanimanje za osnivanje centra za edukaciju boksačkih trenera i boksača-sportaša kako zbog velikog ugleda gospodina Bošnjaka u Svjetskoj i Europskoj federaciji (član je Izvrš-

nog odbora EUBC i član AIBA komisije koja je zadužena za razvoj mladih sportaša), tako i temeljem stručnih, zemljopisnih i infrastrukturnih mogućnosti koje grad Split i Kineziološki fakultet mogu ponuditi. Očekuje se da Centar počne s radom početkom akademske godine 2017./18., a prvu prezentaciju navedenog projekta članovima Izvršnog odbora Europske boksačke federacije održat će predstavnici Kineziološkog fakulteta i HBS-a već krajem lipnja 2016. u Bakuu za vrijeme kvalifikacijskog turnira za Olimpijadu u Riju.

F. BABIĆ

ZaGreb

IZASLANŠTVO PEKINŠKOGA SPORTSKOGA SVEUČILIŠTA

Sporazum s Kineziološkim fakultetom

Na Kineziološkom je fakultetu početkom lipnja boravilo izaslanstvo Pekinškoga sportskoga sveučilišta. Tom je prilikom potpisan obnovljeni sporazum o suradnji dviju institucije. Kinesko izaslanstvo, u čijem su sastavu bili Yang Hua, predsjednik Pekinškoga sportskoga sveučilišta, Jin Xiaoping, ravnatelj Ureda za međunarodne odnose, Wang Ruiyuan, dekan Fakulteta sportskih znanosti, Zhang Yimin, ravnatelj Obrazovnog eksperimentalnoga centra, i Wu Jun, prevoditeljica iz Ureda za međunarodne odnose, posjetilo je i Rektorat Sveučilišta u Zagrebu, gdje su ih ugostili rektor Damir Boras i dekan Kineziološkoga fakulteta Damir Knjaz s prodekanima Tomislavom Krističevićem i Mariom Baićem. U prijateljskom ozračju razgovaralo se o nastavku suradnje te drugim akademskim temama.

INDONEZIJSKI INSTITUT ZA ZNANOST

Razgovor o suradnji

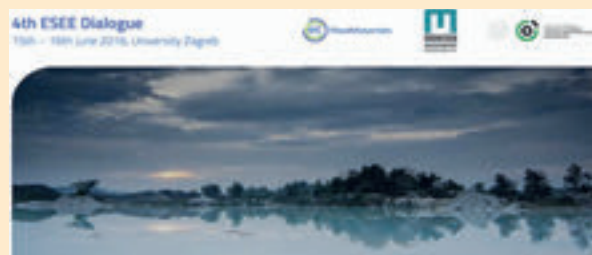
Rektor Damir Boras ugostio je 3. lipnja predstavnike Indonezijskoga instituta za znanost (LIPI): Iskandara Zulkamaina, voditelja, Bambang Subiyantoa, predstavnika znanstvenoga područja, i Andiku Widya Pramono, voditeljicu Istraživačkoga centra za metalurgiju i materijale. Uz rektora, Sveučilište u Zagrebu predstavljali su Vladimir Bermanec, Damir Kalpić, Mirta Baranović, Danko Diminić, Ladislav Lazić, Davor Ježek, Tomislav Ivanković, Vedran Slapničar, Milan Mesić, Mislav Ježić, Miroslav Rajter i Dora Gelo. Budući da se ciljevi obiju institucija podudaraju, o konkretnim područjima suradnje razgovori će se nastaviti.

POSJET REKTORA BRAZILSKOG JAVNOG SVEUČILIŠTA

Potpisan sporazum o suradnji

Rektor brazilskoga javnoga sveučilišta Universidade do Estado do Amazonas Cleinaldo de Almeida Costa posjetio je 3. lipnja Sveučilište u Zagrebu. S rektorom Borasom razgovaralo se o budućoj suradnji. Razgovoru rektora prisustvovala su predstavnice Ureda za međunarodnu suradnju obaju sveučilišta, Tatiana Freitas de Almeida i Dora Gelo. Izraženo je zadovoljstvo susretom i potpisan je sporazum o suradnji.

4. KONFERENCIJA I DIJALOG ZEMALJA ISTOČNE I JUGOISTOČNE EUROPE

O sektoru neenergetskih mineralnih sirovina

15. i 16. lipnja Sveučilište u Zagrebu bilo je domaćin skupa pod nazivom "4. konferencija i dijalog zemalja istočne i jugoistočne Europe" unutar konzorcija KIC Raw materials Europskoga instituta za tehnologiju i inovacije. Rudarsko-geološko-naftni fakultet i partnersko austrijsko Sveučilište u Leobenu suorganizatori su konferencije čija je svrha prezentacija najnovijih rezultata strateškoga programa Europskog instituta za tehnologiju i inovacije u kojemu oba sveučilišta sudjeluju kao partneri, te uspostava konstruktivnoga dijaloga s pripadajućim gospodarskim sektorom. Radi se o naprednom obliku suradnje akademske zajednice i industrijskim subjektima na regionalnoj i europskoj razini.

9. sjednica Rektorskog zbora RH održana 14. lipnja u Splitu

DNEVNI RED

1. Prihvaćanje zapisnika 8. sjednice Rektorskog zbora u akademskoj godini 2015./2016.;
2. Imenovanje zamjenskog člana Povjerenstva Rektorskoga zbora RH za izradu prijedloga popisa akademskih naziva i akademskih stupnjeva i njihovih kratica te popisa stručnih naziva i njihovih kratica;
3. Imenovanje predstavnika Rektorskoga zbora RH u Povjerenstvo za izradu prijedloga Zakona o studentskom predstavljanju i organiziranju;
4. Imenovanje predstavnika Rektorskoga zbora RH u Povje-

renstvo za izradu nacrtu prijedloga pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju;

5. Primjedbe na dopis Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta na tumačenje sveučilišne autonomije;
6. Primjedbe na prijedlog pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja;
7. Nacrt prijedloga zakona o prestanku ugovora o radu u javnim službama;
8. Pravilnik o radu Centra potpore Informacijskom sustavu visokih učilišta (ISVU) i imenovanje članova savjeta ISVU-a;
9. Nacrt pravilnika o studiranju studenata sportaša na visokim učilištima Republike Hrvatske - informacija;

10. Uputa Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta „Raspisivanje natječaja za radna mjesta na Sveučilištu u skupu raspoloživih sredstava u državnom proračunu“;
11. Zahtjev za očitovanje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta vezano uz osiguranje i isplatu razlike plaće rektora i prorektora;
12. Pokretanje procedure izmjene i dopune pravilnika o vježbaonicama u dječjim vrtićima i školama u kontekstu strukturiranja nastavnih baza;
13. Integrirani popis akademskih naziva i akademskih stupnjeva te njihovih kratica – problematika, Sveučilište u Zadru;
14. Europske sveučilišne igre

Zaključci Rektorskog zbora

nama Pravilnika u Savjetu ISVU-a treba predvidjeti sudjelovanje najmanje jednog (1) predstavnika Sveučilišta u Zagrebu.

Ad.9. Studenti sportaši na visokim učilištima

ZAKLJUČAK

Prorektori za nastavu/studente sveučilišta ili savjetnici rektora za sport usuglasit će Nacrt prijedloga Pravilnika o studiranju studenata sportaša na visokim učilištima Republike Hrvatske koji je izradilo Povjerenstvo za provedbu Sporazuma o suradnji Hrvatskog olimpijskog odbora i Rektorskoga zbora.

Ad.10. MZOS o natječaju za radna mjesta na sveučilištu

ZAKLJUČAK

I. Rektorski zbor RH posebno cijeni ideju i napore pomoćnika ministra za visoko obrazovanje prof. dr. sc. Srečka Tomasa da se pojednostavni i ubrza postupak ishoda suglasnosti za raspisivanje natječaja za radna mjesta izdavanjem načelne prethodne suglasnosti javnim sveučilištima na razini predviđenih proračunskih sredstava.

II.

Rektorski zbor RH smatra da su sveučilišnom sustavu unesene

Ad.2. U Povjerenstvo Rektorskog zbora za izradu Prijedloga popisa akademskih naziva i akademskih stupnjeva i njihovih kratica te Prijedloga popisa stručnih naziva i njihovih kratica, umjesto Olge Šarlog Bavoljak, dipl. iur., imenovana je **Heli Hajdić Nikolić**, dipl. iur., glavna tajnica Sveučilišta u Zagrebu.

Ad.3. U Povjerenstvo za izradu Prijedloga Zakona o studentskom predstavljanju i organiziranju imenovana je prof. **Ivana Čuković**, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu.

Ad.4. U Povjerenstvo za izradu Nacrta prijedloga Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju imenovan je prof. **Branko Matulić**, prorektor Sveučilišta u Splitu.

Ad.7. Prestanak ugovora o radu u javnim službama

ZAKLJUČAK

I.

Rektorski zbor RH jednoglasno podržava stavove Senata Sveučilišta u Zagrebu iznesene u Očitovanju Senata 2016. na Nacrt prijedloga Zakona o prestanku ugovora o radu u javnim službama od 14. lipnja 2016.

II.

Očitovanje Senata Sveučilišta u Zagrebu iz točke I. ovoga Zaključka postaviti će se na aplikaciju za javna savjetovanja: e-Savjetovanja unutar Središnjeg državnog portala.

Ad.8. Informacijski sustav visokih učilišta (ISVU)

ODLUKA

I.

Za predstavnike Rektorskoga zbora RH u Savjetu ISVU-a (Informacijskog sustava visokih učilišta) imenuju se:

1. prof. Marko Rosić, prorektor za logistiku, informacijsku infrastrukturu i optimizaciju Sveučilišta u Splitu
2. doc. Vlado Tropša, v.d. prorektora za nastavu i studentska pitanja Sveučilišta Sjever.

II.

Budući da su Pravilnik o radu Centra potpore ISVU izradila radna tijela Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH kojima je istekao mandat u svibnju 2014., Rektorski zbor RH smatra da je nužno hitno pristupiti izmjenama Pravilnika na način da se u Savjetu ISVU-a javnim sveučilištima osigura odlučujući utjecaj pri donošenju smjernica razvoja ISVU-a. Također, s obzirom na to da je Sveučilište u Zagrebu najveći korisnik toga sustava, pri izmje-

PRIMJEDBE NA NACRT PRAVILNIKA O UVJETIMA ZA IZBOR U ZNANSTVENA ZVANJA

Nodržive privilegije znanstvenih instituta

Sveučilište u Splitu smatra da Nacrt pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja u svojoj osnovi nije dobar zbog niza razloga. Kao prvo, prijedlog pravilnika ne uvažava razliku između visokih učilišta (fakulteta), visokih škola (veleučilišta) i javnih znanstvenih instituta u smislu minimalnog broja radova potrebnih za izbor u pojedina zvanja zaposlenicima različitih institucija.

Obaveze visokih učilišta prevelike, a znanstvenih instituta premale

Prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju jasno su naznačene zadaće visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta, pa se primjerice kao zadaće sveučilišta navode znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko i poslijediplomsko obrazovanje, dok je zadaća javnih znanstvenih instituta znanstveno istraživanje. S obzirom na navedeno potpuno je neprihvatljivo da osobe zaposlene na visokim učilištima imaju jednake kriterije (minimalne uvjete) za izbore u znanstvena zvanja kao i osobe zaposlene na javnim institutima. Naime, ispunjavanjem minimalnih uvjeta za izbor u znanstvena zvanja osobe zaposlene na javnim institutima nemaju daljnjih formalnih obaveza, dok zaposlenici na

visokim učilištima moraju dodatno ispuniti nastavnu normu (veliki broj zaposlenika Sveučilišta u Splitu je zbog nedostatka dodatnih kadrova preopterećen) te dodatne uvjete Rektorskog zbora (Odluka o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja).

Plaće i obaveze uskladiti

Kako su osobe zaposlene na visokim učilištima ovakvim kriterijima za izbor u znanstvena zvanja u neravnopravnom položaju prema zaposlenicima javnih instituta, što je protuustavno. Postoje samo dva načina kako ovo riješiti:

1. Povećati plaću zaposlenicima visokih učilišta u skladu s povećanim obavezama
2. Odijeliti kriterije za izbore u znanstvena zvanja za zaposlenika visokih učilišta i javnih instituta. Kako u sadašnjoj ekonomskoj situaciji nije realno očekivati da će zaposlenici visokih učilišta dobiti dvaput veću plaću nego zaposlenici javnih instituta, što bi bilo minimalno s obzirom na razlike u radnim obavezama, očito je da se za zaposlenike različitih institucija trebaju odijeliti kriteriji za izbore u znanstvena zvanja.

Pri tome treba uvesti i obavezu nastave na visokim učilištima zaposlenicima javnih instituta, kao što je to slučaj u brojnim razvijenim europskim i svjetskim državama. Smatramo da bi bilo primjereno sudjelovanje u nastavi

Sudjelujući u javnoj raspravi Senat Sveučilišta u Splitu je na 25. sjednici od 24. svibnja 2016. donio Odluku o usvajanju primjedbi Splitskoga sveučilišta na nacrt Pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja. Bit Odluke, čiji je sastavni dio tekst koji slijedi, jest upozorenje na neopravdane, nepravedne i blokirajuće privilegije znanstvenih instituta u odnosu na visoka učilišta

ZAKLJUČAK

I.

Rektorski zbor RH podržava primjedbe Sveučilišta u Splitu na Nacrt pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja.

II.

Primjedbe Sveučilišta u Splitu upućuju se Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta RH i Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj na očitovanje.

zaposlenika javnih instituta na razini od 50% nastavne norme zaposlenika visokih učilišta. Također, pri tome se takvo sudjelovanje u nastavi pri reakreditaciji studijskih programa treba od strane AZVO vrednovati kao izvođenje nastave od strane vlastitog kadra. Ovakvo rješenje ima brojne prednosti za društvo u cjelini jer je jasno kako od znanstvenih istraživanja i rezultata koja se ne implementiraju u nastavu nema društvene koristi, a i iznos koji sveučilišta troše na plaćanje vanjske suradnje zaposlenicima javnih instituta, bi se sada, s obzirom na obavezu nastave, mogao iskoristiti u korisnije stvari, primjerice unapređenje znanstvene infrastrukture i istraživanja. Sukladno s ostalim razlikama u radnim obavezama kriteriji za izbor u znanstvena zvanja trebaju biti ili 50% manji zaposlenicima visokih učilišta ili dvaput viši zaposlenicima javnih instituta (zavisno koja je minimalna polazišna osnova za sve).

Znanstvena izvrsnost određena preusko i nesuvremeno

Nadalje, Prijedlog pravilnika metodološki je zastario, s obzirom na to da je u osnovnom obliku u uporabi zadnjih par desetljeća te se bitne promjene uglavnom odnose samo na povećanje minimalnog broja radova potrebnih za izbor u pojedina zvanja, dok se suvremeni svjetski trendovi znanstvene izvrsnosti ne zasnivaju jedino na objavljivanju

znanstvenih radova. Nadalje, Prijedlog pravilnika ne uvažava preporuke niza relevantnih dokumenata Republike Hrvatske i MZOS, primjerice „Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije“, „Strategije pametne specijalizacije“, „Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.“, čije bi mjerljive odrednice i preporuke zasigurno trebale biti sadržajem pravilnika. Posebna opasnost ovakvog prijedloga pravilnika jest u tome što ne potiče znanstvenike na rad u bilo kom smislu osim u objavama znanstvenih radova u časopisima iz relevantnih baza podataka, što ozbiljno ugrožava motiviranost znanstvenika za bilo kakve druge aktivnosti koje su od posebnog društvenog značenja, primjerice provedbu EU projekata, znanstvenoistraživačku i stručnu aktivnost u suradnji s gospodarstvom, unapređenje i podizanje kvalitete nastave temeljene na znanstvenoistraživačkim spoznajama itd.. Stoga smatramo da novi pravilnik treba u minimalnim uvjetima sadržavati i ostale znanstvenoistraživačke i stručne aktivnosti koje će hrvatske znanstvenike motivirati u ostvarenju i tih ciljeva, čime će hrvatska znanost kao jedini mogući pokretač razvoja RH, na pragmatičan način pomoći gospodarstvu i društvu te na taj način vratiti zajednici uložena sredstva.

tu na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Rektorski zbor je, nakon upoznavanja s dopisom MZOS-a Ministarstvu rada – u kojem MZOS “tumači” zakon u smislu prava inspekcijskih službi da na sveučilištu provode nadzor bez prethodnog odobrenja – 17. svibnja 2016. godine imenovao Povjerenstvo za izradu stručnog mišljenja u pogledu autonomije sveučilišta iz čl. 55. ZZDVO, a u sastavu prof. Mario Vinković, Heli Hajdić Nikolić i Roberta Hlača Mlinar. Donosimo izvođe iz dopisa MZOS-a Ministarstvu rada, Stručno mišljenje Povjerenstva Rektorskog zbora te Zaključke Rektorskog zbora o usvajanju Stručnog mišljenja svoga Povjerenstva. Kraćenje i oprema tekstova su redakcijski.

IZ PISMA MINISTARSTVA ZNANOSTI UPUĆENOG MINISTARSTVU RADA - INSPEKTORATU O čl. 55., st. 2. ZNDVO i autonomiji sveučilišta

... Pitate je li inspektor rada dužan u svakom slučaju neovisno o predmetu nadzora prije obavljanja inspekcijskog nadzora zatražiti suglasnost čelnika te od kojeg bi suda eventualno trebao tražiti odluku na temelju koje bi mogao obaviti inspekcijski nadzor iz svoje nadležnosti. Vežano uz navedeno očitujemo se kako slijedi.

Temeljne sadržaje autonomije zaštititi

...Odredbom članka 55. stavka 2. Zakona propisano je da nadležna državna tijela na prostoru sveučilišta mogu uređivati samo uz suglasnost čelnika, prema odluci nadležnoga suda ili ako postoji neposredna opasnost za život i zdravlje ljudi ili za imovinu. Odredbom članka 68. Ustava Republike Hrvatske jamči se autonomija sveučilišta. Sveučilište samostalno

odlučuje o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom. (Višekratno potvrđujući temeljni sadržaj sveučilišne autonomije, op ur.) ... Ustavni sud Republike Hrvatske zauzeo je (i) stajalište vezano uz ograničenja autonomije sveučilišta, koja proizlaze iz činjenice da je autonomija sveučilišta u suvremenim državama u znatnoj mjeri ograničena ovlastima onih o kojima sveučilište ovisi, to jest o njegovim osnivaateljima, podupirateljima i tijelima koja provode stručni nadzor nad njegovim radom, stoga je autonomija sveučilišta u stvarnosti neizbježno ograničena pravima i stvarnom moći osnivaatelja, ali i onih koji podupiru sveučilište ili pak nad njegovim radom provode stručni nadzor. ...Proizlazi da ograničenje autonomije sveučilišta nije dopušteno ni na koji način u dijelu koji se odnosi na temeljni sadržaj iste, ali je ograniče-

nje dopušteno i sadržano u ovlastima onih koji, među ostalim, provode stručni nadzor nad radom visokih učilišta, što bi u konkretnom slučaju predstavljalo provedbu inspekcijskoga nadzora Ministarstva rada i mirovinskog sustava, Inspektorata rada nad primjenom zakona i drugih propisa te ostvarivala prava i obveza iz radnih odnosa te kršenja propisa iz radnih odnosa od strane visokih učilišta i njihovih sastavnica.

Ograničiti autonomiju radi stručnog nadzora

... Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Inspektorat rada je tijelo koje provodi stručni nadzor nad primjenom propisa iz radnih odnosa sukladno odredbama Zakona o Inspektoratu rada (Narodne novine, broj 19/14). ... Odredbom članka 30. Zakona o Inspektoratu rada poslodavac, u konkretnom slučaju visoka učili-

šta, odnosno njihove sastavnice, koje podliježu inspekcijskom nadzoru dužne su inspektoratu rada omogućiti obavljanje tog nadzora i osigurati mu uvjete za neometan rad. Navedena odredba je u skladu sa stajalištem Ustavnoga suda Republike Hrvatske da je autonomija visokih učilišta u znatnoj mjeri ograničena upravo ovlastima, među ostalima, onih koji obavljaju stručni nadzor, jer bi u protivnom bilo dopušteno nezakonito postupanje bez mogućnosti provedbe stručnoga nadzora, a što nije ni intencija zakonodavca. Kako bi se omogućio zakoniti stručni nadzor ovlaštenog tijela nad kršenjem propisa iz radnih odnosa na sveučilištu, potrebno je ograničiti zajamčenu autonomiju sveučilišta na način da se ovlaštenim tijelima dopusti provedba stručnog nadzora, čime se ne ograničava temeljni sadržaj autonomije.

STRUČNO MIŠLJENJE POVJERENSTVA REKTORSKOG ZBORA U POGLEDU AUTONOMIJE SVEUČILIŠTA IZ ČL. 55. ZZDVO

Inspekcijske službe ne smiju djelovati bez prethodne suglasnosti rektora i/ili dekana

MZOS neovlašteno tumači Zakon, načelno ugrožava autonomiju sveučilišta brkanjem razlike između inspekcijskog i stručnog nadzora, a u konkretnoj stvari sveučilištu ograničava autonomiju mišljenjem da inspekcija ima pravo nadzora i bez prethodne suglasnosti sveučilišnih čelnika

U pogledu sadržaja citiranog „Tumačenja“ MZOS-a Povjerenstvo smatra potrebnim uvodno istaknuti dvije načelne činjenice: 1) samo Hrvatski sabor može dati vjerodostojno tumačenje nekog zakonskog teksta, dok druga tijela, uključujući i MZOS, mogu dati samo vlastita mišljenja u pogledu primjene pojedine zakon-ske odredbe, i 2) Inspektorat rada, u skladu s člankom 3. Zakona o Inspektoratu rada (Narodne novine, br. 19/14), provodi inspekcijski nadzor i inspekcijske poslove, a ne stručni nadzor kako je to pogrešno navedeno u citiranom „Tumačenju“ MZOS.

Prostor sveučilišta je nepovrediv

Na podlozi dostavljene dokumentacije slobodni smo istaknuti kako je član- kom 55. ZZDVO precizirano: „(1) Prostor sveučilišta je nepovrediv. (2) Nadležna državna tijela na prostoru sveučilišta mogu uređivati samo uz suglasnost čelnika, prema odluci nadležnog suda ili ako postoji neposredna opasnost za život i zdravlje ljudi ili za imovinu. (3) Pretragu prostora sveučilišta može iznimno odrediti samo nadležni sud ako su ispunjeni uvjeti propisani Zakonom o kaznenom postupku. (4) Pretraga visokog učilišta može se poduzeti bez nazočnosti čelnika, odnosno osobe koju on ovlasti, samo ako se oni bez opravdana razloga nisu odazvali

pravodobnom pozivu.“

Ne manje važno, navedenu zakonsku odredbu treba promatrati u kontekstu ustavne odredbe iz članka 68. Ustava Republike Hrvatske kojom se *expressis verbis* jamči autonomija sveučilišta.

Što spada pod ‘autonomiju sveučilišta’

Povjerenstvo želi podsjetiti na Rješenje Ustavnog suda U-I-902/1999, od 26. siječnja 2000. (Narodne novine, br. 14/00), na koje se u citiranom, „Tumačenju“ poziva i MZOS, kako autonomija sveučilišta podrazumijeva „autonomiju sveučilišta prema izvansveučilišnim institucijama i drugim tijelima koja uređuju ustrojstvo i djelovanje sveučilišta ili mogu utjecati na njihovo uređenje (primjerice, prema tijelima državne vlasti ili drugim javnopravnim i /rjeđe/ privatnopravnim osobama koje se mogu pojaviti kao osnivaatelji sveučilišta ili pak oni koji ga podupiru).“ Nadalje, „autonomija sveučilišta uključuje i autonomiju svakog pojedinog sveučilišta u odnosu prema drugim sveučilištima istoga ili drugog sveučilišnog sustava u zemlji, te autonomiju svakog pojedinog visokog učilišta različitog od sveučilišta (primjerice, fakulteta unutar sveučilišta) u odnosu prema svim drugim istovrsnim visokim učilištima istoga sveučilišnog sustava, uz pridržaj prava na vlastitu akademsku samoupravu prema upravnim tijelima sveučilišta u čijem se sastavu nalazi.“ Također, „autonomija obuhvaća sveučilište, odnosno

drugo visoko učilište unutar sveučilišnog sustava, ali i autonomiju svake pojedine članice sveučilišta, to jest svakog pojedinog fakulteta ili drugih ustrojbenih jedinica unutar pojedinog sveučilišta, te autonomiju svih djelatnika određene znanosti unutar cjelokupnog sveučilišnog i/ili znanstvenog sustava u Republici Hrvatskoj. Stoga se treba smatrati da su pod jedinstveni pojam ‘autonomije sveučilišta’ podvedeni svi navedeni subjekti“.

Opravdana ograničenja autonomije

U pogledu ograničenja autonomije sveučilišta Ustavni je sud precizirao „da postoje određena ograničenja autonomije sveučilišta, koja proizlaze iz činjenice da je autonomija sveučilišta u suvremenim državama u znatnoj mjeri ograničena ovlastima onih o kojima sveučilište ovisi, to jest o njegovim osnivaateljima, podupirateljima i tijelima koja provode stručni nadzor nad njegovim radom. Njihov utjecaj najčešće

se izražava u pravilima koja svaki od njih nameće sveučilištu, bilo tako što su mu zakonom nadređena, bilo tako što uvjetuju potporu ili pozitivna izvješća o radu sveučilišta prihvaćanjem ili provedbom njihovih pravila“. Slijedom navedenoga „Ustavni je sud zauzeo stajalište ... da je autonomija sveučilišta u stvarnosti neizbježno ograničena pravima i stvarnom moći osnivaatelja, ali i onih koji podupiru sveučilište ili pak nad njegovim radom provode stručni nadzor“. Stoviše, „Ustavni sud smatra da se zajamčena autonomija sveučilišta zakonom mora razraditi na racionalan način, tako da zakonske odredbe postignu svrhu zbog koje je sveučilište dobilo ustavno jamstvo na autonomiju, uz uvažavanje prethodno spomenutih prava koja pripadaju osnivaateljima, odnosno onima koji podupiru sveučilište ili nad njegovim radom provode stručni nadzor, a koja proizlaze iz njihova specifičnog položaja spram sveučilišta.“ Na podlozi citiranih odredaba Ustava

Republike Hrvatske, Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, te, posebice, ne umanjujući značaj stajališta Ustavnog suda u pogledu autonomije i ograničenja autonomije sveučilišta iz citiranog Rješenja, mišljenje je ovog Povjerenstva, kako nepovredivost sveučilišnog prostora primarno i nedvojbeno znači da nadležni Inspektorat rada, kao uostalom i druge nadležne inspekcije, te državna (pravosudna) tijela u prostoru sveučilišta i njegovih znanstveno-nastavnih sastavnica ne mogu postupati (uređivati), odnosno obavljati poslove iz svoje nadležnosti, bez prethodne suglasnosti čelnika sveučilišta ili znanstveno-nastavne sastavnice kao zasebne pravne osobe.

MZOS ograničava autonomiju neopravdano

Drugim riječima, čelnik ustanove (sveučilišta, znanstveno-nastavne sastavnice) mora prethodno biti upoznat s namjerom da ovlašteno državno tijelo ili nadležna inspekcija ima namjeru provoditi inspekcijske ili druge oblike nadzora iz svoga djelokruga u zaštićenom, odnosno nepovredivom prostoru sveučilišta. Svako drugo postupanje koje se ne može podvesti pod eventuale zakonske iznimke, a koje je suprotno prethodno preciziranom, predstavljalo bi povredu autonomije sveučilišta i samovoljno, neovlašteno postupanje nadležnih inspekcija ili drugih državnih tijela. Dopuštenu iznimku od navedenog postupanja predstavljala bi samo ona postupanja na koja neki opći ili posebni propis izričito ovlašćuje nadležnu inspekciju ili drugo odgovarajuće državno tijelo.

IZV. PROF. MARIO VINKOVIĆ, MAG. IUR., V.R.
HELI HAJDIĆ NIKOLIĆ, DIPL. IUR., V.R.
ROBERTA HLAČA MLINAR, DIPL. IUR., V.R.

ZAKLJUČAK REKTORSKOG ZBORA

I. Prihvaća se stručno mišljenje Povjerenstva Rektorskog zbora u pogledu autonomije sveučilišta iz čl. 55. ZZDVO i postupanja Inspektorata rada, a u svezi s „Tumačenjem odredbe članka 55. stavka 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i pojma autonomije sveučilišta“, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta od dana 23. veljače 2016. (Klasa: 011-02/16-01/00005, Ur. broj: 533-28-16-0002), upućenog Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, Inspektoratu rada, ravnatelju Iliji Tadiću, dipl. iur. II. Navedeno stručno mišljenje iz točke 1. u prilogu ovog zaključka i čini njegov sastavni dio. III. Ovaj zaključak sa stručnim mišljenjem upućuje se ministru znanosti, obrazovanja i sporta.

Kakva će biti sudbina prvih deset hrv

Centri izvrsnosti na provincijalnoj vjetrometini

PIŠE: DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

Proglašenje centara izvrsnosti rezultat je obuhvatnog procesa međunarodne i nacionalne selekcije koji je započeo u prosincu 2012., kada je Nacionalno vijeće za znanost donijelo uvjete i kriterije za njihovo osnivanje u Republici Hrvatskoj, a Agencija za znanost i visoko obrazovanje provela prve postupke vrednovanja pristiglih prijava. Prvih sedam hrvatskih znanstvenih centara izvrsnosti u studenome je 2014. proglasio tadašnji ministar Vedran Mornar. U prosincu 2015. proglašeno ih je još šest, a u skladu sa smjernicama koje su favorizirale STEM područje. „Osnivanjem centara želimo omogućiti trenutno najboljim znanstvenicima i institucijama uvjete za vrhunski istraživački rad uz stabilno i pojačano financiranje – objasnio je tadašnji pomoćnik ministra za znanost i tehnologiju prof. Ivan Pejić. U doba Pejićeva objašnjenja pri hrvatskom Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) za ZCI-eve je već bilo osigurano 55 milijuna eura – trebalo je samo raspisati 'pozivni' natječaj. No naši su državni činovnici preiskusni da bi žurili podijeliti 55 milijuna eura. Imati u ruci tako snažno sredstvo utjecaja a olako ga predati nekim znanstvenicima koji tko zna zbog čega tvrde da su izvrsni ... to smatraju budalastim i najgluplji među našim administrativnim časnicima. Tako je i bilo. Opstrukcija natječaja od strane bivše ekipe vladajućih potrajala je tri godišnja doba. Preko zime smo bili bez vlasti, a onda se ukazao neustrašivi borac za preraspodjelu znanstvene nepravde, prof. Krešo Zadro. Sada smo opet bez vlasti, ali to nam neće pomoći da se s odlukama požuri: tehnička Vlada misli da može birati o čemu joj se mili odlučivati, a o čemu ne. A teško da ćemo se za zemana tehničke Vlade (Oreškovićeve je procjena 4-6 mjeseci) uspjati obraniti od gnjeva gospodina Zadre, njegova prezira prema zakonima, demokratskim procedurama, meritokratskim kriterijima i uspješnijim kolegama. Jer ne smije se previdjeti da ni konzervativne revolucije u Hrvatskoj nacionalne spomenike ne spašavaju nego ruše, a na led prije svih preventivno stavljaju kulturu, obrazovanje i znanost.

Odakle ovako besprizivni vrijednosni sudovi? Gatamo, naravno, i mi u *Universitasu*, a ne samo kolege s HRT-a, kako bismo se u hrvatskim prilikama uopće snašli. Ali ja ne gatom iz zvijezda, ja sam razvio vlastitu metodu, gatom iz teksta. Pritom me iskustvo naučilo da najviše pravih informacija sadrže najnepismeniji tekstovi.

Tekst iz kojeg gatom o sudbini ZCI-eve priopćenje je MZOS-a od 7. lipnja koje ovdje pod citiramo u cijelosti, s komentarom doduše.

Kao prve hrvatske sveučilišne novine, *Universitas* je stekao pravo da o svakoj vlasti govori s uvriježenim akademskim cinizmom – samo najbolje – baš kao o mrtvacu... No u ZCI-evom slučaju nije se lako snaći ni javnosti ni ekspertima, pa ćemo mi u ovom broju treći put donijeti iste tekstove - već objavljivane u brojevima 60 i 74 – o tome što su znanstveni centri izvrsnosti, koje kriterije moraju zadovoljavati i po kojoj se proceduri imenuju. Četvrti je prilog spomenuto priopćenje MZOS-a s kratkim komentarom, a peti se prilog sastoji od prikaza četiri prvoproglasa ZCI-ja, s nekoliko natuknica o znanstvenom gangu njihovih voditelja. U komentaru priopćenja MZOS-a naveli smo nekoliko pitanja na koja ćemo u broju *Universitasa* od 18. srpnja pokušati odgovoriti dokumentirano, s težištem na stavovima samih sudionika.

Zaključno, nisam pesimist. Pri prvom izdašnjem financiranju znanstvenih napora, i to ne naših znanstvenih institucija nego najboljih znanstvenika pojedinaca, problemi su se morali očekivati: kad god je u nas o financiranju znanosti riječ, govori se samo o parama, o znanosti nikad. No držim da bi od lomova u političko-stranačkoj sferi - koji su tek počeli - znanstvena zajednica mogla očekivati i kolateralnu korist. Ako ne bude ni tiha ni poslušna, naravno.

Struktura centara izvrsnosti

Organizacijski okvir ZCI-ja čini skupina znanstvenika s iste ili različitih znanstvenih organizacija, a glavni je istraživač voditelj ZCI-ja.

Znanstvena organizacija nositeljica je institut ili sveučilište, institucija koja treba osigurati uvjete održavanja znanstvenog rada i s koje dolazi voditelj ZCI-ja te je uz vo-

ditelja potpisnik ugovora o uspostavi ZCI-ja s Ministarstvom. Druge znanstvene, gospodarske i javne organizacije i institucije uključene u ZCI s institucijom nositeljicom čine mrežu uzajamnih aktivnosti i suradnje. Voditelj ZCI-ja prijavitelj je projektnog prijedloga i odgovoran je za rad ZCI-ja. Istraživački timovi koji čine ZCI i dijele

istraživačke zadatke mogu pripadati različitim znanstvenim organizacijama i znanstvenim područjima, a zajedno čine mrežu znanstvenika ZCI-ja. ZCI u svoj program istraživanja i rada može uključiti gospodarske subjekte i javne institucije izvan sustava znanosti kako bi se osigurala sustavna i učinkovita primjena rezultata istraživanja.

Postupak vrednovanja

U razgovoru o nastalim problemima s Natječajem za ZCI, predsjednik Nacionalnog vijeća prof. Ivo Družić naveo nam je sljedeće činjenice kao najvažnije za cjelokupni postupak vrednovanja.

1. Znanstvene centre izvrsnosti proglasio je ministar znanosti obrazovanja i sporta dvjema svojim odlukama tijekom 2014. i 2015.. Ministar je s voditeljima centara i ravnateljima institucija sklopio ugovore o njihovu financiranju iz državnog proračuna. Ministar je donio odluku temeljem svog zahtjeva da mu, sukladno Zakonu, Nacionalno vijeće za znanost dostavi prijedlog u kojem je posebno naglašena procedura međunarodnog recenziranja.

2. Nacionalno je vijeće temeljem dva javno objavljena poziva i javno objavljenih kriterija i uvjeta te postupka i procedure u kojoj je poseban naglasak stavljen na postupak međunarodnog recenziranja u kojem je sudjelovalo preko 200 inozemnih znanstvenika-recenzenata, ministru dostavilo detaljno obrazložen prijedlog ukupno 13 znanstvenih centara izvrsnosti. Nacionalno je vijeće bilo dužno obrazložiti ono što predlaže odnosno 13 centara koje je predložilo. U tom je smislu Nacionalno vijeće bilo dužno odgovoriti na svaki (bilo koji) prigovor koji se odnosio na ovaj prijedlog odnosno na činjenice ili primjedbe koje bi upućivale da bilo koji od predloženih projekata znanstvenih centara izvrsnosti eventualno ne udovoljava propisanim kriterijima i/ili odgovarajućim zakonskim propisima. Niti na jedan od predloženih 13 znanstvenih centara iz-

vrsnosti Nacionalno vijeće nije dobilo prigovor ili primjedbe takve vrste. Nacionalno vijeće nije bilo dužno, niti je to propisano bilo kojom procedurom, odgovarati na prigovore zašto bilo koji (svaki) od preostalih preko 80 prijavljenih projekata nije predložilo. Ukratko Nacionalno vijeće može stručno obrazlagati samo ono što je i zašto predložilo, a ne ono što nije. Pri tome je svaki predlagatelj nakon završetka postupka mogao ostvariti uvid u međunarodne recenzije bez imena recenzenata.

3. Posebno treba naglasiti da je svoju stručnu zadaću Nacionalno vijeće, u kojem nema nikoga stalno zaposlenog, obavilo u predviđenom roku do početka studenog 2015. i uputilo ministru. Nacionalno je vijeće cjelokupan proces evaluacije obavilo putem svog Stručnog povjerenstva i njegovih znanstvenih odbora, koji su između šireg kruga kvalificiranih recenzenata iz međunarodnih baza, anonimnim izborom angažirali recenzenate za svaki pojedini prijedlog znanstvenog centra izvrsnosti, te ostvarili neposredan uvid u lokaciju i stvarne ljudske i materijalne potencijale pojedinih prijedloga. Vrlo kvalitetnu stručnu i tehničku pomoć pružila je AZVO. Nacionalno je vijeće cjelokupnu, izuzetno obimnu, aktivnost oko predlaganja znanstvenih centara izvrsnosti vodilo transparentno i javno. Proces predlaganja i ukupna aktivnost raspravljani su na 15 sjednica. Zapisnici sa svih sjednica javno su dostupni na mrežnim stranicama Nacionalnog vijeća.

Kriteriji vrednovanja

Pravo na prijavu ZCI-ja imaju znanstvenici koji rade u svim vrstama znanstvenih organizacija u Republici Hrvatskoj.

Opći kriteriji: dokazana znanstvena izvrsnost, međunarodna priznatost i kompetencije voditelja i istraživača u timu; inovativnost u istraživanju i mogućnost otkrića ili inovativnog sustava; učinkovitost organizacijske strukture; međunarodna kompetitivnost; interdisciplinarnost i umreženost u sustav društvenih i gospodarskih subjekata; uvjeti izvođenja projekta.

Kriteriji vrednovanja istraživačkih planova: petogodišnja osmišljenost plana; originalnost, interdisciplinarnost, inovativnost i aktualnost istraživanja; složenost istraživačkog plana te javna

distribucija i primjena.

Kriteriji za procjenjivanje voditelja i istraživača ZCI-ja: istorazinska procjena kvalitete objavljenih radova te kvantitativna analiza utjecaja radova – citati, H-indeks znanstvenika, IF čimbenik odjeka, broj članaka i knjiga kod prestižnih izdavača, broj patenata i drugih proizvoda znanstvenog rada.

Kriteriji za procjenu institucija nositeljica i partnera: opremljenost i infrastruktura, administrativna potpora, učinkovitost organizacijske strukture, osigurana nezavisnost rada na ZCI-ju.

Praćenje rezultata rada ZCI-ja uključuje više vrsta evaluacija: godišnja izvješća ministru, nakon 3,5 godina

srednjoročna evaluacija MZOS-a koja odlučuje o sljedećih pet godina financiranja ZCI-ja; nakon završetka mandata od najviše 10 godina, ex-post evaluacija uz objavu znanstvenih rezultata.

Kriteriji srednjoročne evaluacije ZCI-ja: ostvarenje istraživanja; učinkovitost organizacijske strukture; mreže i suradnja; znanstveni razlozi za dodatnih 5 godina mandata; broj objavljenih radova proizšlih iz ZCI-ja; patenti i drugi oblici transfera znanja; međunarodna suradnja; nagrade i priznanja; korist od znanstvenih usluga i proizvoda za gospodarstvo i društvo; javnost rezultata.

Pobliže na http://www.zci.hr/images/dokumenti/Kriteriji_NVZ.pdf

atskih znanstvenih centara izvrsnosti

Priopćenje za javnost MZOS-a od 7. lipnja 2016.

U tijeku je vrednovanje dokumentacije nacionalnog postupka proglašavanja Znanstvenih centara izvrsnosti i ispitivanje može li taj postupak biti prihvaćen kao predodabir za Poziv za dodjelu sredstava iz strukturnih fondova.

Zbog specifičnosti Poziva za dostavu projektnih prijedloga Vrhunska istraživanja Znanstvenih centara izvrsnosti (ZCI) koji bi se provodio kao ograničeni postupak odabira temeljem prethodno provedenog predodabira od strane Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (NVZVOTR), Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) je zatražilo svu dokumentaciju nacionalnog natječaja za dostavu projektnih prijedloga za osnivanje Znanstvenih centara izvrsnosti u RH temeljem koje su ZCI-ovi odabrani kao prihvatljivi prijavitelji na poziv. Dio dokumentacije su i žalbe/primjedbe na listu prijedloga Nacionalnog vijeća za osnivanje Znanstvenih centara izvrsnosti koje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta prosljedilo Nacionalnom vijeću, a na koje Nacionalno vijeće, prema našim saznanjima, nikada nije odgovorilo. Ovih dana zatražili smo ponovno očitovanje Nacionalnog vijeća na zaprimljene primjedbe i ono će biti promptno prosljedeno u MRRFEU.

Najava i objava natječaja ovisi o odgovoru Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije može li provedeni nacionalni natječaj biti prihvaćen kao predodabir za natječaj za europske fondove.

Ministarstvo ne opstruira Znanstvene centre izvrsnosti, već ovakvim pristupom želi izbjeći propust bivše vlade u Ministarstvu poljoprivrede vezan uz Natječaj za mjere iz Programa ruralnog razvoja kada je zbog sumnje u neregularnosti, Europska komisija donijela odluku o stopiranju isplate 1,23 milijarde kuna europskih poljoprivrednih poticaja iz programa ruralnog razvoja.

Zaključno ističemo da je plansko razdoblje za dodjelu sredstava iz EU fondova 2014. 2020. godina, a krajnji rok za realizaciju sredstava 31.12.2023. godine tako da nema bojazni da istraživački sektor u sedmogodišnjem razdoblju neće uspjeti u povlačenju raspoloživih sredstava.

Universitas pita:

1. Na temelju kojih se propisa, čijom odlukom, po kojoj proceduri, s kojim sudionicima i na koji rok ušlo u 'vrednovanje nacionalnog postupka'?
2. Budući da Nacionalno vijeće imenuje Sabor, tko je, osim mogućeg saborskog Povjerenstva, ovlašten za preispitivanje postupaka Nacionalnog vijeća, i procjenu mogu li njegova vrednovanja biti 'prihvaćena'?
3. Tko je, nakon međunarodno odabranih recenzenata, podoban supervizirati rad najboljih (hrvatskih) znanstvenika?
4. S kojim pravom MZOS odgovornost za vlastite odluke i (ne)činjenje prebacuje na drugo ministarstvo?
5. Mogu li državni činovnici bez pravnih posljedica za moguću korumpiranost javno sumnjati nadređena saborska tijela ne navodeći ni jedan argument?
6. Mogu li znanstvenici bez posljedica na osobni ugled i ugled institucije koju predstavljaju za korupciju optuživati svjetski uspješne znanstvenike uspoređujući ih s muljatorima koji posjeduju 24-satno poduzetničko iskustvo?
7. Na temelju čijeg to radnog iskustva državni činovnici zaključuju da godine kašnjenja u financiranju projekata ne trebaju izazivati 'bojazan'?

Da su ova pitanja retorička očito je iz činjenice da smo odgovore na njih naveli u uvodnom komentaru: riječ je o preziru prema zakonima, demokratskim procedurama, meritokratskim kriterijima i uspješnijim kolegama. No dobit ćemo valjda i službene odgovore. A pomoćniku ministra prof. Kreši Zadri ispričavamno se unaprijed ako u ovoj stvari on ni na koji način nije subjekt.

Prirodne znanosti

ZCI za napredne materijale i senzore – CEMS

CEMS je zajednički centar Instituta 'Ruđer Bošković' i Instituta za fiziku. Voditelj ZCI-a u prvoj godini je dr. sc. Milko Jakšić s IRB-a. Centar će ujediniti napore i stručnost istraživača te promicati interdisciplinarna istraživanja u sklopu četiriju ključnih istraživačkih jedinica. Istraživačku jedinicu 'Novi funkcionalni materijali' (sinteze, karakterizacije i primjene novih metalnih oksida, poluvodiča, metala, keramika i elektronskih materijala u novim proizvodima) vodi dr. sc. Mile Ivanda s Instituta 'Ruđer Bošković' (IRB), istraživačku jedinicu: Znanost o grafenu i srodnim 2D strukturama vodit će dr. sc. Marko Kralj s Instituta za fiziku.

Milko Jakšić:
Broj radova **242**
Broj citata **2376**
H – indeks **26**

ZCI za znanost i tehnologiju (STIM)

Voditeljica je prof. Vlasta Bonačić-Koutecký sa Sveučilišta u Splitu. ZCI za znanost i tehnologiju – integracija Mediteranske regije (STIM) povezuje istraživanje s inovacijom i edukacijom u tri područja a) napredna tehnologija na nanoskali fokusirat će se na obnovljive izvore energije i nanotehnologiju za medicinsku dijagnostiku b) voda i okoliš uključuje zaštitu kvalitete i kvantitete vode, utjecaje klimatskih promjena te plavu biotehnologiju/ morske bioresurse za bioekonomiju, c) obrazovanje će slijediti nove strateške okvire za europsku suradnju u obrazovanju te uspostaviti nove programe za poduzetništvo u području

Vlasta Bonačić-Koutecký
Broj radova **260**
Broj citata **8981**
H – indeks **51**

Biomedicinske znanosti

ZCI za reproduktivnu i regenerativnu medicinu

Integrirani znanstveni centri izvrsnosti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu vodi u prvoj godini akademik Slobodan Vukičević. Prvu istraživačku jedinicu, "Biomedicinsko istraživanje reprodukcije i razvoja" koja se temelji na bazičnim i kliničkim istraživanjima u sklopu područja reprodukcije i razvoja vodi prof. Davor Ježek. Istraživačku jedinicu "Regenerativna medicina" vodi akademik Slobodan Vukičević. Razumijevanje procesa regeneracije i fibroze u odgođenom koštanom cijeljenju, osteoartritisu, kroničnoj bolesti bubrega, cirozi jetre i akutnom infarktu srčanog mišića, omogućit će razvoj novih postupaka liječenja ovih najskupljih i neriješenih medicinskih stanja.

Slobodan Vukičević:
Broj radova **255**
Broj citata **4350**
H – indeks **35**

ZCI za virusnu imunologiju i cjepiva

Voditelj drugog znanstvenog centra izvrsnosti u području biomedicine je prof. dr. sc. Stipan Jonjić koji dolazi s Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Glavni ciljevi centra bit će istraživanje međudnosa virusa i imunostnog sustava, kao i dizajniranje učinkovitih cjepiva i vektora za prevenciju i liječenje različitih zaraznih bolesti i tumora. Centar će istraživati nove imunoregulatorne virusne gene i njihovu ulogu u patogenezi i imunološkom nadzoru. Središnji dio predloženog istraživanja odnosi se na uporabu ekombinantnog citomegalovirusa koji izražava ligande za aktivacijski imunoreceptor kao vektorskog cjepiva za različite humane patogene i maligne tumore.

Stipan Jonjić
Broj radova **258**
Broj citata **5392**
H – indeks **38**

DAN SVEUČILIŠTA U SPLITU

42 godine Sveučilišta u Splitu

Sveučilište u Splitu je 15. lipnja, u velikom amfiteatru Medicinskog fakulteta, svečano proslavilo svoj dan i 42. obljetnicu osnutka. Uz Senat Sveučilišta u Splitu te ostale članove splitske akademske zajednice i studente, svečanosti su nazočili brojni uvaženi gosti – izaslanik predsjednice Republike Hrvatske Andro Krstulović Opara, pomoćnik ministra znanosti obrazovanja i sporta prof. dr. sc. Srećko Tomas, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice komodor Predrag Stipanović, nadbiskup Splitsko-makarske nadbiskupije msgr. dr. Marin Barišić, župan Splitsko-dalmatinske županije Zlatko Ževrnja, gradonačelnik Splita Ivo Baldasar, prof. dr. sc. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu i predsjednik Rektorskog zbora, prof. dr. sc. Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci, prof. dr. sc. Vesna Vrtiprah, rektorica Sveučilišta u Dubrovniku, prof. dr. sc. Alfio Barbieri, rektor Sveučilišta u Puli, prof. dr. sc. Marin Milković, rektor Sveučilišta Sjever, prof. dr. sc. Đevad Zečić, rektor Univerziteta u Zenici, prof. dr. sc. Igor Tičar, rektor Sveučilišta u Mariboru, prof. dr. sc. Ivanka Stričević, prorektorica Sveučilišta u Zadru, prof. dr. sc. Emilio Marin, prorektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta, prof. dr. sc. Izabela Dankić, prorektorica Sveučilišta u Mostaru, prof. dr. sc. Mario Vinković, prorektor Sveučilišta u Osijeku, prof. dr. sc. Damir Markulak, prorektor Sveučilišta u Osijeku, prof. dr. sc. Mario Tomiša, prorektor Sveučilišta Sjever, prof. dr. sc. Mirjana Hruškar, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Jernej Turk, prorektor Sveučilišta u Mariboru, prof. dr. sc. Vlatko Cvrtila, dekan Veleučilišta Vern i predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola, prof. dr. sc. Lovorka Blažević, dekanica Veleučilišta u Kninu, prof. dr. sc. Jasmina Havranek, ravnateljica Agencije za znanost i visoko obrazovanje, prof. dr. sc. Dragan Primorac, bivši ministar znanosti, obrazovanja i sporta, kao i članovi konzularnog zbora i veleposlanici, gradonačelnici i načelnici prijeteljskih gradova i općina, predstavnici zakonodavne vlasti, ravnatelji, direktori i uposlenici suradničkih institucija na kojima se odvija nastava našeg Sveučilišta, predstavnici znanstvenih, kulturnih i drugih institucija, političkih stranaka i gospodarstvenici te ovogodišnji laureati i zaslužni studenti.

Msgr. dr. Marin Barišić

U glazbenom dijelu programa sudjelovali su Gudački kvartet Umjetničke akademije u Splitu i novoutemeljeni Akademski pjevački zbor Sveučilišta u Splitu pod nazivom našeg poznatog dirigenta i skladatelja Silvija Bombardelija i pod vodstvom studentice Ane Marije Tadin.

Kako je naglasio zagrebački rektor Damir Boras, sveučilišni grad, što Split već 42 godine jeste, jest onaj koji ne pridonosi samo sebi, svojim stanovnicima i regiji, nego općenito cijelom društvu i čitavoj Hrvatskoj. “Upravo zato gradovi koji imaju sreću da ih se zove sveučilišnim, moraju poticati napredne grane svojih sveučilišta. Naime, samo one zemlje Europske unije koje su ulagale u istraživanje, znanost i obrazovanje izašle su iz krize. Hrvatska u tome, nažalost, još nazaduje, a onda nas se neopravdano proziva da nismo dovoljno dobri. Ja sam siguran da nismo dovoljno dobri, ali to ne ovisi samo o nama, nego ovisi o potpori ove države, ali i svim lokalnim zajednicama u kojima radimo”, istaknuo je rektor Boras.

“Zabrinjava me što naša mladost odlazi van - ne što studiraju vani, kamo sreće da stječu znanja, izvrsnost koju će donijeti u naš Split, nego što naši mladi stručnjaci ‘pale svjetlo’ negdje drugdje”, istaknuo je u svom govoru nadbiskup Splitsko-makarske nadbiskupije msgr. dr. Marin Barišić te dodao: “No, danas je očito da svijet postaje jedan grad koji nema središte u klasičnom smislu, već je decentraliziran, sa središtima upravo u sveučilišnim centrima, koje treba razvijati, jer na Sveučilištu je pohranjena memorija znanja, ne samo tehničkog, nego i duhovnog”.

Damir Boras

REKTOROVO GODIŠNJE IZVJEŠĆE

Prema duhovnom i akcijskom zajedništvu akademske zajednice

Sveučilište u Splitu danas slavi 42. rođendan. Brojka bez jubilarnog glamura, većini obična, no za naše Sveučilište dvostruko važna. Kao baštinici, čuvari i prenositelji znanja, tog najvrednijeg dijela ljudske dimenzije, upravo ove godine slavimo pet stotina godina od prvog tiskanja i objave čuvenog *Evangelistara* Marka Marulića, duhovnog oca našeg sveučilišnog života. Obilježavajući taj datum i prigodnom izložbom u našoj Sveučilišnoj knjižnici, posve smo svjesni značaja poruke Marulova *Evangelistara*, koja je nakon pola tisućljeća nikad aktualnija, poruke da najviše ciljeve koje smo na splitskom Sveučilištu deklarirali možemo ostvariti jedino sinergijom naših najboljih snaga koje se temelje na čestitosti a teže izvrsnosti, ljudskoj, znanstvenoj i umjetničkoj.

I najbolji i svjesni obaveza

Utoliko smo ponosniji na pokazatelje znanstvene izvrsnosti po kojima je Thomson Reuters Splitsko sveučilište proglasio najboljim u Hrvatskoj. No taj nas ponos ne čini slijepima za nedostatke koje imamo, ni za svijest da je u ovako maloj zemlji poput Hrvatske glavni uvjet visokih rezultata svakog od naših sveučilišta duhovno i akcijsko zajedništvo cjelokupne akademske zajednice bez kojeg nikad nećemo zauzeti ono mjesto u društvu koje nam i po našem značenju i po našoj sposobnosti i po našoj odgovornosti pripada. Bez zajedništva nećemo dati ni doprinos što ga našem društvu i državi dugujemo, ni učvrstiti temelje znanstvene i obrazovne prakse, bez čije širine vrhunski rezultati ne mogu postati ni trajni ni plodni.

Postakademsko zapošljavanje i nastavne baze

Rukovođeni time, istovremeno smo izgrađivali i strateške projekcije, pravne temelje i akcijske planove vlastitog razvoja, i praktično dokazivali privrženost interesima zajednice, od lokalne do nacionalne, pružajući pomoć i iznad naših snaga. Zadovoljstvo mi je podsjetiti da je naš inovativni projekt Postakadetskog zapošljavanja dobio nacionalni odjek i u sveučilišnoj eliti, i u gospodarstvu, i u državnoj administraciji, i, što je najvažnije, među našim studentima kojima besplatno pružamo dodatnu vrijednost kroz pouku za stjecanje upravljačkih sposobnosti. U okviru ovog projekta studentima pružamo ne samo dodatna poduzetnička znanja i vještine, nego i mogućnost da svi oni koji ispune uvjete uspješnog studija izidu s dostatnim početnim kapitalom za otvaranje vlastite tvrtke.

Naistom je trag u projekt nastavničkih baza, preko kojih će sve više naših studenata već tijekom studiranja dolaziti u doticaj s realnim sektorom, bruseći svoja znanja, vještine i sposobnosti u realnom okruženju. Stoga smo nadogradili Statut kako bismo naše Sveučilište institucionalno povezali s više od 150 različitih subjekata, tvrtki, državnih i javnih institucija, lokalnih i regionalnih uprava i samouprava, banaka, osiguravajućih društava, komora i udruga. Cilj nam je stvoriti mrežu mentora iz realnog sektora, koji će zajedno s našim sveučilišnim mentorima rješavati upravo probleme realnog sektora, stvarajući temelj inovativnog i održivog gospodarstva koje mu težimo.

Služenje zajednici i međunarodna suradnja

Primjer služenja Sveučilišta zajednici je i opsežni dokument Strategije razvoja urbanog područja, odnosno aglomeracije grada Splita koji smo izradili besplatno. Radi se o multi-sektorskom

“*Mi se ne smijemo umoriti u nastojanju da naša sveučilišta otvorimo zajednici i narodu kako bi kroz struku dobili najbolje usluge, kroz znanost odgovore na razvojna pitanja, kroz nastavu znanje i sigurnost za djecu i roditelje, a kroz inovacije posao za sve*”

strateškom okviru kojim se planira razvoj urbanog područja kao cjeline u sedmogodišnjem razdoblju, a u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom kohezijske politike Europske unije.

Nismo zanemarili ni međunarodne odnose. S ponosom ističem da smo s američkim Penn State University potpisali sporazum o međusobnoj suradnji i tako postali njihovi službeni predstavnici za naš dio Europe. Veliki je iskorak i to da će se na Medicinskom fakultetu, u okviru studija na engleskom, sustavno obrazovati budući njemački liječnici za potrebe sjevernobavarske regije u kojoj djeluje konzorcij četiriju bolnica i devet medicinskih centara. U istom smo zamahu konkretizirali i suradnju s njemačkim Sveučilištem u Coburgu, orijentiranu na praktičnu edukaciju studenata, u čemu sudjeluje pet znanstvenih instituta.

Impresivan je broj naših znanstvenih radova objavljenih u svim relevantnim bazama. U prirodnom, tehničkom, biotehničkom i biomedicinskom područ-

ju naših 280 znanstvenika objavilo je u Web of Science 510 radova, citiranih više od 10500 puta. Naših 240 znanstvenika društvenog i humanističkog područja kroz Web of Science i Scopus objavilo je 102 rada, citirana 472 puta, uz 231 objavljeni rad izvan baza.

Trajno opredjeljenje za unaprjeđenje kvalitete visokog obrazovanja pokazuju završeni petogodišnji reakreditacijski ciklusi, tijekom kojih smo proveli samoanalize svih naših studijskih programa, pojačali ih ishodima učenja putem brojnih projektnih aktivnosti, a uskoro nam predstoji i reakreditacija svih doktorskih studija.

Partnerska suradnja sa studentima

Naša snaga počiva na jedanaest fakulteta i jednoj akademiji, četiri sveučilišna odjela i jednom međusveučilišnom studiju. Svi zajedno nude 17 studijskih programa svih razina na kojima studira 20 679 studenata. Kvalitetu njihova znanja, vještina i sposobnosti osigurava 1198 nastavnika i 454 ostala zaposlenika, brojni vanjski suradnici i suradne ustanove. To je više od 25 000 najobrazovanijih ljudi, kojima je granica samo njihova volja.

Nakon preuzimanja rektorske dužnosti, zajedno s Upravom, dekanima i Senatom uspjeli smo razmrsiti čvor zgrade ‘Tri fakulteta’, čime smo ne samo prekinuli velike dnevne gubitke nego napokon osigurali izvrsne uvjete studiranja za 3500 studenata. Uvjeren sam da ćemo uspjeti riješiti i preostale prostorne probleme Filozofskog i Pravnog fakulteta te Umjetničke akademije. Pripremamo pravni, organizacijski i kadrovski temelj za sveobuhvatan unutar-sveučilišni servis zajedničkih službi koji će unaprijediti kvalitetu usluga, pravednije rasporediti radne obaveze a da neće dokinuti nijedno pravo ni smanjiti sigurnost zaposlenja. U planu je otvaranje zajedničkih studijskih programa s MORH-om i zapovjedništvom HRM-a. Partnerska suradnja sa studentima naše je trajno opredjeljenje, u kojem smo nemali korak napravili novoosnovanim Centrom za savjetovanje studenata, koji je dobio nove, funkcionalne i komforne prostore. Nadomak smo rješavanja problema velikog studentskog restorana u okviru doma ‘Dr. Franjo Tuđman’. Uveden je i novi sustav financiranja studentskih projekata u okviru kojega je osigurano više od milijun kuna. Otvorili smo novu sveučilišnu galeriju ‘Vasko Lipovac’, a naša čuvena Regata ‘Sv. Duje’ uvrštena je u redoviti i službeni kalendar natjecanja European University Sports Association.

Sveučilišta otvoriti zajednici i narodu

Naša je osnovna poruka ovo: mi se ne smijemo umoriti u nastojanju uspostave duhovnog jedinstva hrvatskog društva i hrvatskoga naroda bez kojega nećemo odgovoriti na očekivanja svih – od najsiromašnijih i najpotrebnijih, preko onih koji su danas tako željni posla, do naših mladih koji svoju perspektivu mogu graditi samo na stjecanju pravih znanja i vještina. Radi takvog duhovnoga jedinstva naša sveučilišta moramo otvoriti zajednici i narodu kako bi kroz struku dobili najbolje usluge, kroz znanost odgovore na razvojna pitanja, kroz nastavu znanje i sigurnost za djecu i roditelje, a kroz inovacije posao za sve. U toj nadi vas pozdravljam i još jednom vam zahvaljujem što ste uveličali današnju svečanost. Živjeli!

POČASNI DOKTORI SVEUČILIŠTA U SPLITU

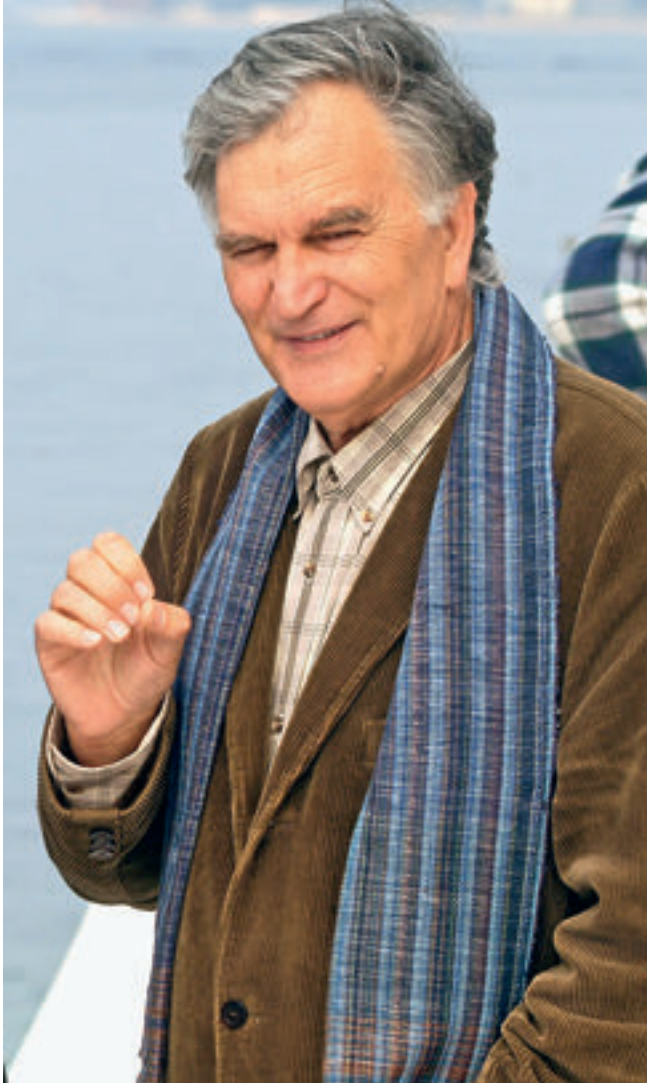

David Roger Jones Owen

Jedan od najznačajnijih svjetskih autoriteta iz područja kompjutorske mehanike i numeričkih metoda, David Roger Jones Owen, rođen je u Swanseau (Wales, Velika Britanija) 27. svibnja 1942. Diplomirao je na Sveučilištu u Walesu, a doktorirao 1967. na Northwestern University (SAD). Cjelokupnu svoju znanstvenu karijeru, osim doktorskog i postdoktorskog studija, proveo je na Sveučilištu u Walesu. Objavio je velik broj znanstvenih radova u najprestižnijim časopisima, znanstvenim knjigama i posebice udžbenicima koji se koriste na sveučilištima diljem svijeta. Jedan je od najcitiranijih autora u području kompjutorske mehanike i numeričkih metoda. Član je uredničkih odbora najcjenjenijih znanstvenih časopisa, programskih odbora svjetskih znanstvenih skupova te raznih panela u više zemalja. Obnašao je niz funkcija u nacionalnim i međunarodnim znanstvenim udrugama poput IACM-a (International Association for Computational Mechanics), svjetske udruge osnovane za promociju, istraživanja i primjene numeričkih metoda u numeričkom modeliranju. Član je Kraljevskog društva Velike Britanije i Znanstvenog društva u Walesu.

Za doprinos razvoju kompjutorske mehanike i numeričkih metoda te za svoj društveni angažman primio je brojne nagrade i počasti poput britanske Kraljevske akademije za inženjerstvo (1996.), američke Nacionalne akademije za inženjerstvo (2011.), Kineske akademije znanosti (2011.), te brojnih drugih britanskih i inozemnih znanstvenih institucija i društava. Nositelj je i desetak počasnih doktorata sveučilišta diljem svijeta.

Sa znanstvenicima iz Hrvatske, posebice iz Splita, surađivao je kroz znanstvene projekte (TEMPUS i ALIS), vođenje većeg broja doktorskih radova i organizaciju nekoliko velikih međunarodnih konferencija (Computer Aided Analysis and Design of Concrete Structures, Split, 1984.; 3rd International Conference on Numerical Methods for Non-linear Problems, Dubrovnik, 1986.; International Conference on Nonlinear Engineering Computations, Split/Swansea, 1991.).

Nikola Bašić

Jedan od najboljih hrvatskih arhitekata, Nikola Bašić, rođen je u Murteru 28. kolovoza 1946. Nakon završene gimnazije u Zadru diplomirao je na Arhitektonsko-urbanističkome fakultetu u Sarajevu 1972. godine, na kojem je od 1976. do 1981. radio na Katedri za projektiranje javnih zgrada. Od 1991. godine vodi vlastiti projektantski ured 'MARINAPROJEKT' u Zadru. Izvanredni je profesor na Katedri za arhitektonsko projektiranje na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu od osnivanja 2005. do 2014. godine.

Ono što njegov opus izdvaja od drugih je sraslost projekata s prostorom Dalmacije, koji iz autohtone povijesti crpe inspiraciju i čitaju kontekstualnost na novi suvremeni način. S jednakim žarom te involviranošću djeluje na projektima većeg i manjeg mjerila, ne pridavajući razliku u važnosti između čitavog urbanog sklopa ili malog memorijala na nekom otoku. 'Morske orgulje', 'Pozdrav suncu' i 'Križevi na Kornatima' koliko suvremeni, svojstveni i specifični, toliko su i regionalni, a njihova je osobita zasluga u tome što su predstavljali hrvatsku arhitekturu na svim meridijanima, nadilazeći naše granice.

Godine 2008. izabran je za člana suradnika Razreda za likovne umjetnosti HAZU. Od 2013. godine nositelj je odličja Viteza Reda umjetnosti i književnosti francuskog Ministarstva kulture i komunikacija. Dobitnik je niza nagrada i priznanja: Državna nagrada Vladimir Nazor (1991., 1994., 2010.), Velika nagrada Zagrebačkog salona (2000., 2012.), Nagrada 'Bernardo Bernardi' (2004., 2010.), Međunarodna nagrada Cemex (Monterrey 2006.), Europska nagrada za javni prostor CCCB, (Barcelona 2006.), Mies van der Rohe, izabrani rad (2007., 2012.).... Godine 1998. odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

U nastavni proces na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu uključen je od njegovog osnutka, učeći nove generacije da promišljaju i propituju, konstantno podsjećajući da prostor nije samo ekonomska već i društvena i duhovna kategorija. Od samog početka do danas bavio se temama interpolacije u urbanim sredinama, afirmirajući važnost tematiziranja lokalnih specifikuma.

Mateo Martinić Beroš

Ugledni pravnik i povjesničar, Mateo Martinić Beroš, rođen je 20. listopada 1931. u Punta Arenasu (Čile), u obitelji hrvatskih doseljenika s Brača. Nakon Više jezične škole upisao je Pravni fakultet na Universidad de Chile, te ponovno na Pontificia Universidad Católica de Chile. Titulu odvjetnika i pravničku licenciju dobio je 1963. Od 1969. do danas bavi se istraživanjem na Institutu Patagonije, a od 1984. predaje povijest na Sveučilištu Magallanes. Titulu profesora emeritusa dobio je 2007. godine.

Njegova istraživanja temeljena su na velikom poznavanju baštine, prava, biodemografije, kartografije, kolonizacije, ekonomije, migracija, politike i socijalnih prilika pokrajine Magallanes y Antártica Chilena. Jedan je od osnivača Instituta Patagonije, najvažnijeg centra za istraživanje povijesti na jugu južnoameričkog kontinenta, na čijem čelu je bio od 1984. do 1992. Objavio je više od 500 znanstvenih radova, od kojih je najvažnija Povijest Magallanske regije (1992.). Od 1964. do 1970. obnašao je dužnost župana pokrajine, bio je regionalni vijećnik, a to je samo dio njegovih javnih službi.

Član je mnogih akademskih tijela sveučilišta Magallanes, te čileanskih i inozemnih društava koji se bave istraživanjem i očuvanjem povijesne baštine. Dobitnik je čileanske Nacionalne nagrade za povijest (2000.) i Premio Bicentenario (2006.) za izniman društveni i kulturni doprinos. Nositelj je mnogih državnih i inozemnih nagrada i priznanja. Godine 1998. dobio je orden Danice hrvatske. Počasni je građanin Magallanesa, a po njemu nosi naziv otok u kanalu Murrav, brdo i jezero na Campos Hielo Sur. Godine 2014. dodijeljeni su mu počasni doktorati Sveučilišta Bío-Bío (Čile) i Sveučilišta Punjab. Dodjeljivanjem počasnog doktorata akademiku Mateu Martiniću Berošu učvrstili bismo vezu Sveučilišta u Splitu s jednim istaknutim članom akademske zajednice Čilea i time stvorili podlogu za intenzivniju suradnju i povezivanje sa znanstvenim institucijama u toj zemlji.

DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE SRPSKOG SVEUČILIŠTA ZA AKADEMSKU 2015.

Rektorove nagrade za izvrsnost u akademskoj godini 2014./2015. dobili su studenti/ce:

Medicinski fakultet:

Ivona Bućan, Ivan Budimir Bećkan, Matea Dragun, Karla Gudelj, Dora Jakus, Josip Katić, Andrija Matetić, Ivan Mihanović, Ana Žeravica;

Kineziološki fakultet:

Nika Stanović, Karla Šitić

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije:

Jakov Kusić, Igor Tomić

Studij farmacije:

Ante Begonja

Ekonomski fakultet:

Dujam Kovač, Marija Vuković

Pravni fakultet:

Maja Čelan, Stipe Kliškinjić

Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje:

Marina Crnjac, Jelena Čulić

Filozofski fakultet:

Melita Anušić, Dora Derado

Prirodoslovno-matematički fakultet:

Iva Budimir

Umjetnička akademija:

Martin Andrijašević, Maja Čorić, Gabrijela Deglin, Ana Marija Paladin

Sveučilišni odjel za stručne studije:

Krešimir Poljak.

Nagrada za znanstveni rad pripala je Ani Mariji Paladin i Maji Miše, studenticama Umjetničke akademije za znanstveni članak „Glazbena umjetnost u gimnazijama – povećanje unutarnje motivacije učenika“.

Posebne rektorove nagrade dodijeljene su Ivani Strikić, studentici Dentalne medicine kao glavnoj urednici časopisa DentiST, Domagoju Mrželiću i Dori Uzinić, osnivačima Pravne klinike na Pravnom fakultetu u Splitu, te Udruzi mladih programera DUMP

PLITSKOG /2016. GODINU

Rektorove su nagrade ove godine u Splitu dodijeljene po kriterijima novousvojenog Pravilnika iz svibnja ove godine. Četiri su vrste rektorovih nagrada. Prve tri vrste – za izvrsnost, za studentski znanstveni ili umjetnički rad te posebna rektorova nagrada – donose se na temelju natječaja. Četvrta vrsta nagrade je ona koju rektor donosi vlastitom odlukom, a ograničena je na dvije nagrade godišnje.

Kriteriji za nagrade sadržavaju prosjek ocjena, sportske uspjehe i nagrade za njih, publičističku i uredničku aktivnost, angažman u Studentskom zboru, aktivnost u studentskim udrugama, demonstraturu na studiju, angažman u projektima, znanstvene radove i nagrade za njih te umjetničke radove i nagrade za njih.

Dakle, novim su Pravilnikom ne samo prošireni – pa time i zaostreni – kriteriji za dobivanje

rektorovih nagrada, pa je sasvim očito da ih puki "štreberi", koje ne zanima ništa osim njihova uspjeha, više ne mogu dobiti. Osim toga, izgrađen je kompleksan sustav ponderiranja na temelju kojeg se postiže visok stupanj objektivnosti u izboru i rangiranju nagrađenih. Ostaje nadati se da će se uložiti napor kako bi kriteriji za rektorske nagrade bili ujednačeni i na nacionalnoj razini, što bi postalo osnovom za moguću dodjelu nacionalnih rektorskih nagrada, odnosno nagrada Rektorskog zbora Republike Hrvatske.

DIES ACADEMICUS DIES ACADEMICUS DIES ACADEMICUS DIES ACADEMICUS DIES ACADEMICUS DIES

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera

Proslava Dana *Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera* u Osijeku u povodu 41. akademске godine od osnutka i 309. godine visokog školstva u Osijeku održala se 30. i 31. svibnja.

Dies academicus započeo je 30. svibnja svečanošću na kojoj je rektor **Željko Turkalj**, dodijelio Rektorove nagrade za za najbolje seminarske i stručne radove te umjetnička djela studenata, a radi promicanja studentskog stvaralaštva i kao poticaj u daljnjem studiju.

Šezdeset tisuća diplomiranih studenata

Na svečanoj sjednici Senata rektor Turkalj je u prigodnom govoru istakao da je Osječko Sveučilište danas europsko sveučilište, i od osam hrvatskih javnih sveučilišta jedino na području istočne Hrvatske. "Svoj razvoj temelji na bogatom kulturnom i povijesnom naslijeđu u užem regionalnom kontekstu i širem (srednje)europskom kontekstu, a isto tako nastoji očuvati tradicijske vrijednosti koje baštini preko tri stoljeća.

Utjecaj Sveučilišta na razvoj istočne Hrvatske temelji se na obrazovanju profesora, učitelja, inženjera u tehničkim i biotehničkim znanostima, kao i ekonomista, pravnika, liječnika, teologa i umjetnika. Od njegova osnutka do danas na sveučilišnim i stručnim studijima diplomiralo je 59 589 studenata, što je izniman doprinos društvenom i gospodarskom razvoju istočne Hrvatske. U akademskoj 2015./2016. godini osječku akademsku zajednicu čine 1973 zaposlenika i 18 125

studenata.

Novi studijski programi

U protekloj akademskoj godini Senat je nakon provedenog postupka vrednovanja donio odluke o ustroju 6 novih studijskih programa: Fizioteapije te Dentalne higijena na Medicinskom fakultetu, Arhitekture i urbanizma na Građevinskom fakultetu, Informacijske tehnologije i Informatologija na Filozofskom fakultetu, te istraživačkog smjera s nastavničkim modulom na Odjelu za kemiju.

Znanstvenoistraživačka djelatnost odvijala se na ukupno 101 projektu, a u okviru međunarodne i međusveučilišne suradnje Sveučilište je potpisalo ugovore s 46 partnerskih visokoškolskih institucija u 20 zemalja. U Sveučilišnom kampusu završena je nova zgrada Građevinskog fakulteta te je započela izgradnja nove zgrade Sveučilišne knjižnice i Multimedijalnog centra.

„Sveučilište ima aktivnu ulogu u procesu izgradnje suvremene demokracije” - istaknuo je rektor - jer sveučilište i visokoobrazovne ustanove nemaju samo funkciju edukacije, tj. stručnog osposobljavanja studenata za njihove buduće profesije, već i ulogu formiranja slobodnih ljudi i moralno odgovornih osoba, koje su osnovni čimbenici demokratskog procesa.

Na nacionalnoj razini sveučilišta se moraju umrežiti, poticanjem stvaranja interdisciplinarnih timova i javljanja na prestižne natječe, posebno financirane iz sredstava Europske unije.

Istraživački projekti su te-

Na nacionalnoj razini sveučilišta se moraju umrežiti, poticanjem stvaranja interdisciplinarnih timova i javljanja na prestižne natječe, posebno financirane iz sredstava Europske unije. Istraživački projekti su temelj za jačanje intelektualnog vlasništva Sveučilišta čija komercijalizacija treba biti jak izvor samofinanciranja razvoja

10. obljetnica Hrvatskog katoličkog

U srijedu 1. lipnja obilježen je dan *Hrvatskog katoličkog sveučilišta* (HKS) i deseta obljetnica njegova osnutka. Akademskom činu prethodilo je misno slavlje u kapelici Sveučilišta koje je predvodio varaždinski biskup mons. **Josip Mrzljak**. Svečanost je otvorio veliki kancelar sveučilišta, zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal **Josip Bozanić**. Nakon uvodne molitve, kardinal Bozanić se u svom pozdravnom govoru osvrnuo na dosadašnji razvoj Sveučilišta te progovorio o njegovim perspektivama u budućnosti.

Sveučilišta drže ogledalo društva

“Svjesni smo da se u našoj suvremenosti i sveučilišta nalaze unutar brzih i snažnih promjena. Istodobno su ona i čvrsta uporišta u društvenoj zajednici. Vidimo da se cjelokupni život u našoj civilizaciji pokušava podvrgnuti načelima tržišta. Čini se da se i narav sveučilišta želi promijeniti ili čak uništiti upravo u vremenu kada su sveučilišta najpotrebnija. Naime, sveučilišta drže ogledalo ispred društva. Kao

što čovjek treba mjesta za razmatranja i promišljanja, tako i društvo treba mjesta na kojima će moći dublje ući u sebe i razmisliti o sebi”, rekao je kardinal, te nastavio: “Za vjernike to su ponajprije mjesta susreta s Bogom, mjesta molitve i zajedništva, ali među takvim mjestima u društvu osobito se osjeća potreba za onima koji pripadaju sveučilištima.” Kardinal je istaknuo da ima dojam “da se od te potrebe odmičemo, te da postoji opasnost da sveučilišta postanu ‘zasebni svijetovi’, bez ozbiljnih rasprava o svijetu, čovjeku i društvu. Tada konačno mjerilo nisu najdublje vrijednosti, nego se i tu sve počinje vrtjeti oko novca; to jest, sredstva postaju ciljevi. Tržište, ma koliko prožimalo naše živote, ne može doprijeti do najvažnijih odgovora. Sveučilište u svojoj biti svjedoči otvorenost za spoznaje i znanja. Na svima nama je, pak, ohrabriti mlade ljude da krenu na put s nadom. Ako im mi, stariji, u iskrenosti kažemo kako vidimo život i budućnost, koji su to temelji koje smatramo dovoljno čvrstim, ne dvojim da će i novi naraštaji naći

svoja uporišta i svoja sredstva, posebice u suradnji s onim što Bog njima povjerava.”

Ulazak HKS-a u rektorski zbor

Okupljenima su se obratio rektor HKS-a **Željko Tanjić**, rektor Zagrebačkog sveučilišta i predsjednik Rektorskog zbora **Damir Boras**, predsjednik Hrvatske akademije zna-

nosti i umjetnosti **Zvonko Kušić**, pomoćnik ministra obrazovanja, znanosti i sporta dr. sc. **Srećko Tomas**.

Rektor **Željko Tanjić** istaknuo je da je na Hrvatskom katoličkom sveučilištu 650 studenata i više od 90 zaposlenika na studijima povijesti, sociologije, psihologije, komunikologije i sestrinstva. Obavijestio

je je prisutne i da se radi na izgradnji novoga sveučilišnog kampusa.

Radost zbog ulaska HKS-a u rektorski zbor izrazio je i rektor **Damir Boras**, ističući da sveučilište obasjava svjetlom istine i prave znanosti sve koji vjeruju u temeljne vrijednosti i institucije našega društva.

Kardinal **Robert Sarah**,

prefekt Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata je u predavanju o obitelji koja je istaknuo da je obitelj - “utemeljena na braku iz ljubavi, monogamna, slobodna, vjerna i nerastavljiva - temeljna stanica društva”. Bitno je da “suvremeni čovjek shvati veličinu dobra kao što su brak, obitelj i život”.

ACADEMICUS DIES ACADEMICUS

ra u Osijeku

Rektorovu nagradu za izvrstan seminarski rad dobili su studenti/ce:

Biljana Bročić, Valentina Kešerin Vjekoslav Leko i Mateja Rajner s **Ekonomskog fakulteta**, Stanko Jeftimir, Robert Kovač i Filip Novoselnik s **Elektrotehničkog Fakulteta**, Ivana Borić, Monika Grbavica, Marta Matijević, Nikolina Miškulin, Ena Pavić, Domagoj Potlimbrzović i Mateja Zuzjak s **Filozofskog fakulteta**, Stjepan Dubravac, Denis Filipović, Helena-Ena Habijanić, Barbara Krešo, Nikol Kučera i Marta Tomaz s **Građevinskog fakulteta**, Dinko Klem i Leonnel Radinski s **Katoličko bogoslovnog fakulteta u Đakovu**, Filip Dorić s **Medicinskog fakulteta**, Silvio Grobenski, Eugen Jakopović i Lucija Matić s **Pravnog fakulteta**, Bruno Dvorski i Ivana Pocrnjić s **Prehrambeno-tehnološkog fakulteta**, Nikša Eldan s **Umjetničke akademije**, Martin Buljubašić, Katarina Kajan i Marinko Tomić s **Odjela za biologiju**, Vedrana Jurković, Ivana Novak, Marija Škobić i Tatjana Šafarik s **Odjela za kemiju**, Miroslav Janković, Filip Pardžik i Una Radojičić s **Odjela za matematiku**, Josip Dukovac, Martina Jurković, Silvija Lazanin i Ariana Veočić s **Odjela za kulturologiju**.

Rektorovu nagradu za uspjeh na studiju dobili su studenti/ce:

Ankica Juroš i Mateja Blažević s **Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti**, Ivana Božić s **Medicinskog fakulteta**, Monika Jakobović i Ivana Plavšin s **Poljoprivrednog fakulteta**, Ivan Kocić i Ivan Raguž s **Strojarskog fakulteta u Slavonskom Brodu**, Mia Štark s **Umjetničke akademije**, Irena Lukanović i Mateo Topalović s **Odjela za fiziku**.

melj za jačanje intelektualnog vlasništva Sveučilišta čija komercijalizacija treba biti jak izvor samofinanciranja razvoja.

Osječko Sveučilište djeluje na području istočne Hrvatske čija je razina razvijenosti ispod prosjeka Hrvatske (po pokazateljima BDP/stanovniku, konkurentnosti, poduzetničke aktivnosti). To je poseban izazov, ali i odgovor-

nost, i moramo se pozicionirati kao respektabilan partner poslovnom sektoru, lokalnim upravama i vladi u rješavanju problema društvenog i ekonomskog razvoja istočne Hrvatske.

Također se mora pozicionirati i kao respektabilni partner na ostvarivanju zajedničkih ciljeva globalnog tržišta", istaknuo je na kraju rektor Turkalj. **VJEKO PERIŠIĆ**

g sveučilišta

Skupu su nazočili i apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Alessandro D'Errico, nadbiskup i metropolit riječki mons. Ivan Devčić, biskup varaždinski mons. Josip Mrzljak, biskup sisački mons. Vlado Košić, biskup bjelovarsko-križevački mons. Vjekoslav Huzjak, vladika križevački mons. Nikola Kekić, vojni ordinarij mons. Srećko Bogdan, biskup gospićko-senjski mons. Zdenko Križić,

pomoćni biskupi zagrebački mons. Ivan Šaško i mons. Miho Gorski; vojni ordinarij u miru mons. Juraj Jezerinac, metropolit zagrebačko-ljubljanski Porfirije Perić, rektori i prorektori hrvatskih sveučilišta, dekani katoličkih bogoslovnih fakulteta i drugih fakulteta, pročelnici i profesori drugih hrvatskih visokih učilišta te predstavnici kulturnih, znanstvenih i gospodarskih institucija. **MATE TERZE**

ISTRAŽIVANJE NEZAVISNOG SINDIKATA VO O RADNIM UVJETIMA

Zadovoljstvo zaposlenih u znanosti i visokom obrazovanju ključno je za napredak sustava

PIRIEDIO: IVAN PERKOV

Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja (NSZVO) proveo je obuhvatno istraživanje o zadovoljstvu radnim uvjetima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja. Ispitivanje je provedeno na uzorku od više od 2500 zaposlenih sa svih institucija sustava. Istraživanje je provedeno u okviru šireg EU projekta „Jačanje socijalnog dijaloga u sustavu znanosti i visokog obrazovanja“ kojem je nositelj NSZVO u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu, putem anonimnog anketnog upitnika od 26. siječnja do 18. veljače 2016. godine. Upitnik je bio sastavljen od čak 250 varijabli raspoređenih u 11 tematskih cjelina. Dijelovi upitnika razlikovali su se u skladu s različitim vrstama radnih mjesta. U istraživanju je sudjelovalo 2197 članova Sindikata i 323 zaposlenika koji nisu članovi. Ispitivanjem su obuhvaćeni zaposlenici s javnih sveučilišta, veleučilišta, instituta, zaposlenici potpodručnih ustanova (SRCE, CARNET, NSK). Struktura uzorka vjerodostojno predstavlja osnovni skup.

Zadovoljni sadržajem posla, nezadovoljni financijama

Opće zadovoljstvo ispitanika u istraživanju je visoko – tri četvrtine nastavno-istraživačkog kadra izjasnilo se zadovoljnim ili jako zadovoljnim, dok je među nenastavnim osobljem zadovoljnih 58,8%. Ovi podaci konzistentni su s nalazima velikog broja sličnih domaćih i stranih istraživanja o općem zadovoljstvu poslom, a objašnjavaju se činjenicom da ljudi pokušavaju naći pozitivne aspekte poslova koje obavljaju prosječno 40 sati tjedno.

Podaci su znatno drugačiji i manje optimistični kada se pojedini aspekti poslova ocjenjuju izolirano. Cjeloviti posao u upitniku je razdijeljen na šest ključnih aspekata, a to su visina plaće, sigurnost posla, napredovanje u karijeri, socijalni odnosi na poslu, poticajnost radne okoline i ugled posla u zajednici.

Nastavno-istraživačko osoblje zadovoljnije je od svojih kolega u administraciji i stručnim službama u svim parametrima posla, osim u međuljudskim odnosima. Gotovo 60% nenastavnog osoblja zadovoljno je svojim socijalnim okruženjem, dok se to može reći za polovicu nastavnika. Najveća razlika u zadovoljstvu među ovim dvjema skupinama je, očekivano, u visini plaće i mogućnosti napredovanja. Podaci o zadovoljstvu plaćama zbilja su porazni, svega 12% nenastavnog osoblja zadovoljno je svojim dohotkom, dok je među nastavnicima blizu 40% zadovoljnih. Nenastav-

Osim teme zadovoljstva poslom i financijskih aspekata rada u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, istraživanje Sindikata bavi se još nekim važnim temama. Poseban dio istraživanja posvećen je problematici upravljačke kulture i učinkovitosti upravljanja u sustavu, pri čemu se istraživao odnos nadređenih i podređenih te analiziralo koliko podršku ustanove zaposlenici imaju za obavljanje radnih zadataka. U kontekstu odnosa na institucijama posebna se pozornost posvetila i diskriminaciji na radnom mjestu. Dobiveni rezultati pokazuju da se u sustavu pojavljuju svi istraživani oblici diskriminacije. Najprisutniji su oblici verbalnog i psihičkog zlostavljanja, dok su ostali oblici diskriminacije srećom vrlo rijetki. Istraživanje se bavi i tematikom financiranja sustava znanosti i visokog obrazovanja u širem smislu, od mogućnosti za financiranje znanstvenih projekata i istraživanja do dostupnosti potrebne znanstvene opreme i prostora. O navedenim ćemo temama pisati u idućem Universitasu.

no osoblje u znanosti i visokom obrazovanju očito ne vidi gotovo nikakvu perspektivu razvoja svoje karijere, samo njih 7,5% zadovoljno je mogućnostima napredovanja. Nastavnici su u tom pogledu puno optimističniji pa ih se zadovoljima izjašnjava 50%. Sigurnošću posla su, suprotno dojamu javnosti, dionici sustava visokog obrazovanja tek polovično zadovoljni.

nemogućnost financiranja znanstvenih projekata

Na pitanje koji su faktori posla izvori zadovoljstva, dobiveni su slični odgovori: nastavnicima najveće zadovoljstvo prčinjava sam sadržaj posla (62,5%), a službenici su najviše zadovoljni svojim (najčešće osmosatnim) radnim vremenom (58%). Ključni problemi i za jedne i druge su financijske prirode, za nastavnike nemogućnost financiranja znanstvenih projekata, a za službenike niske plaće. Nastavno osoblje značajno je više motivirano od nena-

stavnog i u većoj mjeri smatraju da rade koristan posao (72 prema 61%), a poseban jaz među dvjema grupama vidi se u stupnju primjenjivanja vlastitih ideja za poboljšanje posla. Tim je aspektom zadovoljno tri četvrtine nastavnika i samo tridesetak posto službenika.

Sustav ne honorira produktivnost i zalaganje

Sljedeći aspekt koje je ovo istraživanje željelo analizirati je materijalno nagrađivanje. Materijalne nagrade i mogućnost napredovanja, prema suvremenim ekonomsko-organizacijskim spoznajama i dalje su ključni čimbenik zadovoljstva zaposlenika. Oblikovanjem sustava nagrada organizacije direktno iskazuju kakvo ponašanje je poželjno i koji trud i rezultati se cijene.

Dobiveni podaci vrlo su heterogeni, ali valja izdvojiti zabrinjavajuće nalaze: svega 10% ispitanika izjavljuje da u njihovim ustanovama postoji transparentan sustav nagrađivanja po učinku, a oko tre-

ćine njih izvještava da u organizacijama postoje sustavi isplate dodataka na plaću iz vlastitih sredstava. Dodatnim analizama utvrđeno je da postoje velike razlike među različitim institucijama u pogledu dodataka na plaću i transparentnosti nagrađivanja zaposlenika. Podaci o dojamu transparentnosti nagrađivanja ne moraju odgovarati stvarnosti, ali ukazuju na činjenicu da postoji mogućnost da se unutar sustava za isti posao dobivaju značajno različite plaće unatoč istim koeficijentima složenosti poslova.

Suvremene spoznaje upravljanja organizacijama daju poseban značaj vezi između uloženog truda zaposlenika i adekvatne nagrade i napredovanja, pri čemu se motivirajućim i progresivnim organizacijama smatraju one u kojima su plaće i napredovanje temeljene na trudu i učinku zaposlenika. Nažalost, ne može se reći da sudionici u našem sustavu tako percipiraju naše institucije. Svega desetak zaposlenih izjavljuje da dobiva nagradu za dobro obavljen posao u organizaciji i da vidi vezu između svog učinka i dobivene nagrade. Ti podaci vrijede i za profesore i za administrativce. S druge strane, za nastavnike i istraživače se istraživalo i vide li vezu između svog znanstvenog uspjeha i nagrada i napredovanja. Zvuči žalosno, ali manje od polovice ih vidi jasnu vezu između znanstvene produktivnosti i napretka u financijskom i karijernom smislu. Sklad između poslovnih obveza i slobodnog vremena i privatnog života jedna je od ključnih komponenti zadovoljstva svakog pojedinca. U tom segmentu zaposlenici visokoobrazovnog sustava su prilično zadovoljni pa tako 2/3 svih nastavnika izjavljuje da uspijeva uskladiti znanstveno-nastavni rad s obiteljskim i ostalim privatnim osobama. Nenastavno osoblje još je zadovoljnije u tom pogledu – njih čak 80% uspješno usklađuje posao i privatnost.

Na Medicinskom fakultetu u Splitu doktorirala prva strana studentica

RAZGOVARAO:
VJEKO PERIŠIĆ

Lara Jane Maxwell, studentica iz Kanade, prva je strana državljanka koja je obranila doktorat na poslijediplomskom studiju TRIBE - Translacijska istraživanja u Biomedicini, poslijediplomskom doktorskom studiju Medicinskog fakulteta u Splitu, 13. lipnja 2016. Tim smo povodom za Universitas razgovarali s Larom Maxwell

Koja je tema Vašeg doktorskog istraživanja?

Moja doktorska disertacija temelji se na tri projekta: prvi je bio Cochrane sustavni pregled literature u kojem smo istražili dokaze iz svih kliničkih pokusa o korisnosti i štetnosti lijeka abatacepta za liječenje reumatoidnog artritisa. Radi se o skupoj terapiji koja se koristi u bolesnika koji ne reagiraju dobro na standardnu terapiju. Osobe s reumatoidnim artritisom trpe teške bolove, a mi smo utvrdili da je način kako se bol mjeri i opisuje u kliničkim pokusima vrlo nedosljedan. Zbog toga je objedinjavanje dokaza iz tih kliničkih studija i donošenje konačnih stavova o uspješnosti terapije vrlo teško. Te nedosljednosti u prikazivanju rezultata o boli su nas potaknule na drugo istraživanje, u kojem smo analizirali načine na koje se bol opisuje u drugim Cochrane sustavnim pregledima o terapijama koje se koriste u liječenju kroničnih mišićno-koštanih poremećaja.

Koji su najvažniji rezultati istraživanja?

Pronašli smo da je intenzitet boli mjera koja se najčešće upotrebljava u kliničkim pokusima, ali da se pri tome koriste različiti načini procjene tog intenziteta. Drugi pokazatelji boli, poput utjecaja boli na dnevne aktivnosti, primjerice, odijevanje ili pranje, vrlo se rijetko ispituju, iako se radi o vrlo važnim pokazateljima za bolesnike koji boluju od artritisa. Također, metode analize i način prikaza podataka o boli bili su vrlo različiti. Moj posljednji dio doktorske disertacije uključio je anketiranje i razgovor s bolesnicima koji pate od mišićno-koštanih bolesti, liječnicima koji ih liječe i predstavnicima organizacija koji imaju iskustva u procjeni rezultata terapija, a sve u cilju postizanja suglasja u definiranju najboljih mjera prikaza boli u tih pacijenata. Vrlo sam zadovoljna što mi je za taj dio doktorata odobren projekt Kanadskog Instituta za istraživanja u zdravstvu. Kao rezultat sastanka ustanovljena je grupa koja promovira ishode koji su važni pacijentima (engl. Patient - Reported Out-

“Pored impresivnih postignuća profesora uključenih u rad TRIBE studija, za mene je važna i činjenica da njeguju ogromnu raznolikost istraživanja, od temeljnih laboratorijskih istraživanja, procjene terapija u kliničkim pokusima pa do metodoloških pitanja sustavnih pregleda”

Lara Maxwell i voditelji studija TRIBE, Damir Sapunar i Livia Puljak

Poslijediplomski studij TRIBE Medicinskog fakulteta u Splitu

Prvi studenti na studij TRIBE upisani su u akademskoj godini 2010./11. Nakon pet godina od pokretanja studija, 29% upisanih steklo je doktorat znanosti, što predstavlja značajan uspjeh u odnosu na dotadašnju uspješnost od svega 11% na poslijediplomskim doktorskim studijima Medicinskog fakulteta u Splitu, i to u razdoblju od 10 godina. Prosječan čimbenik odjeka u kojima studenti studija TRIBE objavljuju radove na kojima se temelje doktorati je 4. Naš cilj je da svi upisani studenti steknu doktorat, i to timskim radom samog studenta, njegovog mentora, ali i svih kolega studenata i nastavnika koji sudjeluju u nastavi. Uspjeh studija temelji se na reformiranom programu čije su značajke izbor studenata koji imaju definiranu temu istraživanja, kontinuirano praćenje napretka studenata i intenzivan rad na temi istraživanja, a sve to uz poticanje interdisciplinarnosti i razvoj prijenosnih vještina. Studenti svake godine imaju dva izvješća o napretku koja se ocjenjuju. Pri ispitivanju i ocjenjivanju primjenjuju se tzv. bolonjska pravila – studenti imaju dvije godine, odnosno osam ispitnih rokova za položiti određeni predmet, inače se ispisuju sa studija. Sve to pridonijelo je većoj uspješnosti studenata. Studij se održava na engleskom i hrvatskom jeziku, a trenutno je na studiju upisano i petero stranih državljana. Doktorat Lare Jane Maxwell prvi je doktorat jednog od tih stranih studenata. Od 2016. godine studij TRIBE je dio Obzor 2020 projekta MiRoR, te će upisivati strane studente koji će stjecati zajednički doktorat na studiju TRIBE i na Sveučilištu Paris Descartes, Francuska.

Damir Sapunar, Livia Puljak

mes Alliance).

Trebamo imati na umu da je svrha procjene terapija u kliničkim studijama određivanje je li terapija korisna i nanosi li minimalnu štetu za pacijenta. Stoga je bitno da se bol i drugi rezultati procjene intervencija koji su istinski važni za pacijente prikazuju na valjan i usporediv način. Ako se to postigne, onda bi se rezultati pojedinačnih istraživanja mogli zajednički analizirati kao dio zbirnih studija u kojima se procjenjuje vrijednost neke terapije.

Što Vas je privuklo baš na TRIBE studij Medicinskog fakulteta u Splitu?

Dvije su važne značajke studija TRIBE koje se nude studentima, a to su mogućnost rada s vrhunskim istraživačima i fleksibilnost programa. Moj mentor, profesor Peter Tugwell sa Sveučilišta u Ottawi, prije deset godina upoznao je profesore Anu i Matka Marušića koji su ga impresionirali svojom znanstvenom produktivnošću i kvalitetom znanstvenog rada. Time je pokrenuta suradnja koja se nastavila i nizom

posjeta splitskih znanstvenika Sveučilištu u Ottawi, gdje su nam na usavršavanju bili kolege Livia Puljak, Dario Sambunjak i Irena Zakarija-Grković sa splitskog Medicinskog fakulteta, koji su kasnije pokrenuli i još održavaju hrvatski ogranak Cochranea i u okviru kojeg sunapravili nevjerojatan posao prevodenja laičkih sažetaka Cochrane sustavnih pregleda na hrvatski jezik kako bi informacije o terapijama bile što dostupnije hrvatskoj javnosti.

Kakvu ste suradnju imali s profesorima s TRIBE studija?

Pored impresivnih postignuća profesora uključenih u rad TRIBE studija, za mene je važna i činjenica da njeguju ogromnu raznolikost istraživanja, od temeljnih laboratorijskih istraživanja, procjene terapija u kliničkim pokusima pa do metodoloških pitanja sustavnih pregleda, što čini program iznimno zanimljivim. Uživala sam u činjenici da su profesori iz različitih znanstvenih područja bili spremni na raspravu i što su u tim diskusijama dali jedan novi pogled na moje istraživanje. Primjerice, područje istraživanja profesora Sapunara, voditelja studija TRIBE je istraživanje perifernih mehanizama neuropatske boli u životinjskim modelima boli, a ipak ostvarili smo uspješnu suradnju koja je rezultirala i jednom zajedničkom publikacijom. Drugi razlog zbog kojeg sam izabrala ovaj studij je mogućnost pohađanja studija uz moj trenutni posao na Sveučilištu u Ottawi. Nastavu sam pohađala dije- lom osobno u Hrvatskoj, tijekom jednog dužeg razdoblja u godini, a dio obveza imala sam priliku obaviti putem interneta. Svidjelo mi se da sam imala priliku odslušati nove i interesantne predmete, a ujedno i raditi na doktorskoj disertaciji, a to je nešto što neki drugi doktorski programi nemaju.

Biste li preporučili TRIBE potencijalnim doktorandima?

Svakako! Imam kolegicu iz instituta u Ottawi (Ottawa Hospital Research Institute) koja se upisala na studij iste godine kad i ja, a prošle godine su se još dvije kolegice iz Kanade upisale na studij TRIBE. Kao što sam napomenula prije, referencije nastavnika koji predaju na studiju TRIBE vrlo su dobro poznate u međunarodnim krugovima, a fleksibilni program nam omogućuje da ne prekidamo s našim poslom tijekom trajanja studija. Pored svega toga, nije nezanemarivo da sam imala priliku studirati u jednom od najljepših mjesta na svijetu! Koliko sam god sretna što sam stekla doktorat, toliko mi je krivo što više neću imati ispriku za česte posjete Splitu.

Totalitarizam – Historiografija, politika i kultura sjećanja u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi

Međunarodni skup, održan 2. i 3. lipnja u Splitu, organizirali su Filozofski fakultet u Splitu, Centar *Hugo Valentin* Sveučilišta u Uppsali, Institut za europske i globalizacijske studije iz Zagreba te *Jean Monet* katedra za političke studije EU zagrebačkog Fakulteta političkih znanosti. Skup su pozdravili splitski rektor **Andelinović** i zamjenik župna splitsko-dalmatinskog **Luka Brčić**.

Uvodno predavanje ‘Hrvatska i Jugoslavija u procijepu između totalitarizma - 75. obljetnica’ održao je **Ivo Goldstein**, a na četiri panela raspravljalo se o slijedećim temama:

Revolucija i represija

Tomislav Dulić, *Centar Hugo Valentin*, Uppsala: Ideologija, kontrola i nasilje: teorijske i komparativne perspektive nasilja u Jugoslaviji, 1941.-1953.

Noelle Turtur, *Columbia University, New York*: Mijenjanje skale totalitarizma: rituali javnog poniženja i socijalna smrt u fašističkoj Italiji

Višeslav Aralica: Strah od uništenja kao izvor totalitarizma

Goran Hutinec, *Sveučilište u Zagrebu*: Fašistički zločini, komunistička pravda

Ideje i vrijednosti

Mirco Carrattieri, *University of Modena and Reggio Emilia*: Fašistička ideja novog mediteranskog poretka

Marijan Buljan, doktorand, *Sveučilište u Splitu*: Aleksandar I. Karadorđević i Josip Broz Tito: usporedba „kulturnosti“ u splitskim novinama 1930-ih i 1940-ih

Goran Miljan, *Institut za europske i globalizacijske studije, Zagreb*: Totalitarizam i mladež: transnacionalne veze i transferi fašističkih organizacija mladeži u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi

Marko Fuček, doktorand, *Sveučilište u Zagrebu*: Apropijacija vlastite organizacije: mladi i Narodna omladina 1940-ih i 1950-ih

Tatjana Šarić, *Hrvatski državni arhiv, Zagreb*: Komunistička vlast, omladinske organizacije i katolička crkva u poratnoj hrvatskoj – borba za prevagu među mladima

Proizvodnja znanja i kultura sjećanja

David Wildermuth, *Shippensburg University*: Unsere Mütter, Unsere Väter: rat, genocid i „sažeta stvarnost“

Jelena Đureinović, *Justus Liebig University*: Nevine žrtve komunističkog režima? Sjećanje na Jugoslaviju u sudnici

Aleksandar Jakir, *Sveučilište u Splitu*: Sjene prošlosti. Koncept totalitarizma u suvremenim debatama u Hrvatskoj o naslijeđu „doba ekstrema“

Dražen Lalić, *Sveučilište u Zagrebu*: Suočavanje s prošlošću od 2006.-2016. u Hrvatskoj: teze za nastavak istraživanja

Problemiziranje totalitarizma - teorija i usporedba

Dieter Pohl, *Alpen-Adria Universität, Klagenfurt*: Totalitarizam u Europi: Historiografski pristup

Constantin Iordachi, *Central European University, Budapest*: Fašizam na vlasti: totalitarni eksperiment u Hrvatskoj, Rumunjskoj i Mađarskoj, 1940.-1945.

Burkhard Olschowsky, *Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa*: Usporedba državnog socijalizma u njegovu padu: slučajevi Poljske i DDR

Jure Vujić, *Institute for Geopolitics and Strategic Research*: Postmoderna i pitanje mogućnosti suvremenog totalitarizma u ime „dobra“- Filozofski i teorijski doprinosi Petera Koslowskog, Lea Straussa, Tzvetana Todorova

Završna diskusija fokusirala se na pitanje Kamo dalje?, a na Skupu je predstavljena i knjiga ‘Totalitarizam?’ autora **Žarka Paića**.

182

Rektorove nagrade Zagrebačkog sveučilišta za akademsku 2015./2016.

SNIMIO DAMIR HUMSKI

Nagrada koja otvara mnoga vrata

Naše Sveučilište, osim obrazovanja, promovira i znanost, i to već od prvih dana vašeg studentskog života. Svatko tko dobije Rektorovu nagradu kandidat je za vrhunskog znanstvenika. Ovom nagradom vam se otvaraju mnoga vrata.

Zagreb privlači mlade iz svih krajeva zemlje koji nalaze upravo u njemu svoj privremeni dom i s tim znanjem

vratit ćete se u svoj zavičaj promovirati znanje i izvrsnost. Vi ste oni koji ćete uspjeti osvijestiti ovo društvo da prave vrijednosti budu one koje prevladavaju i koje su važne za napredovanje u životu, za osobni život i konačno – za sreću.

Sreća znači da ste zadovoljni svakodnevnim životom i da imate nadu u budućnost. Ako radite posao koji

volite i ako se bavite onim što volite, a to je znanstveno istraživanje, tada ste sretni ljudi.

Još vam jednom svima čestitam i želim da oni koji su na kraju studija što ranije dobiju radna mjesta, ali i da se vraćaju da nastave sa svojim školovanjem, sa svojim doktorskim studijima i u tom smislu vrata Sveučilišta u Zagrebu bit će vam uvijek otvorena.

Nagrada za timski znanstveni i umjetnički rad (3 do 10 autora)

Fakultet strojarstva i brodogradnje i Stomatološki fakultet Bruno Babić, Hrvoje Leko, Patrik Radas Tin Jovanovac, Zrinka Jurec i Medeja Kerec

Prirodoslovno-matematički i Geodetski fakultet Tomislav Belić, Smiljan Buhin, Tomislav Jogun, Petra Lacković, Nino Malesić, Katarina Pavlek

Tekstilno-tehnološki i Fakultet strojarstva i brodogradnje Josipa Ščapec, Ivan Šaban, Robert Surma

Stomatološki fakultet Zrinka Budimir, Matea Cerovac, Mario Štambuk

Agronomski fakultet Nevena Opačić, Anja Šagud, Antonia Skomrak, Josipa Đurak, Fabijan Kos

Ekonomski fakultet Domagoj Mišević, Ana Pavković, Antonio Šostarić

Filozofski fakultet Sara Carević, Iva Hrestak, Anja Pećnik i Tena Roca

Hrvatski studiji Saša Preradović, Filip Sviben i Dario Vlahović

Pravni fakultet Antonia Čurković, Marko Kraljević, Ana-Marija Mioković, Sandra Dimitrijević, Dunja Janeš i Matea Miljuš

Filozofski fakultet Filip Budić, Vjeran Brezak, Ana Katarić, Barbara Pavlek, Marina Stipić, Lucija Lukić, Ana Popović, Marija Kozjak, Sonja Klarić, Marko Mravunac, Ana Perković i Kristina Deskar

Prirodoslovno-matematički fakultet Ivana Hajdinjak, Vesna Gugić, Andrijana Horvat, Nikolina Malenica, Lucija Starčević, Ivana Žafran

Arhitektonski fakultet Mateja Nosil, Iva Štambuk, Margari-ta Vukoja

Fakultet elektrotehnike i računarstva Ivan Berdalović, Željko Osrečki i Filip Šegmanović

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Emerik Leaković, Milica Stevanović, Marija Filip, Ivona Krošl, Ivana Peran, Gabrijela Radić

Fakultet prometnih znanosti Nada Bijelica, Luka Brletić, Boris Bucak, Andrej Ignjatić, Vlatka Mišić, Ana Papac, Rosana Eli-

zabeta Sente, Matea Vuletić, Petra Zorić, Marin Dokoza, Martina Furdić i Matea Mikulčić

Fakultet strojarstva i brodogradnje Marko Horvat, Borna Šojat i Josip Žužul

Geodetski fakultet Jelena Gabela, Majda Ivić, Nataša Jovanović

Geotehnički fakultet Mijo Košić, Nikolina Habulan, Valentin Filipašić

Građevinski fakultet Matea Džaja, Marija Held, Petra Ružić

Akademija dramske umjetnosti Tibor Keser, Arijana Lekić-Fridrih, Ivor Šonje, Tihomir Vrbaneć, Frane Pamić, Andrea Kaštelan

Nagrada za "veliki" timski znanstveni i umjetnički rad (više od deset autora)

Giga Baričeva: Akademija dramske umjetnosti Maruška Aras, Marin Klišmanić, Iva Kraljević, Martin Kuhar, Ivana Gulin, Pavle Matuško, Petra Tunjić, Ugo Korani, Veronika Mach, Tena Belčić, Boris Barukčić Giga Baričeva

Opera 'Agripina' zajednički projekt studenata I HNK Zagreb: Akademije dramske umjetnosti, Akademija likovnih umjetnosti, Muzička akademija, Tekstilno-tehnološki fakultet i Prirodoslovno-matematički fakultet

Kazališna platforma Regionalne mreže akademija - Projekt: Pravda: Arhitektonski fakultet Iva Mandurić, Antonia Dajak, Ema Pečenković, Dominik Brebrić, Karla Lojen, Fran Blažeković, Bruno Lang-Kosić, Ivona Lerga, **Filozofski fakultet**, Eda Tutić **Studij dizajna pri Arhitektonskom fakultetu** Leona Vertuš **Odsjek produkcije/ADU** Sabrina Smoković, Dalia Alić, Nina Vrdoljak, Ivona Zulim, Ana Sikavica, Laura Vuksan, Adrijana Dimić, Dora Prpić, Ana Rajić, Matija Drniković, Marin Leo Janković, Tajana Bakota, Romana Brajša, Iris Tomić, **Odsjek filmske režije/ADU** Lovro Mrđen, Tadija Tadić, Tomislav Šoban **Odsjek dramaturgije/ADU** Luka Galešić, Dino Pešut, Lucija Klarić, Nina Bajsić,

Borna Vujčić, **Odsjek snimanja/ADU** Matej Subotić, Luka Dubroja **Odsjek glume/ADU** Petra Svrtan, Roko Sikavica, Denis Bosak, Ivan Colarić, Lucija Dujmović, **Odsjek kazališne režije/ADU** Tamara Damjanović

Nagrada za posebne natjecateljske uspjehe pojedinaca ili timova

1. mjesto ženske sveučilišne reprezentacije u košarci na 13. Europskom sveučilišnom prvenstvu: Sara Plavljanić, Marina Giljanović, Anja Škara Antonija Jurić, Inja Butina i Marina Lidija Kalebić, Ana Karaga i Danijela Fuštin, Zrinka Spretnjak), Anja Majstorović, Marijana Mamić **Veslačka sekcija Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu:** Ana Katušin, Ena Gutić, Ira Fabijanić, Filip Lončarić, Vitorio Perić, Frane Markulić

Ekonomski fakultet - Sveučilišno natjecanje u trgovanju vrijednosnim papirima: Katarina Franičević, Helena Gadže, Barbara Galić, Tea Logožar, Aleksandra Lovrić, Tanja Ožić-Bašić, Denis Pavičić, Anja Pranjić, Branko Reif **Natjecateljska postignuća MyBeeLine Fakultet organizacije i informatike** Ana Sakač, Suzana Rendulić, Zoran Antolović, Alen Huskanović

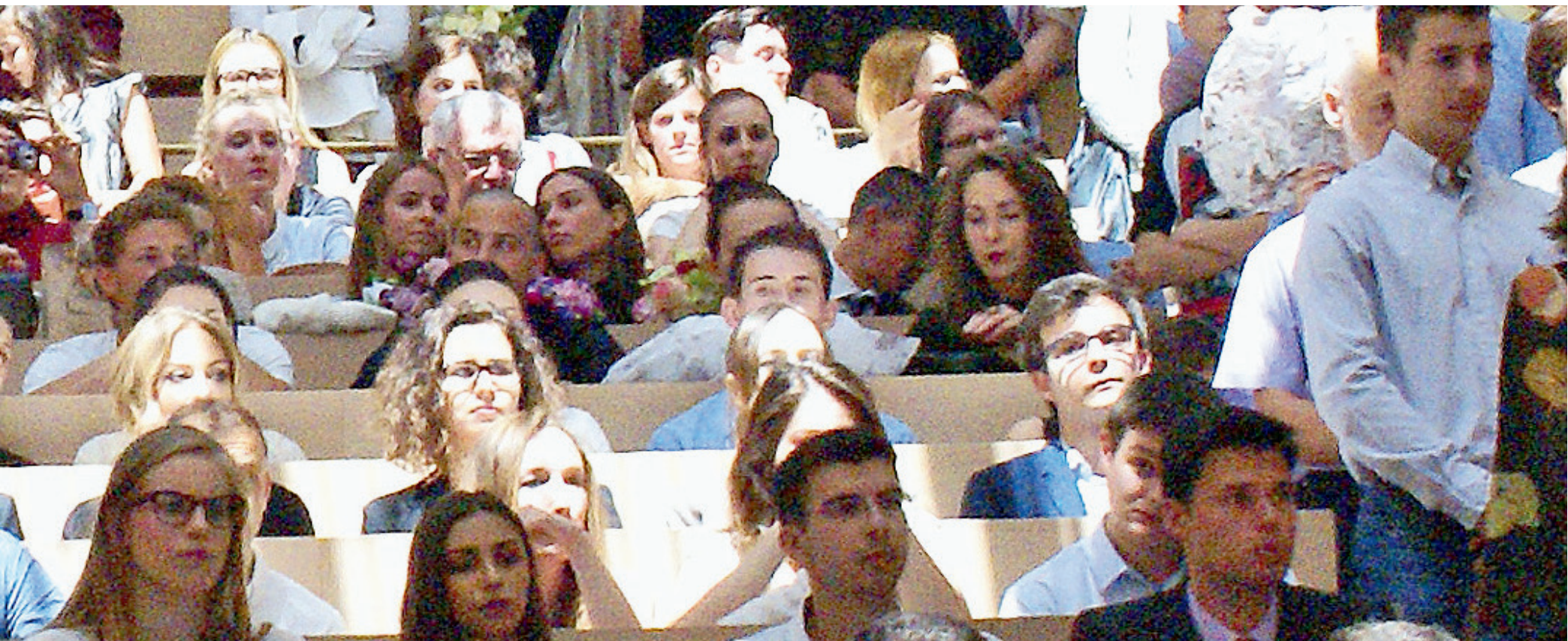
Studosfera Fakulteta političkih znanosti Basioli Frane, Berečić Doris, Brčić Iris, Grujoski Mirna, Jagić Janja, Jurić Marina, Kršul Dora, Milevoj Karla, Pudja Sandra, Tomašić Ana Marija

Simulirano studentsko natjecanje iz međunarodnog trgovačkog i arbitražnog prava Pravni fakultet Lovro Klepac, Lucija Skračić, Sandra Tomašković, Ivona Vidović **Projekt letjelice HUSZ Tern Fakulteta strojarstva i brodogradnje** Josip Andrašec, Marijan Balaško, Jerko Čulina, Ivan Knezović, Nikola Lisjak, Ivan Paden, Ivan Radošević **Kostimografska mapa "AGRIPPINA" Tekstilno-tehnološkog fakulteta:** Armanda Mia, Brcko Manuela, Herga Ivan, Jurgović Monika, Jurjević Ana, Krajina Mirjam, Krešić Gabrijela, Ninić Iva, Smolčec Lucija, Višak Antonija, Zujo-vić Jana

Nagrade za individualni znanstveni i

umjetnički rad - jedan ili dva autora

DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE ZA INDIVIDUALNI ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD - jedan ili dva autora

Prirodoslovno-matematički fakultet i Filozofski fakultet:
Vedrana Dumić i Karlo Mak

Farmaceutsko-biokemijski fakultet
Filip Kozlina, **Nives Bebek**, Isabella Koprivec/Josipa Korman, **Ivan Pokrovac**, Josipa Periša i Marko Tijardović

Medicinski fakultet
Antun Rudolf Pavelić, **Ivan Banovac**, Lorena Bosnar, Ana Bojko, **Filip Đerke i Luka Filipović-Grčić**, Ivana Jonjić, Ivana Ježić

Stomatološki fakultet
Maria Radman, **Mateja Suk**, Iva Japundžić, Dario Novak

Veterinarski fakultet
Antonela Čuić, **Ante Stojanac**, Kim Korpes, **Ivana Ivanković**,

Agronomski fakultet,
Petra Škrlec, **Matea Petar**, Mislav Kontek

Prehrambeno-biotehnoški fakultet
Dević Doroteja, Karača Sara, **Antonio Zandona**, Lucija Marković, **Lucija Lulić**, Karla Kelšin, Ena Cegledi
Šumarski fakultet
Juraj Stanešić, **Lana Jarža**, Krešimir Begović i Stipan Čupić

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Mario Dilberović

Ekonomski fakultet
Suzana Rendulić
Fakultet organizacije i informatike
Barbara Šlibar, Dragana Mlikota, **Veronika Kanižić i Antonija Milak**

Fakultet političkih znanosti
Bruno Rukavina i Florijan Bašić, **Ana Rogić i Nikola Šimić**, Marijan Crnjak

Filozofski fakultet
Ana Ciprić, **Katarina Pera i Tomislav Pintarić**, Sandra Šević, **Jasmina Mehulić**

Hrvatski studiji
Tiffany Matej Hrkalo, Patricia Tomac, **Ana Petelinšek i Dora Pavlinić**, Dorotea Sudar

Kineziološki fakultet,
Ivan Jukić, Tin Gojević, **Ivan Lulić, Branko Grman-Staničić**,

Pravni fakultet
Relja Rajković i Luka Kušpilić, **Ivan Branimir Pavičić, Ivan Pižeta**, Alma Pezerović, Maja Vučković, **Andrea Konjević**, Andro Atlaga, Lovre Vulić, **Emina Pinjić i Lucija Vranešević**

Učiteljski fakultet
Petra Kuntin, **Kristina Kalić**

Filozofski fakultet
Ivan Vilović, **Maša Huzjak**, Mihael Sučić, **Andela Nikolić Margan (FF) i Antonio Buničić (FER)**, Katarina Lukec i Matea Sučić, **Ana Popović**, Tomislav Fuzul

Hrvatski studiji
Petra Vručina

Hrvatski studiji - Filozofski fakultet Družbe Isusove
Valentin Stuhne

Prirodoslovno-matematički fakultet
Tomislav Andrić, **Mario Poletto**, Tonka Šimurina, **Tihana Britvić, Petar Jurišin**, Katarina Belčić i Anja Kostelac, **Kristina Tripalo i Monika Relković**, Sarah Ivušić, **Antonela Trbović**, Tin Klačić, **Toni Marković**, Matej Poletar, **Antonio Štrkalj**, Ivana Grgić i Zuzana Redžović, **Nikola Bedeković**, Kristina Smokrović, **Vedran Stipetić, Marta Dujella**, Matej Bubaš, **Dajana Barišić**, Vedran Barbarić

Arhitektonski fakultet
Antonija Vlašić i Tamara Relić, **Nika Serdar**

Fakultet elektrotehnike i računarstva,
Filip Marić i Ivan Jurin, **Tomislav Petković, Luka Petrović**, Matea Pejčinović, Fran Stanić, **Filip Šklebar, Matej Ferenčević**, Matija Srbić, **Ivan Vujević**, Denis Čaušević, **Krešimir Benčić, Vjekoslav Nemec**, Luka Malovan i Mirko Kokot

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije,
Katarina Mužina, Mirna Vujnović, **Denija Krivičić**, Martina Guliš, **Marko Levačić**, Petra Kostanjevečki, **Petra Švelić, Sejla Zukić**, Antonio Pelesk, Kristina Lukin, **Kristina Azinović**

Fakultet prometnih znanosti
Dominik Cvetek, Leo Tišljarić, **Nino Korent i Krešimir Kušić**

Fakultet strojarstva i brodogradnje
Kristijan Pucak, **Simon Ferlin**, Andrea Farkas, **Martina Eva Tonković**, Karlo Seleš, Denis Pevec

Geodetski fakultet
Ivan Majić

Građevinski fakultet
Maria Babić, Nina Grbić, **Tea Martinac**, Matea Baričević i Paula Topić, Antonio Črešnar, Ivan Sokol, Nikola Mudrić, **Filip Milardović**, Anamarija Perić

Grafički fakultet
Dino Priselac
Rudarsko-geološko-naftni fakultet
Ivona Ivkić i David Ivaninić, **Dražen Tumara**, Franjo Kovačević

Tekstilno-tehnološki fakultet
Marina Cesarec

Akademija dramske umjetnosti
Nastasja Štefanić, **Mihaela Devald Roksandić**, Nikica Zdunić

Akademija likovnih umjetnosti
Ivana Tkalčić, **Ana Mušćet**, Valerija Jakuš i Mia Maraković, **Petra Orbančić, Marija Plečko**

Muzička akademija
Barbara Kajin, **Ana Dadić**, Aleksandra Bilanović, **Aljaž Razdevšek**, Frank Martin, **Ante Sladoljev**

Nagrada za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici

Projekt CPSA **apunčić Farmaceutsko-biokemijski fakultet** Belec Dora, Benić Lucija, Čarapina Petra, Čunčić Ivan, Kolarčić Marko, Pejaković Tajana Iva, Pokrovac Anita, Škrlec Marija, Vadunec Dalia

emed Medicinski fakultet Yamit Miriam Berl, Monika Elisabeth Crumbach, Michael John Grasic, Anna Mara Hrgetić Vitols, Jason Matthew Kirincich, Christopher Lambers, Fanika Mrsić, Stefanie Angela Salamunec, Mia Stanišić, Marko Stručić, David Kubat, Tareq Rahimy, Zaki Hinnawi, Karim Al-Jabiri

Atlas iz patologije 1 i 2 Medicinski fakultet Krešimir Grgat, Matija Horaček, Zlatana Ibradžić, Mihovil Plečko

Volontiranje na projektu za promociju oralnog zdravlja sljepih i slabovidnih osoba Stomatološki fakultet Brozan Ines, Filipčić Veronika, Filipović Martina, Fric Mateja, Laktić Martina, Makrić Darja, Miholić Petra, Rist Kristijan, Stojić Sofija, Štrkalj Martina, Zukanović Anja

Projekt Uхвати me za riječ Ekonomski fakultet Luka Buntić, Patrick Bedić, Luka Brkić, Lovro Šprem, Luka Babić, Antonija Domšić, Ivana Hermešćec, Domagoj Palenkaš, Renato Bukovac, Luka Perović, Klara Dragišić, Karlo Varošaneć, Ema Štimac, Nina Lokin, Marijan Buljan, Luka Malek, Ivan Fedor

Centar za volontiranje i humanitarni rad Fakulteta organizacije i informatike Antonija Milak, Tadija Bagarić, Ivana Pomper, Marija Ivurin, Valentina Ricijaš, Martina Kušer, Karlo Nadoveza

TELEVIZIJA STUDENT - Fakultet političkih znanosti Lana Bene, Rebeka Lesac, Marina Hudoletnjak, Darjan Fiočić,

Ivana Bašić, Lucija Tošić, Jozo Jožipović, Marija Žužak, Anja Stanko, Renata Šimić, Dejan Oblak, Ivan Granić, Ana Rogić, Nikola Šimić, Mislav Šćukanec-Režniček, Ivan Gundić, Antonia Senjak, Nika Prpić, Zorana Čičak, Mislav Lugonjić, Maja Lena Lopatny, Luka Mihačić, Andrea Stojanović, Marko Raguž, Ivana Lešnjak, Ema Starčić, Ivan Fedor, Petra Čubrić, Antonia Čosić, Dina Cvek, Ina Milačić, Lina Malek, Bruno Brković

Humanitarne i pravne pomoći izbjeglicama u Slavanskom Brodu Pravni fakultet: Matija Brkić, Mirna Čolić, Dea Glavač, Ivana Grgić, Irena Grmovšek, Iva Jančevski, Rea Jozić, Lucija Koren, Lani Kovačević, Mia Novaković, Ana Ozmeć, Sanja Pavić, Mia Petričević, Kristina Puc, Vanja Salina, Josip Stipeljković, Mia Šaka, Domagoj Sakač, Mislav Vukina

Konferencija "Sloboda i odgovornost: rješenja mladih za probleme današnjice" Pravni fakultet Kristina Samardžić, Jelena Slavić Miljenović Marija Junković (Pravni fakultet), Ivan Burić (Fakultet strojarstva i brodogradnje), Mislav Barišić (Filozofski fakultet), Ivan Barić (Fakultet političkih znanosti)

Stručni skup "Psihologija u praksi" Hrvatski studiji Dominik Šmida Volonterski rad u zajednici Hrvatski studiji 177 Biluš Maris, Brajković Marija, Bujan Ursula, Deisinger Helena, Fontana Tihana, Jančić Klara, Jerman Kosjenka, Klakučer Karla, Klarić Neva, Matić Gabrijela, Mostarac Ivana, Popović Timon, Preradović Saša, Puškarić Ivona, Radošević Ana, Slavikovski Lana, Smolković Iva, Sviben Filip, Šimac Josipa, Šojat Marta, Štrbić Mateo, Šupljika Josipa, Tokalić Ružica, Tomiša Erna, Trgovec Dora, Vidović Anamarija, Vlahović Dario, Zoroja Andrea, Žipovski Jelena

Projekt PRIMATIJADA Prirodoslovno-matematički fakultet Ivan Atelj, Petra Bakač, Francika Dragić, Damjan Klemenčić, Petar Labrović, Marko Lepoglavec, Karlo Radmanić, Kristina Režić,

Projekt Adventski kalendar 2015. Arhitektonski fakultet Mia Andrašević, Vanja Borović, Juraj Božić, Domagoj Ciglar, Mario Grgurev, Stella Gojak, Ira Habijanec, Jelena Hajdinjak, Katarina Malić, Ivana Rašpolić, Matija Romić, Dora Sipina, Iva Štambuk, Ivan Zovko

Zagrebačka Konferencija o energiji Fakultet elektrotehnike i računarstva 0 Krešimir Bencić, Mirna Gržanić, Luka Jurinjak, Dora Mešić, Domagoj Mihalic, Ivan Novko, Zlatko Ofak, Iva Pavić, Boris Pećanac, Anamarija Pejić, Marko Salopek, Dominik Šekrst, Denis Šeper, Meri Tukač

Sajam poslova - Job Fair Fakultet elektrotehnike i računarstva Karla Biuković, Belma Gutlić, Filip Hormot, Stanko Krtalić Rusendić, Mak Muftić, Branko Perić, Marin Petričević, Bruno Vunderl (FER) i Tihana Vidnjević (Geodetski fakultet)

Kampusijada sportsko natjecanje studenata Sveučilišta u Zagrebu Borić Ivan, Čupić Mišo, Bošnjak Nikol, Horvat Yvonne, Šokčević Juro (Fakultet prometnih znanosti) Daničić Nela, Papak Josip, Pavković Marija, Perko Dean, Rimac Mihaela, Slatković Harčević Leona, Široki Ivana (Hrvatski studiji), Marković Petra, Megla Ela (Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet)

Uska ulica - platforma za mlade umjetnike na festivalu Špansirfest Akademija likovnih umjetnosti Vida Meić

Monografija 15 autora RUDER BOŠKOVIĆ I GEOZNANOSTI

Nakladnici: Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Državna geodetska uprava, Hrvatska komora ovlaštenih inženjera geodezije, Zagreb, 2016.

Piše:
MILJENKO LAPAINE

U 2011. godini obilježavala se 300. obljetnica rođenja Rudera Josipa Boškovića u Hrvatskoj i u inozemstvu na razne načine: održavanjem predavanja, simpozija, izložbi, objavljivanjem prigodnih tekstova i knjiga. Hrvatski sabor proglasio je 2011. godinu Godinom Rudera Boškovića. Tada je započet rad na monografiji *Ruder Bošković i geoznanosti*, koja je dovršena 2016., kada je Ruder Bošković proglašen "europskim geodetom godine". Tim smo povodom razgovarali s prof. Miljenkom Lapaineom, urednikom i jednim od 15 autora monografije.

Kako se rodila ideja za monografiju?

– Ideja za ovu monografiju rodila se sredinom 2010. godine. Prvi radni naslov monografije bio je *Ruder Bošković i geodezija*. Međutim, ubrzo se uvidjelo da je teško izdvojiti geodeziju iz srodnih područja kao što su astronomija, geofizika, geometrija, statistika i dr. jer je Bošković bio svestrana osoba. Iz njegovih djela lijepo se vidi prožimanje raznih znanstvenih polja. Nije se bavio matematikom radi matematike, ni astronomijom radi astronomije itd. Uvijek se radilo o nekom složenom problemu kao što je to, primjerice, bio Zemljin oblik i njegovo polje sile teže. Stoga je opseg monografije proširen na *geoznanosti*, premda ni one nisu zastupljene u cijelosti. Pokazuje se da, koliko god istraživali Boškovića i njegov rad, nikad nećemo doći do kraja. Drugim riječima, ni ovom monografijom nije iscrpljeno sve što bi se o toj temi moglo istražiti i objaviti.

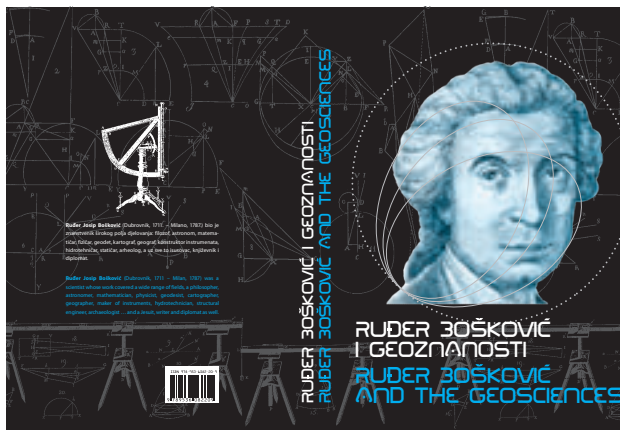
Ovom su prilikom prevedeni i objavljeni neki Boškovićevi originalni?

– Jedan od osnovnih problema s kojim se današnji znanstvenici susreću pri istraživanju povijesti svoje struke je nepoznavanje ili nedovolj-

Bošković nam je ostavio vrijedno kapitalno djelo iz područja geoznanosti koje nam, bez obzira na to što je nastalo prije dva i pol stoljeća, otvara nove vidike i probleme koji čekaju rješenja

no poznavanje stranih jezika. Bošković je najviše pisao na latinskom i francuskom. Dakle, ako želimo Boškovića razumjeti i o njemu pisati, moramo ga najprije čitati. U protivnom se može dogoditi da prepričavamo ono što su drugi rekli, a to obično nije previše zanimljivo i često vodi na igru "pokvarenog telefona". Kako bi se to barem djelomično izbjeglo, odabrao sam izvjesna Boškovićeva djela i potrudio se pronaći prevoditelje. Tako

tatio de telluris figura... (Rasprava o Zemljini obliku) iz 1744., a prvi put objavljena također 1739. godine. Donosimo ih u izvornom obliku – faksimilu i u prijevodu na hrvatski i engleski jezik. Nakon toga slijede poglavlja koja obuhvaćaju sljedeća područja geoznanosti: geodeziju, geologiju, geofiziku, geografiju, geodeziju, astronomiju, kartografiju, konstrukciju mjernih instrumenata te matematičku obradu i analizu mjerenja.

Autori i poglavlja

Tomislav Malvić: *Ruder Bošković i izučavanje Zemljine građe*
Mario Brkić: *Bošković i teorija izostazije*
Drago Špoljarić i Tatjana Kren: *Ruder Bošković i astronomija*
Miljenko Lapaine: *Boškovićeve diferencijalne formule sferne trigonometrije*
Drago Špoljarić i Nikola Solarić: *Bošković, usavršitelj i i zumitelj geodetskih, astronomskih i optičkih instrumenata*
Miljenko Solarić i Nikola Solarić: *O Boškovićevoj i Maireovoj trigonometrijskoj mreži pri određivanju duljine dijela meridijanskog luka Rim–Rimini*
Ivka Kljajić i Miljenko Lapaine: *Boškovićeva i Maireova karta Papinske Države*
Robert Župan, Vesna Poslončec-Petrić i Stanislav Frangeš: *Ruder Josip Bošković i kartografija*
Josip Faričić: *Geografski aspekti djelovanja Rudera Josipa Boškovića*
Ivan Razumović i Martina Triplat Horvat: *Boškovićeva metoda izjednačenja*

su za potrebe ove monografije prevedena neka od Boškovićevih djela, uglavnom s latinskog, te francuskog i talijanskog.

Bošković se bavio i određivanjem oblika Zemlje?

Na početku monografije nalaze se prva dva Boškovićeva djela u kojima se bavio Zemljinim oblikom. To su *De veterum argumentis pro telluris sphaericitate dissertatio...* (Rasprava o drevnim argumentima za Zemljinu sferičnost) iz 1739. i *Disser-*

Još su dva područja kojima se Bošković bavio i koja bi se lijepo uklopila u zajednički naslov. To su graditeljstvo i hidrotehnika. Na oba ta područja Bošković je izradio vrijedne ekspertize, no stjecajem okolnosti njih će istraživati i obrađivati, nadam se, naši nasljednici.

Je li knjiga rezultirala novim spoznajama i otkrićima?

– Premda je o Boškoviću puno pisano i dobar dio sadržaja iz ove monografije možda je čitateljima već poznat, treba naglasiti da se tijekom ra-

da na monografiji došlo do nekih novih spoznaja i novih pitanja. Tako smo, primjerice, "ponovno otkrili" Boškovićev prijedlog za osnivanje geodetske škole, napisan prije 240 godina. Boškovićev prijedlog ostao je u rukopisu na talijanskom jeziku sve do 1931. godine, kad ga je objavio V. Varičak u prijevodu na talijanski jezik. Budući da je taj tekst moglo razumjeti relativno malo osoba, ne začuđuje činjenica što se kasnije gotovo nigdje više ne citira. Vrlo je jasna Boškovićeva poruka koja sigurno vrijedi i danas. A to je činjenica da je praktični dio posla kojim se bave geodeti iznimno važan i da samo praktične vježbe uz teorijska predavanja mogu dati dobrog geodetskog stručnjaka. Uočimo da se počeci školovanja geodeta pojavljuju krajem 18. stoljeća. Ruder Bošković nije imao formalno geodetsko obrazovanje, jer ga u doba svoje mladosti nije ni mogao imati. Međutim, budući da je bio svestrano obrazovan znanstvenik i praktičar, nije mu bilo teško učiti od drugih i na temelju toga unaprijediti područja kojima se bavio. Tako je izniman njegov doprinos geodeziji, koji još uvijek nije dovoljno poznat široj javnosti premda je pet godina svojega života posvetio geodetskim mjerenjima i njihovoj obradi te o tome objavio knjigu na više od 500 stranica. Zaključno, Bošković nam je ostavio vrijedno kapitalno djelo iz područja geoznanosti koje nam, bez obzira na to što je nastalo prije dva i pol stoljeća, otvara nove vidike i probleme koji čekaju rješenja.

Na kraju, tko je sve zaslužan za izradu ovog djela?

– Kao inicijator i urednik monografije želim zahvaliti svima onima koji su pridonijeli njezinu ostvarenju. To su ponajprije autori, prevoditelji i recenzenti, a zatim institucije bez čije suradnje i pomoći ova knjiga ne bi mogla ugledati svjetlo dana: Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Državna geodetska uprava, Hrvatska komora ovlaštenih inženjera geodezije, Hrvatsko geodetsko društvo, Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Državni arhiv u Dubrovniku, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Bibliothèque nationale de France, Biblioteca Casanatense, Ministero dei beni e delle attività culturali e del turismo, Rim i Istituto Geografico Militare, Firenza.

Zadar

POSJET OMANSKE DELEGACIJE I ZAPOVJEDNIKA PILOTSKE ŠKOLE HRZ

Kulturni dan Sultanata Oman

Delegacija Sultanata Oman i zapovjednik Pilotske škole Središta za obuku HRZ i PZO-a 'Rudolf Perišin', brigadir Goran Huljev, posjetili su 6. lipnja Sveučilište u Zadru. Na sastanku s rektoricom Dijanom Vican i prorektorima Nedjeljkom Balić-Nižić, Slavenom Zjalićem i Josipom Faričićem, delegacija je predstavila svoje aktivnosti, istaknuvši da su za školovanje pilota odabrali Zadar zbog ekonomskih i kulturnih čimbenika te sličnosti u programima. Nakon sastanka upriličen je program Kulturnog dana Sultanata Oman na kojem su studenti piloti Omanskoga ratnog zrakoplovstva predstavili svoju kulturu, tradiciju, gospodarstvo i znamenitosti Sultanata Oman.

MODERNO KIPARSTVO OTOKA HVARA

Diplome za uspješno završen program

U suizdanju Sveučilišta u Zadru i Muzeja Staroga Grada, a u okviru novopokrenute Biblioteke Zephyrus Odjela za povijest umjetnosti, objavljena je monografija *Moderno kiparstvo otoka Hvara*, autora Vinka Srhoja. Knjiga razmatra opuse kipara porijeklom i životom vezanih za otok Hvar od kraja 19. stoljeća do danas. Izbor dvanaestorice hvarskih kipara svjedoči da njihovi opusi u najvećem broju slučajeva nisu ostali vezani za uži zavičaj, već da su svojom vrijednošću postali dijelom nacionalnoga kiparskog krajobraza.

NOVI PRIRUČNIK NA ODJELU ZA PSIHOLOGIJU

Dijagnostika poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji

'Intervju za dijagnostiku poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji – IDP' novi je priručnik autorice Anite Vulić Ptori, profesorice Odjela za psihologiju. Namijenjen je za prikupljanje anamnestičkih podataka i procjenjivanje trenutanih i prošlih epizoda psihopatologije u djece i adolescenata. Sastoji se od tri cjeline: anamnestičkog intervjua, dijagnostičkog dijela, i dodatka sa popisom skala i upitnika za procjenu simptoma psihopatologije. U popisu literature mogu se naći relevantne informacije za područje razvojne psihopatologije.

PROMOCIJA MAGISTARA RAZLIČITIH STRUKA

78 novih magistara

U svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru 4. lipnja promovirano je 78 magistara različitih struka. Promociji su nazočile rektorica Dijana Vican, prorektorica za studije i studente Nedjeljka Balić-Nižić i promotorica Anita Pavić Pintarić s Odjela za germanistiku.

Rijeka

POSJET DELEGACIJE EUSA

Pripreme za Igre i Rektorsku konferenciju

Ususret Europskim sportskim igrama (ESI) Zagreb – Rijeka 2016., Sveučilište u Rijeci 3. lipnja posjetila je visoka delegacija Europske sveučilne sportske udruge (European University Sports Association – EUSA) na čelu s predsjednikom Adamom Roczekom. Visoku su delegaciju primili rektor Pero Lučin i prorektorica za studije i studente Snježana Prijić Samaržija. Razgovaralo se o pripremama i napretku u organizaciji Igara te Rektorskoj konferenciji koja prethodi njihovu otvorenju, a koja će biti održana u Opatiji od 11. do 13. srpnja. Nakon sastanka delegacija se uputila na Kampus gdje još uvijek traje izgradnja dormitorija Studentskog centra.

SPORAZUM S INŠTITUTOM SVEUČILIŠTA U GEORGIJI

Formalizirana desetogodišnja suradnja

U Rektoratu je 27. svibnja svečano potpisan Sporazum o suradnji između Instituta za visoko obrazovanje Sveučilišta u Georgiji (SAD) i Centra za napredne studije jugoistočne Europe Sveučilišta u Rijeci, u cilju zajedničke provedbe akademskih programa i znanstvenoistraživačke djelatnosti u domeni razvoja institucija visokog obrazovanja i znanosti. Potpisnici sporazuma su direktorica Instituta za visoko obrazovanje Sveučilišta Georgia Libby V. Morris i rektor Pero Lučin, čime je formalizirana desetogodišnja suradnja između ova dva sveučilišta.

SMOTRA GLUMAČKIH AKADEMIJA

Studentske produkcije profesionalnih standarda

Studentski kulturni centar Sveučilišta u Rijeci organizirao je treću po redu Smotru glumačkih akademija, održanu od 3. do 6. lipnja u dvorani Filodrammatice. Uz Sveučilište u Rijeci, predstavile su se još skupine sa sveučilišta iz Ljubljane, Splita te Umjetničkog sveučilišta iz Graza. Cilj Smotre je predstaviti kvalitetne studentske kazališne produkcije napravljene po profesionalnim standardima. Smotra je međunarodnog karaktera, a to mladim glumcima i redateljima omogućuje predstavljanje svog rada i povezivanje s kolegama, kao i s kazališnim profesionalcima iz drugih zemalja.

ZNANSTVENI SIMPOZIJ NA RABU

'Krizna stanja i primjena mjera prisile u psihijatriji'

Katedra za Kazneno pravo Pravnog fakulteta i Psihijatrijska bolnica Rab organizirali su 20. svibnja na Rabu znanstveni simpozij 'Krizna stanja i primjena mjera prisile u psihijatriji'. Simpozij se održao u sklopu projekta Hrvatske zaklade za znanost 'Pravni status i stvarni položaj osoba s duševnim smetnjama - interdisciplinarni pristup i europske perspektive'.

SPLITSKI SVEUČILIŠNI CENTAR ZA SAVJETOVANJE STUDENATA USELIO U VLASTITE PROSTORE

Prof. Goran Kardum, voditelj Centra

Razlozi i svrhe osnivanja Centra

Zadaća Centra za savjetovanje proizlazi iz činjenice da kudikamo najveći dio akademske zajednice čine studenti u razvojnoj dobi prijelaza iz adolescencije u mladu odraslu dob. To razdoblje sazrijevanja obilježeno je velikim brojem kompleksnih čimbenika te isprepletenu utjecajima svih mogućih događaja iz prethodnih, formativno ključnih razvojnih faza. Stoga se upravo u ovom 'studentskom' životnom periodu češće nego inače javljaju i ponašajne promjene, poremećaji i različita problematična stanja kao rezultat kumuliranih učinaka prethodnih razdoblja. Studentsko vrijeme vrijeme je odrastanja, prijelaza, promjena, donošenja niza cjeloživotnih odluka, nerijetko i zasnivanja obitelji pa i rađanja vlastitog potomstva. Pomišljajući na 'studenta' imamo sliku osobe koja je s jedne strane usmjerene učenju, a s druge uvučena u vrtlog predispozicija, očekivanja i otvorenosti svim mogućim vanjskim utjecajima... Dodatni je problem suvremena kompresija vremena, pokušaji kvantificiranja najrazličitijih entiteta i osobina koje kvantifikaciji ne podliježu, visoka razina očekivanja kako od drugih tako i od sebe samih... Istovremeno se dokolica bilo koje vrste smatra, malo je reći, suvišnom i nepoželjnom, izrazom slabosti i nezrelosti ustvari ...

Pritom se zaboravlja, ili ne želi prihvatiti, da bez dokolice nije moguća kreativnost, da bez slobodnog vremena nema ni kvalitetnog učenja ni kvalitete života uopće, a osobito ne studentskog života. A studentski je život vrlo često obilježen radikalnom promjenom navika što uključuje prehranu, spavanje, kretanje. Niz recentnih istraživanja ukazuju da baš u akademskim zajednicama značajno rastu depresija, anksioznost, posttraumatski stres. Prema nekim je pokazateljima intenzitet tih poremećaja na razini psihijatrijski hospitaliziranih osoba u 20. stoljeću! I promjena načina komunikacije, manjak socijalnih odnosa, dominacija medija i prisutnost 'hookup' kulture također vode većoj ovisnosti, anksioznosti, depresivnosti i seksualnom nasilju. Ubrzano povećanje udjela visokoobrazovanih u populaciji 'gura' se danas kao nikada prije, a navedene promjene stila života, očekivanja u obitelji i izvan nje ubrzavaju unutarnje procese koji se očituju u različitim odstupajućim formama ponašanja. Odgovor akademske zajednice na sve ove izazove mora biti interdisciplinaran, moramo ponuditi dovoljno vremena i primjerena mjesta gdje se pitanja - medicinska, pravna, kineziološka, psihološka, duhovna - mogu barem postaviti ako već ne odmah i riješiti.

Pomoć osobama s invaliditetom poticaj za s

Pravna pomoć

Ratko Brnabić

Pravna klinika Split dogovorila je suradnju s Centrom za savjetovanje studenata, pa će tako studenti odsad moći dobiti pravne savjete i razne druge pravne informacije kao dodatne usluge u sklopu djelatnosti Centra u nastojanju da se studentima pruži što sveobuhvatnija pomoć i usluga na jednome mjestu.

Pravna klinika u Splitu, kao radna jedinica Pravnog fakulteta, postoji i radi u prostorijama Fakulteta nepune dvije godine. Studenti volonteri Pravnog fakulteta u sklopu projekta Pravne klinike široj javnosti pružaju besplatnu primarnu pravnu pomoć, što znači da građani na dežurstvima Klinike dobivaju potpuno besplatne pravne savjete i pravne informacije iz gotovo svih grana prava osim kaznenog prava te slučajeva s međunarodnim elementom.

Pravna je klinika u nepune dvije godine svoga postojanja preuzela i zatvorila više od 450 pravnih predmeta, te omogućila zainteresiranim građanima da se informiraju o svojim pravima te ih zaštite kako prema državi, državnim institucijama, tako i jedni prema drugima.

Najčešći upiti vezani su uz zaštitu posjeda, razne upise u zemljišne knjige, pitanja vlasništva, suvlasništva, etažnog vlasništva, ali sve su brojniji i upiti vezani uz ovrhe, hipoteke i kredite, ostvarenje i zaštitu socijalnih i mirovinskih prava, te razna pitanja iz domene rada i zapošljavanja, prekršajnog postupka, pisanja žalbi pred javnim tijelima i sl.

U sklopu aktivnosti Centra, Pravna će klinika, osim što će studentima pružati pravnu pomoć najšireg oblika, organizirati niz predavanja usmjerenih na tumačenje tema najzanimljivijih upravo studentima, poput rada na studentski ugovor, ostvarenje prava na studentski smještaj, stipendije, te tumačenje odredbi sveučilišnih pravilnika i statuta kao izvora studentskih prava i obveza.

Također, planira se i izdavanje raznih letaka i vodiča o tim temama, u sažetom i jasnom obliku, pa će tako Pravna klinika, u skladu sa svojom standardnom praksom, nastojati studentima približiti svaku pravnu informaciju ili upit na laiku razumljiv i jednostavan način.

Studenti s invaliditetom

Ivan Bogdanović

Još pri samom osnutku, savjetovanište za studente s invaliditetom zacrtalo si je dvije temeljne misije: pomoć studentima s invaliditetom u lakšem ostvarivanju svih njihovih akademskih potreba kao i senzibilizacija javnosti za probleme ali i mogućnosti s kojima se osobe s invaliditetom susreću. No od samog osnutka savjetovaništa, kao i prije toga, prisutna je zabrinjavajuća pojava. Naime, naši studenti još uvijek nisu prepoznali svoju misiju u ovom društvu, misiju koja ide za tim da oni budu spona između svojih kolega po invaliditetu i ostatka zajednice. Ne šalje se dobra poruka kada se organizira neki događaj namijenjen studentima s invaliditetom i svima koje zanima ta tematika, a onda taj isti događaj studenti ignoriraju, iz ovih ili onih razloga. Kako to promijeniti? Sveučilišta tu mogu i moraju biti samo jedni od partnera, no u tome svoju ulogu imaju i moraju je odigrati i ostali: od države i njenih tijela, do samih osoba s invaliditetom. Savjetovanište je pokušalo unaprijediti standard studiranja splitskih studenata s invaliditetom: donošenje pravilnika o studiranju studenata s invaliditetom, sudjelovanje u 2 projekta: „prilagodba literature za slijepe i slabovidne studente“ te „podrška studentima s invaliditetom“.

To ni izbliza nije dostatno da bi se odmah vidjeli veći pomaci, no kao što i dijete svoj hod započinje malim, sitnim koracima, tako i mi sustav moramo temeljiti na malim koracima unaprijed koji će se kasnije reflektirati u onim velikim, pravim koracima. No u tome nismo i ne možemo biti sami, svi dionici u društvu u tome trebaju imati svoju ulogu. Mi možemo, hoćemo i jesmo mijenjati percepciju javnosti o osobama s invaliditetom, no svatko se od samih osoba s invaliditetom treba zapitati 1) jesam li ja kao pojedinac dovoljno doprinio da društvo na me i na moje kolege gleda s manje predrasuda? i 2) lijepim li ja sam te predrasude drugima?

bama s poteškoćama, vestrani rast svima

Upravljanje karijerama

Bruno Petrušić

Savjetovalište za upravljanje karijerama namijenjeno je studentima Sveučilišta u Splitu s ciljem povećanja njihovih kompetencija i vještina potrebnih za uspješno prilagođavanje zahtjevima tržišta rada i lakšoj zapošljivosti po završetku fakultetskog obrazovanja. Savjetovalište nudi: informaciju, formaciju, edukaciju i mentorstvo svim zainteresiranim studentima.

Rezultat djelovanja Savjetovališta će biti taj da će studenti steći vještine prikupljanja, analiziranja, sintetiziranja i organiziranja informacija o sebi, obrazovanju, tržištu rada i zanimanjima na temelju čega će korisnici donositi informirane odluke o razvoju vlastite karijere. Za akademsku godinu 2016/17. Savjetovalište je pripremilo izrazito bogat program koji u realizaciju kreće prvog dana nove akademske godine. Studentima će biti omogućeno sudjelovanje na studentskom programu Akademije za politički razvoj, suradnja s CISOK-om će biti realizirana u vidu kontinuiranih mjesečnih radionica, a u suradnji s Ekonomskim fakultetom, Studentskim poduzetničkim inkubatorom i studentima s ekonomije, Savjetovalište će provoditi radionice o tome kako upravljati vlastitim financijama, kako se prezentirati poslodavcu i slične kreativne radionice. Sukladno natjecajnim ciklusima programa Erasmus+, Savjetovalište će organizirati i provoditi radionice pisanja EU projekata.

Vjerujemo da će studenti prepoznati nastojanja Sveučilišta u Splitu koja će im omogućiti lakše zapošljavanje po završetku studija te ovim putem kao voditelj Savjetovališta, pozivam sve studente da prate rad Savjetovališta kako bi sebi omogućili bolju budućnost u RH.

Kineziološka kultura

Mirjana Milić

Kineziološko savjetovalište kao sastavnica Centra za savjetovanje studenata Sveučilišta u Splitu očekuje useljenje u svoj samostalni prostor tijekom ovog mjeseca, što bi uvelike olakšalo komunikaciju i dostupnost studentima jer osim Kineziološkog fakulteta, svi kineziolozi na Sveučilištu, u okviru svojih kompetencija, angažirani su s ciljem poboljšanja kvalitete života studenata Sveučilišta u Splitu.

Glavni cilj kineziološkog savjetovališta je poboljšanje zdravlja studenata i promjene životnog stila koje se događaju posljednjih desetljeća, a koje se prvenstveno manifestiraju sjedilačkim načinom života, smanjenom tjelesnom aktivnošću, nekvalitetnom prehranom te konzumiranjem cigareta i alkohola.

Stručnjaci iz pojedinih područja kineziologije, ali i srodnih disciplina održali su predavanja i organizirali radionice, okrugle stolove i druga slična događanja o različitim kineziološkim aktivnostima i njihovoj važnosti za zdravlje, kao i o štetnosti pojedinih navika za zdravlje, a sve sa ciljem poticanja studenta na aktivni stil života.

Studenti su sudjelovali u pomoći i organizaciji različitih kinezioloških manifestacija koje su bile organizirane u našem gradu, počev od Međunarodnog otvorenog prvenstva za osobe s invaliditetom, obilježavanje Dana bijelog štapa, obilježavanje Dana invalida, Dana sporta i aktiviteti i sl.

Organizirana su sveučilišna natjecanja u svim sportovima te zajedno s udrugom Splitskog sveučilišnog sportskog saveza, održana su i finalna državna sveučilišna natjecanja.

U sklopu akcijskog plana očekuje se da će studenti svih fakulteta imati uvid u plan i program aktivnosti centra za predstojeću godinu te će online prijavom iskazati svoje interese za pojedine programe. Po završetku programa provodit će se anketa kojom će se ocjenjivati ti programi i dati sugestije za njihovo poboljšanje.

Pastoral i dijalog

don Mihael Mišo Prović

Savjetovalište za međureligijski dijalog i studentski pastoral namijenjen je svim studentima Sveučilišta u Splitu s ciljem međusobnog upoznavanja i povezivanja mladih unatoč njihovoj (ne)pripadnosti određenim vjerskim zajednicama. Savjetovalište organizira sljedeće aktivnosti: 1. Sv. mise, duhovne obnove, pobožnost put križa, koncerte moderne duhovne glazbe, hodočašća, studijska putovanja; 2. Edukativne i znanstvene aktivnosti, teološke radionice i znanstvene tribine; 3. Organizira međureligijske i ekumenske susrete; 4. Potiče volontiranje i aktivnosti promicanja katoličke duhovnosti u svakodnevnom životu kroz karitativni rad, posjet bolesnima, starima i nemoćnima; 5. Studentima se nudi duhovno vodstvo, duhovni razgovori, sv. ispovijed; 6. Savjetovališta uključuje rad s katoličkim udrugama mladih (Skac_St i Hrvatsko nadzemlje) u studentskom pastoralnom centru „Bl. Ivan Merz“, 7. Povezuje se pastoralni rad Savjetovališta sa župnim pastoralom. Uredom za pastoral mladih, te Nadbiskupijskim vijećem za ekumenizam i međureligijski dijalog; Savjetovalište se povezuje i sa projektima ostalih duhovnika i kapelana na Sveučilištima u Hrvatskoj (don Damir Stojić – Zagreb, p. Arkadiusz Krasicki – Osijek, i sl.), Savjetovalište nudi posuđivanje i čitanje knjiga iz duhovne knjižnice o. Ante Gabrić. Svim ovim aktivnostima savjetovalište ima za cilj razvijati međureligijski dijalog, toleranciju i suživot studenata svih vjerskih zajednica te studenata koji su nevjernici, ateisti i agnostici. Svojim aktivnostima savjetovalište želi ojačati svijest i savjest studenata o važnosti razvoja osobne duhovnosti i rasta u vjeri, te upućuje studente na nužnost međureligijskog dijaloga, tolerancije i suživota u različitosti u plurikulturalnom i multireligioznom suvremenom svijetu kojem pripada Splitsko Sveučilište, grad Split i Republika Hrvatska. Voditelj savjetovališta je dr. sc. don Mihael Prović - studentski kapelan, nastavnik na Katedri religiozne pedagogije i katehetike na KBF-u Split.

Psihološka pomoć

Andreja Bubić

Događa li vam se često da vaša komunikacija s drugima rezultira nerazumijevanjem ili sukobom? Koliko dobro poznajete sebe, svoje želje i potrebe? Zna li se nositi sa strahom od ispita? Jeste li često u gužvi i kasnite li s akademskim obavezama? Nosite li se teško s osobnim problemima ili neugodnim emocijama?

Kako bismo vam pomogli da svojim odgovorima na ova i brojna druga pitanja ubuduće budete zadovoljniji, Centar za savjetovanje studenata Filozofskog fakulteta organizira savjetodavne i edukativne aktivnosti kojima je cilj ponuditi pomoć i podršku studentima u rješavanju osobnih teškoća, povećanju efikasnosti studiranja i unaprjeđenju kvalitete života.

U dosadašnjem radu Centra prevladavale su aktivnosti individualnog savjetovanja studenata koji se najčešće javljaju zbog problema vezanih uz akademsko postignuće i prilagodbu, teškoća u interpersonalnim odnosima, negativnih emocionalnih stanja i slično. Osim toga, Centar organizira edukativne aktivnosti koje uključuju javna predavanja, tribine i tematske radionice. Tako su u prvom dijelu 2016. godine održana predavanja o optimizmu i potištenosti, kao i radionice o nošenju sa strahom od ispita, nasiljem u vezama i kvalitetnoj komunikaciji. Također, u suradnji sa studentima, održano je i predavanje posvećeno Shift konferenciji 2016.

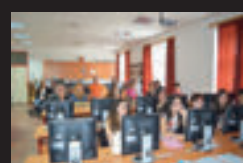
U akademskoj godini 2016./2017. Centar za savjetovanje studenata Filozofskog fakulteta održat će niz novih edukativnih aktivnosti namijenjenih svim studentima Sveučilišta koje najiskrenije pozivamo da nam se pridruže. Također, ovim putem pozivamo studente koji imaju potrebu za individualnim psihološkim ili pedagoškim oblicima savjetovanja da nam se jave i dogovore termin za razgovor. Dodatne informacije o Centru možete dobiti e-mailom na adresu savjetovanje@ffst.hr ili posjetom našoj web-stranici http://www.ffst.unist.hr/centri/centar_zavsavjetovanje

OSijek

NOVA ZGRADA GRAĐEVINSKOG FAKULTETA Investicija vrijedna 118 milijuna kuna

Dana 18. travnja svečano je otvorena nova zgrada Građevinskog fakulteta. Dekan Damir Varevac istaknuo je kako je gradnja investicije vrijedne 118 milijuna kuna trajala pet godina. Idejno arhitektonsko rješenje rad je Dinka Peračića i Romana Šilje. Zgrada se proteže na 9700 m², a zanimljivo je da je preko dijela antičkog arheološkog nalazišta 'Mursa', na čijem je području smješten kampus, postavljena prohodna čelična konstrukcija za pristup i kretanje posjetitelja.

PREDAVANJE STUDENATA NA ODJELU ZA FIZIKU

Termodinamika crnih rupa

Studenti Odjela za fiziku 10. lipnja održali su predavanje na temu 'Termodinamika crnih rupa' uz prezentaciju rada Leslie kocke, a sve u sklopu realizacije projekta 'Određivanje toplinskog zračenja kao funkcije temperature i površinskih uvjeta' koji je odobren u okviru Malih projektnih prijedloga studenata Odjela za fiziku 2015. godine. Prezentaciju i predavanje održali su Mario Pecimotika (voditelj projekta), Matea Bošnjaković, Irena Lukanović, Katarina Marjanović, Janja Zubović i Ana Hedri. Leslie kocka ostaje na daljnje korištenje budućim generacijama studenata u sklopu praktikuma.

PRAVNI FAKULTET

Manifestacija u povodu Dana Europe

Povodom Dana Europe, koji se diljem Europske unije slavi 9. svibnja, Pravni fakultet organizirao je manifestaciju 'Dani Europe' u okviru koje je održan niz radionica, predavanja su održali hrvatski zastupnik u Europskom parlamentu Andrej Plenković i Daniel Mondekar. Studenti i zainteresirani građani mogli su slušati o iskustvu volontiranja s izbjeglicama, izazovima izgradnje modernog studija prava, europskim aspektima hrvatskog Ustava, odnosu građanstva EU-a prema nacionalnom državljanstvu i mnogim drugim zanimljivim temama.

POPULARIZACIJSKI SIMPOZIJ KREATIVNA RIZNICA Društveno odgovorna kreativnost

Druga po redu Kreativna riznica održana je od 20. do 23. travnja u organizaciji Ekonomskog fakulteta, Studentskog zbora, Instituta Andizet, Odjela za kulturologiju te Trgovačke i komercijalne škole 'Davor Milas'. Manifestacija je okupila više od 3000 posjetitelja. Pod krovnom temom 'društveno odgovorne kreativnosti', više od 200 izlagača priredilo je raznovrstan program predavanja, okruglih stolova, radionica, panela, izložbi, predstava, glazbenih performansa i predstavljanja knjiga.

Jadranka Stojanovski: Otvo

RAZGOVARAO:

TOMISLAV ČIZMIĆ MAROVIĆ

Hrčak – portal hrvatskih znanstvenih časopisa – ove je godine proslavio 10. godišnjicu rada. Radi se o centralnom portalu koji na jednom mjestu okuplja hrvatske znanstvene i stručne časopise koji nude otvoreni pristup svojim radovima i trenutno predstavlja najveću bazu hrvatskih znanstvenih časopisa. Otvoreni pristup u znanstvenom kontekstu podrazumijeva besplatnu dostupnost rezultata znanstvenih istraživanja, prema mnogima predstavlja budućnost znanstvenog izdavaštva, i glavna je tema razgovora s Jadrankom Stojanovski, predsjednicom Savjeta Hrčka.

Na koji način Hrčak promovira otvoreni pristup?

Kada smo 2005. godine odlučili ponuditi uredništvima hrvatskih časopisa zajedničku infrastrukturu koja će im osigurati lagano objavljivanje online inačice časopisa, imali smo za cilj okupiti pedesetak časopisa, a otvoreni pristup nije bio obavezan, već samo sugestija. I same nas je iznenadio broj prijavljenih časopisa, koji je iz godine u godinu rastao, tako da danas na Hrčku imamo više od 350 aktivnih časopisa, čija su uredništva prigrbila otvoreni pristup kao najbolju opciju. Danas Hrčak uvjetuje otvoreni pristup jer smatramo da hrvatska časopisna publicistika na taj način može značajno napredovati.

Što je točno otvoreni pristup (OA – Open Access) i kakva filozofija leži u njegovu temelju?

Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu koju je izradila, objavila i javnosti prezentirala grupa stručnjaka u listopadu 2012. godine, a do danas ju je podržalo 19 vladinih tijela, akademskih i znanstvenih ustanova, te više od 660 pojedinaca, otvoreni pristup definira kao “slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim znanstvenim informacijama koji omogućava čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeksiranje i/ili drugo zakonito korištenje. Slobodan u ovom kontekstu znači trajno slobodan od bilo kakvih ograničenja i postavljanja uvjeta za pristup i korištenje. U svrhu slobodnog korištenja informacija nužno je jamčiti anonimnost korisnicima informacija.”

Ova definicija objedinjuje dvije razine otvorenog pristupa: *gratis* OA, koji podrazumijeva online slobodan besplatan pristup, i *libre* OA, koji osim besplatnog pristupa uključuje različita dodatna prava korištenja - preuzimanja, kopiranja, distribucije, pobiranja od strane različitih softvera (*crawl, harvest*), te svakog drugog načina korištenja.

Nisam veliki zagovornik podjele na *zeleni i zlatni put* otvorenog pristupa, iako je ta podjela općeprihvaćena i učestalo se koristi. Zeleni put podrazumijeva otvoreni pristup kroz samoarhiviranje radova po objavljivanju (ili s određenom vremenskom odgodom), većinom u institucijske ili tematske OA repozitorije (npr. arXiv.org). Zlatni put odnosi se na članke koje je sam izdavač objavom učinio besplatnim i slobodno dostupnim, najčešće objavom u OA časopisima.

No, ta je podjela donijela dosta štete otvorenom pristupu, jer je danas zlatni put postao sinta-

gma za časopise koji unaprijed naplaćuju određeni iznos od autora, kako bi njihov rad bio objavljen u OA časopisu. Tako danas znanstvenici izjednačuju otvoreni pristup s naplaćivanjem objave radova, što nikako nije dobro. S druge su strane “pravi zlatni časopisi” koji ne naplaćuju objavu radova, već se financiraju iz drugih izvora, u koje pripada većina hrvatskih OA časopisa, i koje se počelo nazivati “alternativnim zlatnim časopisima”.

Koji su glavni izazovi znanstvenog izdavaštva današnjice?

Znanstveno je izdavaštvo danas u velikoj krizi, posebice njegov dio koji se odnosi na časopise, čime je ugrožen najvažniji kanal znanstvene komunikacije. U vremenu kad znanstvenici istražuju koristeći najnaprednije tehnologije i kada su umreženi na svim neformalnim razinama, njihova formalna komunikacija putem objave radova u časopisima još je uvijek ‘papirocentrična’ (iako je digitalna), kao i proteklih nekoliko stotina godina. Iako se više od 80% istraživanja financira javnim sredstvima, rezultati tih istraživanja objavljuju se većinom u časopisima velikih komercijalnih izdavača koji nerijetko preuzimaju i vlasništvo nad objavljenim radom (*copyright*). Izdavači potom ili naplaćuju pristup tim radovima kroz skupe pretplate, ili naplaćuju unaprijed objavu rada u otvorenom pristupu ili naplaćuju istovremeno oboje. Prema prošlogodišnjoj studiji Sveučilišta u Montrealu, pet najvećih izdavačkih kuća (Reed-Elsevier, Taylor & Francis, Wiley-Blackwell, Springer i Sage) posjeduju više od polovice svjetske znanstvene publicistike objavljene između 2006. i 2013., dok njihove stope profita dosežu i 40%. U ostvarivanju profita najveći znanstveni izdavači uspješni su od velikih tvrtki kao što su Apple, Microsoft, Google i dr.

Kolike su cijene pretplata na časopise vodećih izdavača?

Poslovni model putem pretplata na veće količine časopisa određenog izdavača, tzv. “big deal-ove”, još je uvijek dominantan u svijetu časopisne publicistike, iako sve upućuje na to da će naplaćivanje objave rada prevladati za koju godinu. Cijene takvih deal-ova smatraju se poslovnom tajnom, ali uglavnom iznose od nekoliko stotina tisuća do nekoliko milijuna eura godišnje po dealu, ovisno o izdavaču i/ili broju časopisa. Sigurna sam da postoje brojni poslovi, usluge i moguća unaprjeđenja koja bi koristila svim autorima, recenzentima i čitateljima, a koja bi mogla opravdati dio tih cijena. No, većina izdavača nije spremna izlaziti iz postojećih okvira te ulagati dodatni trud kada su im zarade i bez toga zagarantirane.

Također iznenađuje činjenica da se 80% objavljenih radova ne može reproducirati. Reproducibilnost bi trebala biti osnovna značajka znanstvene komunikacije, pa ove brojke moraju zabrinjavati. Svega mali broj objavljenih radova ima na raspolaganju istraživačke podatke na kojima se temelje, što je svakako povezano s nemogućnošću ponavljanja istraživanja, a otežava i recenzijski postupak.

Uz navedene, u znanstvenoj publicistici prisutni su i drugi nedostaci, vezani uz korištenje neodgo-

Iz biografije

Jadranka Stojanovski, predsjednica Savjeta Hrčka je docentica na Odjelu za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i knjižničarka Centra za znanstvene informacije Instituta Ruđer Bošković. Diplomirala je fiziku na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu te magistrirala i doktorirala informacijske znanosti na Sveučilištu u Zagrebu. Pokrenula je ili aktivno sudjeluje u brojnim projektima vezanim uz izgradnju informacijskih sustava u području znanosti i istraživanja, kao što su Sustav znanstvenih informacija SZI, Hrvatska znanstvena bibliografija CROSBi, Tko je tko u znanosti u Hrvatskoj, Repozitorij znanstvene opreme Šestar, Centar za online baze podataka, Hrvatski znanstveni portal, Repozitorij hrvatskih časopisa u otvorenom pristupu HRČAK i Digitalni akademski arhivi i repozitoriji DABAR. Sve su te inicijative usmjerene ka otvaranju znanosti, slobodnoj dostupnosti znanstvenih publikacija u Hrvatskoj i promociji hrvatskih znanstvenika i znanosti. Njezini znanstveni interesi uključuju znanstvenu komunikaciju i znanstveno izdavaštvo, otvorenu znanost, bibliometriju i altmetriju, istraživačke informacijske sustave, upravljanje istraživačkim podacima, digitalne repozitorije, arhive i knjižnice, pretraživanje informacija i dr.

varajućih formata objave (PDF), neprisustva drugih medija osim teksta, kao što su zvuk, video, animacija ili multimedija, izostanak hiperlinkova, nemogućnost rudarenja teksta i podataka, nedostatak semantičkog označavanja itd., uglavnom svega onoga što bi omogućilo znatno učinkovitije korištenje objavljenih rezultata. Dakle, trenutno objavljeni radovi namijenjeni su samo čitanju na zaslonu ili na papiru.

S druge strane, trenutne cijene objave članaka u najpoznatijim digitalnim časopisima otvorenog pristupa su i dalje prevelike; kolikima procjenjujete stvarne troškove objave?

Cijene objave jako variraju ovisno o znanstvenom području, zemlji izdavača i dr. Najniže su u području humanističkih znanosti, a

najviše u STM (Science, Technology and Medicine) područjima. Najskuplja objava rada za koju znam je u prestižnom biomedicinskom časopisu i iznosi 5500 eura po radu (desetak stranica). Vrlo je teško procijeniti stvarne troškove izdavanja časopisa, jer oni ovise o nizu čimbenika. Neka uredništva ulažu veliki trud i nastoje unaprijediti članak, dok druga traže “camera ready” članak koji je zapravo spreman za objavu nakon eventualnih sadržajnih intervencija tijekom recenzije. Kada sam jednom računala troškove trajne pohrane rada u poznatom repozitoriju arXiv.org, koji je nezaobilazan izvor informacija za fizičare, procijenila sam da je taj trošak, uz postojeću infrastrukturu, oko \$7. Poslovi uređivanja časopisa uključuju

različite vrste troškova, ali imajući u vidu da znanstvenici ustupaju rad besplatno i da recenzenti svoj posao obavljaju bez naknade, iznos od nekoliko tisuća eura za uređivanje rada od desetak stranica svakako se čini prevelik u odnosu na dodanu vrijednost koja je prema svim procjenama premala i neodgovarajuća.

Naplata objave članaka otvara i mogućnost djelovanja ‘predatorskim časopisima’...

Nedavni zaokret prema naplaćivanju objave radova od autora, te velika sredstva koja se “obruč” u području znanstvenog izdavaštva (samo u STM području prihod se procjenjuje na 23 milijarde eura), svoje mjesto pod suncem i svoj udio u ovom pozamašnom “kolaču” traže mnogi novopečeni “izdavači”. Osnivaju se novi časopisi, izmišljaju nove metrike, identifikatori časopisa, radova, autora, nude usluge uređivanja tekstova i sl. Mnoge od tih tvrtki imaju niske uređivačke standarde i prakse, dok je istovremeno njihov poslovni pristup i interes vrlo proaktivan, što je rezultiralo pojavom niza tzv. “predatorskih časopisa”. Takvi časopisi u pravilu naplaćuju objavu rada (osim u prvo vrijeme, dok se „ne etabliraju“, kada je objava besplatna), a i drugim svojim značajkama se pretvaraju da potiču vrijednosti i ciljeve otvorenog pristupa. Predatorima su nazvani jer njihova izdavačka djelatnost odražava grabežljivo poduzetničko ponašanje, no u tome se ne razlikuju

Otvorena znanost je budućnost

od nekih poznatih izdavača, tako da sam osobno vrlo oprezna kada koristim taj izraz. Postoji dosta osporavani, ali i vrlo korišteni popis tzv. “predatorskih” izdavača i časopisa koji izrađuje i održava Jeffrey Beall sa Sveučilišta u Koloradu, a koji danas broji više od 900 izdavača. Predatorsko izdavaštvo umnogome je potpomognuto “*publish or perish*” klimom u kojoj se znanstvenika prisiljava da objavljuje što više radova, dok se istovremeno ne gleda kvaliteta samog rada. Postoje i predatorske konferencije gdje ćete za određeni iznos dobiti “paket aranžman” koji uključuje konferenciju na egzotičnoj lokaciji, hotelski smještaj i objavljeni rad koji ćete moći uključiti u svoju bibliografiju.

Dakle, smatrate da je otvoreni pristup bez naplate objave budućnost znanstvenog izdavaštva?

Još je dugačak put pred nama do tog cilja. Na nedavnom sastanku Vijeća za konkurentnost EC kojem su prisustvovali svi ministri znanosti zemalja EU-a podržana je ideja da svi objavljeni radovi budu u otvorenom pristupu do 2020. godine, što će ojačati inicijative otvorene znanosti. Budućnost je otvorena znanost, koja podrazumijeva mogućnost uključivanja drugih znanstvenika koji mogu surađivati i pridonijeti istraživanju, te gdje su istraživački podaci, softveri i procesi slobodno raspoloživi, a istraživanje se može iznova koristiti, nismetano distribuirati i reproducirati. Otvorena znanost uključuje otvoreni pristup publikacijama i podacima, modele, izvorne kдове, izvore, transparentne metode, standarde, formate, identifikatore, API-je, licencije, izobrazbu, politike i dr. Otvoreni je pristup publikacijama i podacima samo jedan segment tog sveobuhvatnog

Što je Hrčak

Hrčak korisnicima omogućuje pronalaženje časopisa i radova putem prebiranja (prema abecedi ili prema području znanosti) ili pretraživanja prema raznim poljima. Urednicima časopisa Hrčak nudi alat kojim će besplatno i lako objaviti svoj časopis u elektroničkom obliku ili postojećem elektroničkom časopisu dodati mogućnost pronalaženja i pretraživanja te mu povećati vidljivost i utjecaj. Svim zainteresiranim informacijskim servisima Hrčak putem OAI-PMH protokola nudi metapodatke o svakom časopisu i svakom članku izrađene prema Dublin Core standardu. Hrčak je izrađen i funkcionira uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, realiziran je u Srcu, a osnovna ideja potekla je iz Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva. Članovi projektnog tima iz Srca su Miroslav Milinović (voditelj), Draženko Celjak, Nino Katić i Nebojša Topolšćak. Članovi projektnog tima iz HID-a: Tibor Toth, Mirjana Mihalić, Jadranka Stojanovski i Iva Melinščak Zlodi.

“

U vremenu kad znanstvenici istražuju koristeći najnaprednije tehnologije, a umreženi na svim neformalnim razinama, njihova formalna komunikacija putem objave radova u časopisima još je uvijek u rukama velikih komercijalnih izdavača koji nerijetko preuzimaju i vlasništvo nad objavljenim radom

nog koncepta. Sve se više spominje i otvorena recenzija, dostupna zajedno s objavljenim radom i odgovorima autora, koja uklanja mnoge manjkavosti recenzirskog postupka. Otvorena znanost je bolja znanost, ona potiče i ubrzava razvoj znanosti, optimizira utjecaj istraživanja i inovacija financiranih javnim sredstvima i otvara znanost prema gospodarstvu i društvu u cjelini. Osim toga, otvorena znanost je učinkovitija znanost jer se izbjegava dupliciranje i unaprjeđuje se ponovno korištenje već provedenih istraživanja. Otvoreni je pristup publikacijama i podacima samo jedan segment tog sveobuhvatnog koncepta. Plaćanje objave OA rada, koje je izgleda neophodno u ovom prijelaznom periodu da bi se zadržali profiti velikih izdavača, ima previše nedostataka, a da bi se zadržalo dugo kao model. Iz jedne krajnosti (skupe pretplate) idemo u drugu krajnost (skupo naplaćivanje objave OA radova). Osim toga, taj model narušava integritet znanosti i produbljuje jaz između bogatih i siromašnih. Izdavačima će biti sve teže opravdati iznos od nekoliko tisuća eura za online objavu rada od nekoliko stranica. S vremenom će i znanstvenici shvatiti da preskupo plaćaju brand XY časopisa i da svoje rezultate istraživanja mogu objaviti na druge načine koji će osigurati maksimalno korištenje. Otvorena znanost je bolja znanost, jer je temeljena na svim prethodnim i slobodno dostupnim rezultatima. Osim toga, otvorena znanost je učinkovitija znanost jer se izbjegava dupliciranje i unaprjeđuje se

ponovno korištenje. Koji su glavni problemi Hrvatske časopisne produkcije?

Hrvatski znanstveni časopisi dijele većinu problema globalnog znanstvenog izdavaštva. Dodatni problemi hrvatske časopisne publicistike rezultat su slabog i neredovitog financiranja, te sustava napredovanja koji ne vrednuje hrvatske časopise u dovoljnoj mjeri. Hrvatski su časopisi temeljeni na velikom udjelu volonterskog rada znanstvenika, koji se uz sve svoje obaveze ne mogu u dovoljnoj mjeri posvetiti uređivačkim poslovima. Također su kriteriji dodjeljivanja potpore časopisima previše tradicionalni i još uvijek orijentirani prema tiskanim časopisima, njihovom izgledu i nakladi, a premalo promoviraju kvalitetu i standarde uređivanja časopisa. Dobra uređivačka politika ključna je za osiguravanje kvalitete časopisa. Kriteriji bi trebali u većoj mjeri prepoznavati i vrednovati dobre i napredne uređivačke prakse, sukladno novim trendovima u znanstvenom izdavaštvu. No, znanstveno je izdavaštvo globalno gledajući vrlo tradicionalno i neusklađeno s tehnološkim mogućnostima koje su nam na raspolaganju, tako da se ne može reći da hrvatski časopisi zaostaju u tom pogledu. Ono što bi mene osobno veselilo je da hrvatska časopisna publicistika bude naprednija od drugih, za što imamo znanja i potencijala.

Imate li povratnu informaciju o koristi Hrčka za uredništva i autore časopisa?

Za nas je najbolja povratna informacija broj uključenih časopisa i statistike korištenja koje pokazuju više od milijun posjeta mjesečno, te više od 2 TB mjesečnog prometa, što je grubom računom jednako kao 7 milijuna preuzetih radova. Sve zemlje Europe, pa i šire, znaju za Hrčak i smatraju ga izuzetnim uspjehom, posebice za jednu malu zemlju kao što je Hrvatska. Tako je barem u krugovima koji se bave znanstvenom publicistikom i otvorenim pristupom u kojima se krećem. Voljela bih da u Hrvatskoj također više cijenimo dobre i vrijedne stvari koje imamo. Hrčak je jedinstven u europskim okvirima i bilo bi lijepo dobiti podršku koja bi osigurala dinamičniji rast i razvoj. S resursima koje ima na raspolaganju Srce čini sve što može, a kolegice i kolege u Savjetu Hrčka volonterski odvajaju značajan dio svog slobodnog vremena radeći zajedno s timom u Srcu na potrebnim unaprjeđenjima. Nevelika ali sustavna podrška osigurala bi brži rast i razvoj Hrčka, te promovirala hrvatsku časopisnu publicistiku na još bolji način.

Što bi prema Vašem mišljenju trebalo biti mjerilo kvalitete znanstvenog časopisa? Čimbenik odjeka, neki drugi kriterij, ili kombinacija kriterija, i kojih?

Kada se radi o metričkim pokazateljima - a pored čimbenika utjecaja (IF) najpoznatiji su Eigenfactor, SCImago Journal Rank (SJR) i Source Normalized Impact per Paper (SNIP) - svaki od njih daje nam dobru i korisnu informaciju o časopisu. Problem nastupa kada se određeni metrički pokazatelj za časopis koristi kao (jedini) pokazatelj kvalitete u njemu objavljenog rada.

Čimbenik odjeka (Impact Factor, IF) svakako odražava kvalitetu časopisa, a time i prestiž, jer se u časopise s najvećim IF-om šalju najbolji radovi, među kojima se onda odabire određeni postotak onih stvarno najboljih. Tako časopisi *Annals of Internal Medicine*, *British Medical Journal*, *The Lancet*, *Nature* i *Science* objavljuju manje od 10% zaprimljenih radova. Jedan od najboljih ekonomskih časopisa *The Quarterly Journal of Economics* objavljuje svega 3% pristiglih radova. To je dobar primjer Matthew efekta, tj. akumulirane prednosti (“bogatiji će biti još bogatiji, a siromašni još siromašniji”).

U mjeri u kojoj časopisi visokog IF-a privlače najbolje radove, privlače i najbolje recenzente, te veliki broj čitatelja. Čitatelji generiraju citiranost, citiranost privlači dodatnu citiranost... i tako se krug zatvara, a šanse za dobre časopise s izvrsnim uređivačkim politikama iz manjih zemalja gotovo da i ne postoje. Naravno, ovo vrijedi za najprestižnije časopise, a visoki IF ne mora nužno pratiti visoka stopa odbijenih radova.

Velike su razlike među znanstvenim područjima, te između časopisa profitnih i neprofitnih izdavača. Brojne su i manipulacije IF-om, tako da se na različite načine smanjuje broj “citabilnih radova” (nazivnik) ili se povećava samocitiranost časopisa.

Većina metričkih pokazatelja časopisa zasniva se na citatima. Razlikuju se u veličini, „citatnog svijeta“ (uključen broj časopisa) i „citatnog prozora“ (2, 3 ili 5 godina), omjera (ne)uključivanja samocitata časopisa, po tome koriste li normalizaciju i na kojoj razini, npr. u kojoj mjeri uvažavaju različitosti između znanstvenih područja (npr. „citatni potencijal“ kod SNIP-a), kao i po dodjeljivanju različitih “težina” citatima, ovisno o tome iz kojeg izvora dolaze (slično Google Page Rank algoritmu). Pri korištenju metričkih pokazatelja za procjenu kvalitete časopisa svakako treba uvijek uzimati u obzir sve raspoložive pokazatelje, kao i druge brojčane pokazatelje, npr. broj objavljenih radova, distribuciju citata i sl. Indeksiranost u različitim selektivnim bazama podataka također odražava kvalitetu časopisa, iako se nekim bazama podataka u nas pridaje preveliki i nezasluženi značaj. Kvaliteta uredničkog rada svakako je jedan od glavnih kriterija kvalitete časopisa, a ona se, osim kroz navedene metričke pokazatelje, odražava na brojne druge načine.

Dokumenti kao npr. upute za autore, upute za recenzente, etička politika časopisa i sl. uvelike odražavaju kvalitetu uredničkog rada, a čini se da naša uredništva ne pridaju tome dovoljnu pažnju. Posebice bih istaknula etička pitanja, koja su danas zbog velikog broja časopisa, objavljenih radova i krize znanstvenog izdavaštva aktualnija nego ikada.

DUbrovnik

REGIONALNO NATJECANJE U RJEŠAVANJU POSLOVNIH SLUCAJEVA

Izvrstan plasman dubrovačkih studentica

U konkurenciji više od 1200 studenata iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Slovenije, studentice Odjela za ekonomiju i poslovnu ekonomiju Betina Bošnjak, Ivana Čučuk, Marijana Prčan te Mara Musladin osvojile su treće mjesto na najvećemu regionalnom studentskom natjecanju - Case Study Competition, za poslovni slučaj 'Razvoj odnosa sa studentskim segmentom' Privredne banke Zagreb. Erasmus+ studentice iz Poljske Maria Czarniecka s Odjela za ekonomiju i poslovnu ekonomiju, i Katarzyna Tarasiuk s Odjela za komunikologiju, osvojile su treće mjesto za poslovni slučaj 'Žuja na INmusic festivalu' Ožujškog piva. Projekte su izradile u okviru kolegija Integrirana marketinška komunikacija profesorice Ivane Pavlič.

POSJETI DEKANA I NOZEMNIH SVEUČILIŠTA

Suradnja sa sveučilištem iz Litve i Južnoafričke Republike

Dekan Fakulteta za ekonomiju i financijski menadžment sa Sveučilišta Mykolas Romeris iz Litve, Gintaras Cernius, posjetio je Sveučilište u okviru programa Erasmus+. Sastao se s prorektorima Vlatkom Lipovcem i Ivonom Vrdoljak Raguž, pročelnikom Odjela za ekonomiju i poslovnu ekonomiju Nebojšom Stojčićem i voditeljicom Službe za međunarodne odnose i istraživačke projekte Sandrom Memunić. Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju ugostio je i Hendrija Kroukampa, dekana Fakulteta ekonomije i menadžmenta s University of the Free State iz Južnoafričke Republike. Na sastancima se razgovaralo o mogućnostima daljnje suradnje.

PREDAVANJE SANDRE USKOKOVIĆ NA KONFERENCIJI U KANADI

O suvremenim izazovima dubrovačke baštine

Sandra Uskoković, docentica na Odjelu za umjetnost i restuaraciju, održala je predavanje na međunarodnoj konferenciji What does heritage change?, koja se od 3. do 8. lipnja održala u Montrealu u organizaciji Sveučilišta Montreal i Međunarodnog udruženja kritičkih baštinskih studija. Tema predavanja bili su suvremeni izazovi, promjene te recentni ekonomski i globalni utjecaji na percepciju i oblikovanje baštine Dubrovnika.

RAZGOVARAO:
DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

U povodu Mjeseca kreativnih i kulturnih industrija (od 16. svibnja do 21. lipnja), razgovarali smo s organizatorima, Ivanom Nikolić Popović i Aleksandrom Battistom Ilićem.

Koji je ključni cilj kreativnog obrazovanja; gradivo kojih predmeta bi se moglo obuhvatiti tim imenom?

Ilić: Kreativna nastava odvija se samo u takozvanim umjetničkim predmetima likovnog i glazbenog, a i te nastave ima najmanje u odnosu na sve europske zemlje. Konkretno, kreativne nastave ima ukupno 280 sati u osam godina osnovne škole, u razdoblju kada je ona najpotrebnija, za razliku od Finske koja ima 1350 sati. U našim školama je ona doslovno devastirana. Kreativnost nije važna samo za kulturu i umjetnost, kako se to često pretpostavlja, nego je iznimno važna za sve struke koje stvaraju nove vrijednosti. Činjenica je da bez razvoja kreativnosti nemamo šansu biti konkurentno gospodarstvo u budućnosti. Kurikularna reforma je šansa da se poveća satnica umjetničkih predmeta, ali i satnica međupredmetne kreativne i projektne nastave.

Kad je i zašto nastao Klaster konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija?

Nikolić Popović: Klaster je nastao kao dio projekta koji je pokrenulo Ministarstvo gospodarstva, a usmjerenog k razvoju nacionalnih klastera konkurentnosti u okviru programa Konkurentnost i Kohezija. Klasteri općenito imaju važnu ulogu u svijetu kako bi pojedine interese skupine snažnije zajednički identificirale potrebe sektora, strategiju, projekte potrebne za razvoj sektora, kako bi, naravno, utjecali na razvoj izvoznog i gospodarskog potencijala cijelog sektora, kao i na snažno međusektorsko povezivanje. Pritom smatram kako je bilo dosta hrabro osnovati i naš klaster, jer naš sektor kao gospodarska cjelina u smislu praćenja rezultata razvoja i programiranja poticaja ne postoji, pa je time naša uloga s jedne strane puno ozbiljnija, ali, naravno, i napornija.

Koliko uopće postoji svijest o značenju kreativnih zanimanja?

Nikolić Popović: Osvijestiti značenje, paušalno rečeno, kreativnih zanimanja u zemlji gdje još uvijek svako zanimanje vezano uz bilo koji oblik umjetničkog izražavanja nailazi na komentare "od toga se ne može živjeti", stvarno je iznimno težak posao. Mnogi moji kolege koji vode strukovne udruge već dugo vremena nastoje osvijestiti značenje, na primjer, dizajna, filma, arhitekture i ostalih sektora, no svi se malo osjećamo Sifom, jer koliko

MJESEC KREATIVNIH I KULTURNIH INDUSTRIJA

Kultura - glavni razvoj konkurentnosti

svoje sustave i procese kako bi postigli konkurentnost na svjetskom tržištu.

Koliko je konkurentnost uvjetovana kreativnošću?

Ilić: Dovoljno je razmisliti o sljedećoj činjenici: kada kupujete automobil, odjeću, mobitel i slično, koji je presudni faktor? Prvo brend, koji je konkretan proizvod komunikacije i kreativnih industrija, i dizajn koji je također kreativna industrija. Samim time se rješenje nameće samo. Onda kada poč-

vo kreativnost trebala biti univerzalna vještina. I pritom su potpuno u pravu jer kreativnost i nije privilegij pojedinaca s posebnim talentima, nego je nešto što je u svima, i suvremeno društvo u svim svojim segmentima nužno i neophodno treba kreativnost. Danas, kada bi sjelo 100 najpametnijih znanstvenika u Hrvatskoj, ne bi znali kakva će zanimanja postojati za 30 godina, kada će njihova djeca biti na tržištu rada. Vjerojatno bi možda "teta" u vrtiću

god mi objašnjavali, kao da ne govorimo istim jezikom. Radi toga smo prošle godine i izradili studiju mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija, u kojoj smo identificirali 12 podsektora.

Tko je sve sudjelovao u tom pionirskom pothvatu?

Nikolić Popović: Studija je izrađena u suradnji s Ekonomskim institutom i uz financijsku potporu Ministarstva gospodarstva, HDS-a, Zadarske županije, ZAPRAF-a, HUZIP-a, DHFR-a. To je bio pionirski pothvat jer se metodologije dosta razlikuju od standardnih industrija. Međutim, imali smo svesrdnu pomoć naših članova koji su, osim što pokrivaju svih 12 podsektora, ujedno formirani po modelu *quadruple helix* pa imamo članice iz gospodarskog sektora, javnog sektora, strukovnih udruga i znanstveno-umjetničko-istraživačkog sektora. Do sada smo u tri godine učlanili 82 članice, pa nas sada ima 97 i objedinjujemo sve relevantne institucije, udruge i tvrtke u Hrvatskoj. S obzirom na veliko nerazumijevanje ostalih sektora za nas, a i naših kreativaca za ostale sektore kao i, naravno, tog labirinta EU fondova, dosta velik naglasak je na edukacijama, projektima povezivanja ostalih gospodarskih sektora i kreativnih industrija.

Što klaster znači, i što bi još mogao značiti, za reformu kreativnog obrazovanja?

Ilić: Klaster je ključan za dektiranje standarda kompetencija za poslove budućnosti pa smo samim time aktivno uključeni u sve radne skupine s tom temom, jer, kako je već rečeno, imamo direktno iskustvo s tržišta rada. Također, klaster može pridonijeti i razvoju cjeloživotnog obrazovanja u kreativnom sektoru, ali i u ostalim sektorima razvojem kreativnosti u poduzetništvu. Samim time, i edukacijom menadžera koji bi trebali kao ključna ciljna skupina integrirati kreativnost u

nemo integrirati i razumjeti kreativne procese, komunikaciju, menadžment tih procesa i kada osvjestimo kompetencije suvremenog doba koje su temeljene na kreativnom promišljanju, tada ćemo postati konkurentni.

Kako bi klaster mogao pridonijeti novoj obrazovnoj praksi?

Nikolić Popović: Svaki klaster ima informacije direktno iz sektora i zna najbolje u kom smjeru se mogu razvijati pojedini obrazovni programi, kako bi se oni bolje uskladili s potrebama tržišta i pojedinih sektora. U tom smislu, često mi prigovaraju kako su kreativne industrije prisvojile pojam kreativnosti, dok bi zapra-

prije znala što će se dogoditi s društvom za 30 godina. Upravo zbog toga, principi učenja po kojima nam se daje jedno rješenje, po kojem mi ne možemo učiti ni na jedan drugi način nego tako kako je zadano, linearno i bez povezivanja više disciplina u jedan projekt, jednostavno su dugoročno neodrživi. Suvremeni zaposlenik mora biti vrlo brz u prilagođavanju novim trendovima i promjenama, mora imati potpuno otvoren um kako bi mogao prihvatiti sve novo što dolazi. Vještine kao što su žilavost, imaginacija, suradnja, znatiželja, disciplina, vještine su novog doba, koje jedan pravi kreativac mora imati.

Ivana Nikolić Popović (40) diplomirala je na Tekstilno-tehnološkom fakultetu i na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, pohađala je godinu dana Accademiju di belle arti u Veneciji. Dobitnica je nekoliko značajnih nagrada.

Scripta in honorem Igor Fisković

Scripta in honorem Igor Fisković – knjiga upravo izašla iz tiska, zbornik je radova kojima su bliski hrvatski i inozemni suradnici, kao i bivši studenti, odlučili odati hommage akademiku Fiskoviću za cjelokupni znanstveni doprinos povodom njegovog sedamdesetog rođendana. Urednici i negdašnji asistenti slavljenika, a danas profesori, Miljenko Jurković i Predrag Marković priredili su ovaj zbornik u izdanju Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek Sveučilišta u Zagrebu, u suradnji sa slavljenikovim matičnim Filozofskim fakultetom. Zbornik sadrži trideset i dva znanstvena rada iz pera trideset petorice stručnjaka, domaćih i inozemnih, koji dotiču povijesne, arheološke i povijesno umjetničke probleme u kronološkom rasponu od ranog srednjeg vijeka do devetnaestog stoljeća. Naglasak je stavljen na kasnosrednjovjekovno doba kao i renesansu, razdoblja kojima se Igor Fisković bavio u svojoj nadasve plodnoj karijeri. Tim radovima prethodi predgovor priređivača, biografija i bibliografija Igora Fiskovića kao i jedno prijateljsko sjećanje. Među autorima su međunarodno priznati stručnjaci poput X. Barral i Alteta ili V. Lucherini, kao i poznati hrvatski stručnjaci, slavljenikovi prijatelji poput akademika V. Markovića. Akademik Igor Fisković predstavlja u hrvatskoj povijesti umjetnosti onu sponu koja povezuje slavnu stariju generaciju stručnjaka predvođenu M. Prelogom, G. Gamulinom, V. Horvat Pintarić i onu noviju, koja je klasičnu povijest umjetnosti pretvorila u jednu interdisciplinarnu dinamičku struku. Ističu se među brojnim njegovim radovima, sjajna studija o razdoblju druge polovice jedanaestog stoljeća, nenadmašne atribucije našim rano renesansnim majstorima poput Jurja Dalmatinca i Nikole Firentinca kao i prve sinteze romaničkog slikarstva, gotičkog i renesansnog kiparstva Hrvatske. Svakako je Igor Fisković svojim ukupnim opusom zaslužio ovakvo reprezentativno izdanje.

Marija Bijelić

Veliko okupljanje europskih medievalista

U Zadru su se od 28. svibnja do 4. lipnja 2016. održala dva uzastopna znanstvena skupa u organizaciji Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek Sveučilišta u Zagrebu. MICKAS je bio domaćin 28. okupljanju međunarodnog Udruženja za kasnu antiku, koje je iskorišteno i za realizaciju velike radionice projekta “CROMART – Hrvatska srednjovjekovna baština u europskom kontekstu: mobilnost umjetnika i prijenos oblika, funkcija i ideja”, koji financira Hrvatska zaklada za znanost. Zatim je održan redoviti godišnji simpozij pod naslovom “Živjeti i umrijeti u klastu”. Okupljanje više od 150 inozemnih i domaćih stručnjaka iz područja povijesti, povijesti umjetnosti, arheologije i ostalih srodnih disciplina iskorišteno je i za prezentaciju najnovijih izdanja Centra.

Bogatstvo hrvatske graditeljske baštine

Udruženje za kasnu antiku (APAT) međunarodna je institucija s petstotinjak članova iz područja cijele Europe te s više od tri desetljeća tradicije, koju je voditelj Centra, prof. dr. sc. M. Jurković, već drugi put imao čast ugostiti u Hrvatskoj, nakon okupljanja u Poreču 2002. godine. Program četverodnevnog kolokvija, koji se svake godine održava naizmjenice u Francuskoj, odnosno u jednoj od zemalja članica, temeljio se na prezentaciji najnovijih rezultata istraživanja hrvatske spomeničke baštine sjeverne Dalmacije te njezinoj ulozi u kulturnim, povijesnim i umjetničkim tokovima Europe u vrijeme kasne antike. Uz održane dvije cjelodnevne sesije predavanja, naslovljene “Arheološke novosti u regiji”, odnosno “Prijenosi oblika, funkcija, materijala i umjetničkih djela u VI. st.”, domaćin je sudionicima, njih osamdeset, pružio priliku iz prve ruke susresti se s nekima od istaknutih primjera prebogate hrvatske graditeljske baštine. Pod stručnim vodstvom M. Jurkovića, N. Jakšića, I. Josipovića i M. Zornije sa Sveučilišta u Zadru, P. Chevalier sa Sveučilišta u Clermontu Ferrandu te djelatnike ninskog Muzeja M. Predovan i M. Radovića, organiziran je obilazak povijesne jezgre grada Zadra s posjetom značajnim kulturnim institucijama, stručne rasprave u obilasku Nina, kao i cjelodnevni izlet brodom po Kornatima i kraljevskom gradu Biogradu. Okupljanje je bila prilika za promociju Zbornika Igora Fiskovića, u čast duge karijere toga istaknutog povjesničara umjetnosti.

“Živjeti i umrijeti u klastu”

Dvadeset treći kolokvij MIC-a za kasnu antiku i srednji vijek s naslovom “Živjeti i umrijeti u klastu – samostanski život od V. do XI. st.” nastavak je duge i plodne djelatnosti Centra koja od devedesetih godina okuplja najeminentnije europske i svjetske stručnjake s polja medievalistike, poput ovogodišnjih osamdesetak sudionika čiji se radovi objavljuju u znanstvenom časopisu Centra *Hortus Artium Medievalium*. Na simpoziju su okupljeni stručnjaci

Predstavljen je zbornik radova ‘Alla ricerca di un passato complesso’ posvećen liku i djelu Gian Pietra Brogiola, jednog od ključnih znanstvenika talijanske, ali i europske arheologije, zaslužnom za transformaciju tradicionalne arheologije u suvremenu, interdisciplinarnu te međunarodnu znanost

ci tijekom pet sesija imali priliku vidjeti najnovije rezultate brojnih europskih istraživanja srednjovjekovne samostanske kulture, čime se učinio još jedan vrijedan korak u daljnjem otkrivanju jednog od temelja europskog civilizacijskog kruga, a izlaganjima naših stručnjaka predstavili su se manje poznati spomenici europskoj znanstvenoj zajednici. Istraživački je centar na simpoziju predstavio i dvije najnovije publikacije, 22. izdanje časopisa *Hortus Artium Medievalium*, kao skup radova prošlogodišnjeg simpozija u Poreču, te zbornik radova *Alla ricerca di un passato complesso* posvećen liku i djelu Gian Pietra Brogiola, jednog od ključnih znanstvenika talijanske, ali i europske arheologije zaslužnog za transformaciju tradicionalne arheologije u suvremenu, interdisciplinarnu te međunarodnu znanost.

Zbornik velikom talijanskom arheologu Gian Pietru Brogiolu

Tijekom simpozija predstavljen je izbornik *Alla ricerca di un passato complesso*, izdan u povodu 70. rođendana i odlaska u mirovinu jednog od najznačajnijih suvremenih arheologa za srednji vijek – Gian Pietra Brogiola.

Zbornik u izdanju Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek Sveučilišta u Zagrebu obuhvaća radove koji pokrivaju neka od razdoblja/polja u

kojima je Gian Pietro Brogiolo tijekom svoga bogatog djelovanja ostavio najznačajniji trag, a podijeljen je na tri cjeline: *Između kasne antike i ranog srednjeg vijeka* (tal. *Tra tarda antichità e alto medioevo*), *Arhitektura i crkve* (tal. *Architettura e chiese*) i *Politike kulturnih dobara* (tal. *Politiche per i beni culturali*). Sadrži tekstove 26 istaknutijih europskih stručnjaka arheologa iz Italije, Engleske, Francuske, Hrvatske, Španjolske, Slovenije koji se bave metodologijom, kulturnim građevinama te crkvenom organizacijom teritorija, a koji su svojim tekstovima željeli ukazati čast tom velikom istraživaču srednjega vijeka.

G.P. Brogiolo, rođen u Brescii, označio je prekretnicu u talijanskoj arheologiji srednjega vijeka kao humanističkoj disciplini koja je zahvaljujući njegovoj nevjerojatnoj energiji, iz dotad tradicionalnih sfera promišljanja struke, prerasla u jednu novu, modernu i interdisciplinarnu znanost koja nadilazi granice prostora. Ovaj zbornik nastao je zahvaljujući ideji prof. dr. sc. Miljenka Jurkovića s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, dugogodišnjeg prijatelja i suradnika Gian Pietra Brogiola, te njegove nekadašnje asistentice, a danas i nasljednice na katedri, prof. dr. sc. Alexandre Chavarrije, koja već dugi niz godina s njim dijeli kabinet na Sveučilištu u Padovi. Kao takav, hommage svjedoči iznimnoj važnosti ovog velikog znanstvenika i čovjeka koji i danas živi svoju struku.

22. broj Hortus Artium Medievaliuma

Novi broj *Hortus Artium Medievaliuma*, godišnjaka Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek Sveučilišta u Zagrebu, predstavljen je na 23. međunarodnom kolokviju u Zadru. Njegov 22. broj skup je radova predstavljenih na prošlogodišnjem simpoziju u Poreču, okupljenih oko teme “Hrvatska srednjovjekovna baština u europskom kontekstu: mobilnost umjetnika i prijenos oblika, funkcija i ideja”, što je i tema velikog projekta koji financira Hrvatska zaklada za znanost, a koji vodi prof. dr. sc. Miljenko Jurković.

Ovaj volumen, veličine 510 stranica, podijeljen je na tri cjeline, a počinje uvodom velikog europskog stručnjaka Xaviera Barrala i Alteta. Prva cjelina sadrži 33 članka podijeljena u četiri tematske jedinice: Jadranske luke; Venecija i Bizant; Kasna antika – materijali, mramor te Umjetnička razmjena u visokom i kasnom srednjem vijeku – pitanja kartografije. Druga cjelina, pod nazivom *Varia*, sadrži prikaze pet novih istraživanja u Hrvatskoj i Europi, a treća recenzije novih publikacija.

I ovaj je broj *Hortusa* okupio vrhunske povjesničare umjetnosti, povjesničare, arheologe i znanstvenike srodnih disciplina, potvrdivši time svoj interdisciplinarni i međunarodni karakter.

Jelena Behajm, Ivor Kranjec, Petra Župan

Novi emeritusi

Dragan Jevtić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana telekomunikacije i informatika

Mario Šavar

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana procesno energetsko strojarstvo

Nenad Bojčetić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Rijeka

Neven Lovrin

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Zagreb

Vesna Pavić
redovna profesorica u mirovini Agronomskog fakulteta

Emil Robert Tanay
redovni profesor u mirovini Akademije likovnih umjetnosti

Zagreb

Alen Bažant
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana telekomunikacije i informatika

Vedran Bilas
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektronika

Davor Bonefačić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana radiokomunikacije

Predrag Ćosić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana proizvodno strojarstvo

Renata Iveković
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana oftalmologija

Fetah Kolonić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektrostrojarstvo

Zoran Kožuh
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana proizvodno strojarstvo

Zoran Kunica
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana proizvodno strojarstvo

Maja Matijašević
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana telekomunikacije i informatika

Igor Pandžić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje računarstvo, grana informacijski sustavi

Davor Petrinović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektronika

Damir Stanin
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, grana veterinarske kliničke znanosti

Milan Špehar
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području humanističkih znanosti, polje teologija

Nedeljko Štefanić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana proizvodno strojarstvo

Novi redovni profesori hrvatskih sveučilišta

Zdenko Tonković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana opće strojarstvo (konstrukcije)

Hinko Wolf
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana opće strojarstvo (konstrukcije)

Hrvoje Čupić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana patologija

Krešimir Grilec
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Milan Kujundžić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

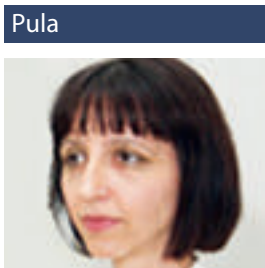
Vlatko Pejša
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

Josip Šalković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području humanističkih znanosti, polje teologija

Jozo Rogošić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda (agronomija)

Marli Gonan Božac
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje ekonomija, grana organizacija i menadžment

Zadar

Pula

Nikola Petković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području humanističkih znanosti, polje filologija

Livio Šušnjić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Sanjin Braut
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti

Nelida Črnjarić-Žic
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti

Saša Vlahinić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Leo Frkanec
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području prirodnih znanosti, polje kemija

Biserka Žinić
izabrana je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području prirodnih znanosti, polje kemija

Dubravka Bilić, prof

Saša Budimski, PRVONAGRAĐENI RAD

Gimnazija Županja

Hrvatske sveučilišne novine

universitas

u suradnji s

Društvom profesora hrvatskoga jezika

uz sponzorsku potporu

Croatia osiguranja

raspisale su

literarni

nagradni natječaj

na temu stiha Josipa Pupačića
“Evo me, moj svijete, na raskršću tvome i mome”

Odlukom Prosudbenog stručnog povjerenstva u sastavu Sanda Cambj, Duško Čizmić Marović, Gordana Galić Kakkonen, Srećko Listeš i Ljiljana Mlačić-Brakus, nagrađene su sljedeće učenice i učenici i njihove mentorice:

Saša Budimski, Gimnazija Županja, mentorica Dubravka Bilić, prof.
Paula Bunoza, Gimnazija Metković, mentorica Lidija Puljan, prof.
Ana Posavčević, Gimnazija Nova Gradiška, mentorica Vjekoslava Bagarić, prof.

Zahvalnicu su dobili sljedeće učenice i učenici i njihove mentorice:

Samantha Bartula, Srednja škola fra Andrije Kačića Mišića, Ploče, mentorica Tina Krstićević Batinović, prof.
Lucija Gjerek i Dora Vrtiprah, Gimnazija Fran Galović, Koprivnica, mentorica Sonja Delimar, prof.
Marta Juzbašić, Ekonomska i trgovačka škola Ivana Domca, Vinkovci, mentorica Mira Filipović-Trabak, prof.
Nenad Lastavica, II. gimnazija Osijek, mentorica Valerija Karačić, prof.
Iva Pahlić i Valentina Vuković, Srednja škola Antuna Barca, Crikvenica, mentorica Ljiljana Butković, prof.
Matea Pavičić, Nadbiskupska klasična gimnazija u Zagrebu, mentorica Anda Jakovljević, prof.
Lucian Pavlić, Gimnazija Sesvete, mentorica Mira Križan, prof.
Nikola Polić, Ekonomsko-birotehnička škola, mentorica Suzana Kačić-Bartulović, prof.
Eugenija Prša, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga, mentorica Lana Rušnov Perić, prof.
Julija Putnik, III. gimnazija Split, mentorica Ivana Katić, prof.
Matea Škvorčević, Vlatka Klarić i Daniel Milošević, Gimnazija Nova Gradiška, mentorica Vjekoslava Bagarić, prof.
Marko Mišković, Petar Babić i Verona Vratarić, Gimnazija Županja, mentorica Dubravka Bilić, prof.

Evo me, moj svijete, na raskršću tvome i mome

Kad razmišljam o svome djetinjstvu, sjetim se svih lektira koje su nas tjerali da gutamo. Od šuma Striborovih, vila Kosjenki i miševa i mačaka kojima polazi za rukom da budu naopake, svaka fabula nosila je svoje čari. No, za mene na pijedestalu dječje književnosti uvijek je bio Baumov Čarobnjak iz Oza. Utopističko fantaziranje o zemljama tamo negdje iznad duge dio su ljudskoga identiteta od pojave antropoida i ljudske svijesti, ali sa sviješću dolazi i teret. Lako li je čovjeku utjehu pronalaziti u Smaragdnome gradu kada je prisiljen služiti Vještici od Zapada...

Rođen sam 1997. u svježoj, poslijeratnoj generaciji mladih nada koju su u Hrvatskoj tako rado priželjkivali. Prvi rođeni u kapitalizmu, spremni da konkuriramo MMF-u, BDP-ima i EU, blagoslovljeni u moru kratica i odrasli u novome sistemu za koji imamo velika očekivanja. Biti rođen u Slavoniji kasnih devedesetih, okružen nacionalnim tenzijama po kojima bi se dalo svirati klavirske sonate, a pri tome biti dijete iz miješanog braka, u mome je životu stvaralo brojna raskršća. No, tek sada sa svojih 18 godina, kada se pronalazim na najvećem raskršću života, osjećam se kao Alisa iz Zemlje Čudesa, protjerana iz snova o vlastitoj identitetu. Netko mi je s prisilom skinuo moje ružičaste naočale kroz koje bih motrio svijet, a vjerovah da su mi uistinu dobro pristajale.

I tako odoše zadnja zrnca pijeska vremena moga djetinjstva. Dijagnoza jest sljedeća: otac Rusin, majka Hrvatica, pola obitelji u braku sa Srbima. Klinička slika se nastavlja. Život u Gunji, selu sa znakovitom muslimanskom populacijom, poznatom po poplavi koja nas je suđeci po lokalnim nadrikatolicima snašla radi suživota s islamom, jer pitanje jest kako imamo nit hrabrosti tretirati muslimana kao čovjeka! Zanimljivo, tako smo slavili 1992. i članstvo u Ujedinjenim narodima, a zaboravili smo ono temeljno: „Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravi-

ma“. Mojih osamnaest godina je kap u moru života, no sa svojih osamnaest osjećam se zrelo za umirovljenje. U mojoj sedmoj godini života, moji roditelji, završivši igru mačke i miša donijeli su odluku o razvodu braka.

Odličan učenik prvog razreda osnovne škole se po prvi puta našao na Pupačićevu raskršću svjetova. Križanja seoskih i gradskih manira izne- nadujuće su mi polazila za rukom. No, preselivši se u tridesetak kilometara udaljenu Županju, tip-top katolički gradić koji osim što graniči s Bosnom, graniči i s ideologijom koja je trebala biti zakopana četrdesetih, po prvi puta bivam zadnja figurica koju bi dijete odabralo u društvenoj igri. I tako se susreh s idejom nacionalizma i pitanja poput: „Kako ti zapravo imaš ime ako nisi kršten?“ Djeca znaju biti okrutna, ali zahvaljujući svojoj majci, profesori- ci hrvatskog jezika i književnosti koja je u mene usadila ljubav prema pisanoj riječi, od malena kroz knjigu shvaćam da su oni tek zrcalni odraz svojih roditelja, začahureni u ogorčenoj, malo- građanskoj sredini.

Godine prolaze, gutam knjige kao tic-tac i neuspješno nastojim shvatiti petlju društva. Ali, tada, kako to obično biva u životu, sa svojih 17 godina moj život odlazi u smjeru kojega ne bih poželio ni prvaku teške kategori- je, a posebice ne adolescentu. Pupačićevo raskršće se opet samoaktualiziralo. Moja najbolja prijateljica iz djetinjstva, a u tome trenutku i kolegica iz gimnazijskih klupa, preminula je u tragičnoj nesreći, ne dočekavši svoj srpanjski rođendan... ne dočekavši onih kapitalnih osamnaest. Neopisiv je osjećaj kada vam se u trenutku kada mislite da ste najjači, nedodirljivi i beskonačni, svijet preokrene oko svoje osi i shvatite da biste sada izgubili i u borbi s mravom. Tek tada shvaćate koliko vi niste vi. Shvatite koliki dio vas čine vaši voljeni i kada se otkine taj gromačni dio vas, bivate osuđeni na vječno čeznuće za njim, na čeznuće za životnom cijelosti. Laurina smrt

i činjenica da je to drugo dijete koje je njena obitelj izgubila na isti način u dvadesetogodišnjem razmaku u meni je probudila strah od života i bojazan da ću nastaviti gubiti voljene, a u produžetku, gubiti i sebe. Shvatih koliko brzo i nepravедно gori fitilj života i kako je zapravo najgora bol, ona nastala kada se nečija svjetlost ugasi, a vaše oči još peku od njihova sjaja.

Danas nastojim živjeti iz dana u dan. Nastojim pisati zadaćnicu po zadaćnicu, živjeti dan po dan, potaknuti druge oko sebe na pravednije i promišljenije življenje, jer strahujem da će se nečiji fitilj ugasiiti uskraćen za svoje samoostvarenje proizašlo iz nepravde. Za početak nastojim, inspiriran feminističkom filozofijom Simone de Beauvoir, biti vokalniji u borbi za ženska prava, jer i banalna objava na društvenim mrežama nosi potencijal progresa. Propitujući identitete to je bilo jedno od prvih zagonetki koje i danas nastojim shvatiti. Zašto prisiljavamo žene da mrze svoja tijela, a onda ih posramljujemo kada podlegnu estetskoj kirurgiji? Zašto je moja sestra bila dio prstohvata djevojaka koje su stupile na Elektrotehnički fakultet? Uvjeren sam da Bog nije Adama stvorio s mehaničkim alatima u ruci, a Evu s pregačom oko struka i djecom o kojoj treba skrbiti. Pitanje po pitanje, razgovor po razgovor i možda moji prijatelji neće nedjeljom biti u prvim redovima na misi, a onda u ponedjeljak biti u malo drugačijim prvim redovima, s kamenjem u ruci i povicima: „Ubi pедера!“

Društvo je komplicirano, u stalnom je pokretu. Na stalnim pokretima ja se pronadoh na beskonačnim raskršćima u ovome nimalo linearnome svijetu. No, na svakome raskršću, barem i bezuspješno, nastojat ću trčati prema Smaragdnome gradu Zemlje Oza i za sobom vući svoje prijatelje. A sada, korak broj jedan. Upisati uz engleski jezik i književnost antropologiju kao znanost o čovjeku na Filozofskom fakultetu, nastojeći natjerati i filozofa na filozofiranje, nastojeći obuhvatiti vječnost čovjeka.

DRUGONAGRAĐENI RAD

Paula Bunoza

Lidija Puljan, prof.

Gimnazija Metković

TREĆENAGRAĐENI RAD

Ana Posavčević

Vjekoslava Bagarić, prof.

Gimnazija Nova Gradiška

ZAHVALNICE SU DOBILI

Marko
Mišković

Petar
Babić

Verona
Vratarić

Gimnazija Županja

Samantha
Bartula

Tina K.
Batinović, prof.

Srednja škola fra Andrije
Kačića Miošića, Ploče

Marta
Juzbašić

Mira F.
Trabak, prof.

Ekonomska i trgovačka škola
Ivana Domca, Vinkovci

Matea
Škvorčević

Vlatka
Klarić

Daniel
Milošević

Gimnazija Nova Gradiška

Nenad
Lastavica

Valerija
Karačić, prof.

II. gimnazija Osijek

Matea
Pavičić

Anđa
Jakovljević, prof.

Nadbiskupska klasična
gimnazija u Zagrebu

Lucija
Gjerek

Dora
Vrtiprah

Sonja
Delimar, prof.

Gimnazija Fran Galović,
Koprivnica

Lucian
Pavlić

Mira Križan,
prof.

Gimnazija Sesvete

Nikola
Polić

Suzana Kačić
Bartulović, prof.

Ekonomsko-birotehnička
škola, Split

Iva
Pahlić

Valentina
Vuković

Ljiljana
Butković, prof.

Srednja škola dr. Antuna Barca,
Crikvenica

Eugenija
Prša

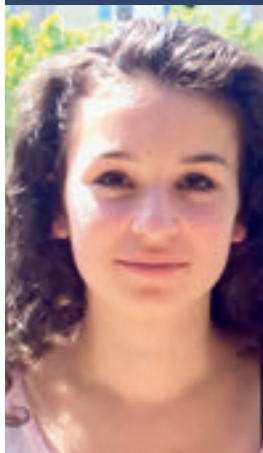

Lana Rušnov
Perić, prof.

Prirodoslovna škola Vladimira
Preloga

Julija
Putnik

Ivana Katić,
prof.

III. gimnazija Split

TTIP: VELIKO PODČINJAVANJE

Piše:
**LORI
WALLACH**

Nakon skandala s Agencijom za nacionalnu sigurnost, u svjetsku je javnost prvi put procurio sadržaj tajnih pregovora oko uspostave Transatlantske zone slobodne trgovine između SAD-a i EU-a. Ako sporazum, koji guraju moćne lobističke organizacije s objiju strana Atlantika, stupi na snagu, označit će efektivni kraj mogućnosti formuliranja državnih politika u područjima trgovine, zaštite potrošača i okoliša te financijske regulacije – i to pod prijetnjom drakonskih financijskih penalizacija za ‘neposlušne’

(...) Transatlantskim sporazumom o trgovini i investicijama (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP), o kojemu Sjedinjene Države i Europska unija pregovaraju od srpnja 2013., zakoni s obje strane Atlantika predredili bi se normama slobodne trgovine koje su ustanovile velike europske i američke tvrtke, a zemljama koje ga prekrše prijetile bi trgovinske sankcije ili obavezna isplata odšteta od više milijuna eura u korist podnositelja žalbe.

Ovaj je sporazum spoj svih elemenata u ranijim ugovorima koji su se pokazali najštetnijima. Ako bi stupio na snagu, taj bi ugovor postojećim privilegijama multinacionalnih kompanija dao snagu zakona i zauvijek vezao ruke vladama. Kako na njega ne bi mogle utjecati političke promjene ili javno mnijenje, primjenjivao bi se milom ili silom jer bi njegove stavke mogao promijeniti samo jednoglasni konsenzus svih zemalja potpisnica.

Pregovori iza leđa javnosti

(...) Budući da im je cilj rasprodati dijelove javnih službi, pregovori oko Transatlantskog (i Transpacifičkog) sporazuma odvijaju se iza zatvorenih vrata. Američku delegaciju čini više od 600 konzultanata koje su mandatirale multinacionalne kompanije, te imane-

ni resursi, profesionalno obrazovanje, uređenje javnog prostora, imigracija – ni jedna domena javnog interesa neće izmaknuti pritisku institucionaliziranog slobodnog tržišta. Politički postupci dužnosnika ograničit će se na pregovaranje s tvrtkama ili njihovim lokalnim mandatarima za mrvice suverenosti koje im one budu voljne odobriti.

Sudovi za zaštitu ‘očekivanih budućih profita’

Već je određeno da će zemlje potpisnice morati osigurati “usklađivanje zakona, pravilnika i procedura” s odrednicama sporazuma. Bez sum-

“*Na TTIP ne bi mogle utjecati političke promjene ili javno mnijenje, pa bi se primjenjivao milom ili silom jer bi njegove stavke mogao promijeniti samo jednoglasni konsenzus svih zemalja potpisnica*”

“*Lobi pod imenom Transatlantsko poslovno vijeće (Transatlantic Business Council, TBC) trajni je forum koji multinacionalnim kompanijama omogućava koordinaciju napada na politiku javnog interesa*”

ograničen pristup preliminarim dokumentima i dužnosnicima. Nacrti se neće puštati u javnost. Dane su upute kojima se novinari i građani isključuju iz rasprava – bit će informirani na vrijeme, nakon potpisivanja zakona, kada bude prekasno za reakciju.

(...) Snažna želja za skrivanjem američko-europskog sporazuma od javnosti lako je razumljiva. Treba vremena da se zemlje informiraju o učincima koje će proizvesti na svim razinama: od vrha federalne države do gradskih vijeća, preko administrativnih jedinica i lokalnih skupština, dužnosnici bi morali od početka do kraja redefinirati javnu politiku na takav način da zadovolje apetite privatne sfere u sektorima koji joj još uvijek djelomično uzmiču. Sigurnost prehrambenih proizvoda, zaštita od štetnih tvari, zdravstveno osiguranje, cijene lijekova, internet-ska sloboda, zaštita privatnosti, energija, kultura, autorska prava, prirod-

nje, provedba će biti budno nadgledavana. Jer u slučaju da ne provedu dogovoreno, mogle bi završiti na jednom od posebno uspostavljenih sudova za arbitražu između ulagača i država, kojima je dana moć određivanja trgovinskih sankcija državama.

Ta zamisao može nam se činiti nevjerojatnom, no ona se već provodi kada su u pitanju trgovinski sporazumi koji su trenutno na snazi. (...) Novost koju Transpacifički i Transatlantski sporazum uvode jest da će dopustiti multinacionalnim kompanijama da samostalno tuže zemlju potpisnicu čija politika ograničava njihovo poslovanje.

U takvim uvjetima tvrtke će moći ograničavati sustav javnog zdravstva, zaštite okoliša ili financijsku regulaciju u nekoj zemlji pozivajući se na posebno uspostavljen sud za takve slučajeve izvan nadležnosti suda iste države. Taj sud, koji čine tri pravna stručnjaka za

trgovačko pravo odgovorna zakonima Svjetske banke i UN-a, dopuštao bi osudu poreznih obveznika na velike odštete u situacijama kada bi zakoni te zemlje interferirali s “očekivanim budućim profitom” neke tvrtke.

Investitori protiv države

Sustav “investitora protiv države”, koji je naizgled nestao nakon oduzimanja od Multilateralnog ugovora o investicijama 1998. godine, u tajnosti je tijekom godina ponovno pokrenut. Više trgovinskih sporazuma koje su otada potpisale Sjedinjene Države koštalo je njezine porezne obveznike 400 milijuna dolara, koliko su naplatile multinacionalne kompanije zbog zabrane štetnih proizvoda, regulacije eksploatacije voda, zemljišta ili drva itd.^{iv} U procesima koji se upravo vode, korporacije potražuju još 14 milijardi dolara zbog politika od javnog intere-

Tko će dobiti čast da potpiše p
- oni koji tvrde da Hrvatska ra
domoljubi-ili ćemo napokon o

sa, poput patenata za lijekove, borbe protiv zagađenja okoliša ili zakona o klimi i fosilnim gorivima.

Transatlantski sporazum dodatno bi olakšao ovu legalnu iznudu, proporcionalno razmjerima transatlantskog tržišta. Tri tisuće i tristo europskih tvrtki s više od 24 tisuće podružnica posluje na američkom tlu, od kojih svaka može jednoga dana podnijeti žalbu protiv države, čime bi se znatno premašila šteta od dosadašnjih ugovora. No, zemlje članice EU-a bile bi izložene još većem financijskom riziku, ako se uzme u obzir da 14.400 američkih poduzeća u Europi obuhvaća mrežu od 50.800 podružnica. Sveukupno bi, dakle, 615 tisuća tvrtki bilo potencijalno u poziciji potraživati odštete iz državne blagajne.

Pružanje sigurnosti investitorima?

Službena svrha ovakve prakse trebala bi biti pružanje sigurnosti investitorima u zemljama u razvoju koje nemaju pouzdan pravni sustav – služili bi, dakle, kao zaštita kompanijama u slučaju eksproprijacije. No, teško se može tvrditi da EU i Sjedinjene Države imaju slabo razvijen pravni sustav – naprotiv, funkcionalan je i iznimno

pnost lijekova. Švedska energetska kompanija Vattenfall potražuje više milijardi eura od Njemačke zbog njezina “energetskog zaokreta”, odnosno strože regulacije termoelektrana na ugljen i obećanja o gašenju nuklearnih elektrana.

Ne postoje granice kaznama koje sud može odrediti državi u korist neke multinacionalne kompanije. Prije godinu dana jedna naftna tvrtka dobila je parnicu protiv Ekvadora, kojemu je bila dosuđena rekordna kazna od dvije milijarde eura.^{vii} Čak i kada vlade dobiju parnicu, svejedno moraju platiti sudske troškove i razne naknade, koje u prosjeku dosegnu iznos od osam milijuna dolara, spiskanih na teret građana. Zbog toga vlasti, umjesto da idu na sud, radije pregovaraju s podnositeljima žalbe. Kanada je tako sebi uštedjela poziv na sud žurnim ukidanjem zabrane toksičnog aditiva koji je koristila naftna industrija.

No, sve to samo je povećalo broj tužbi. Prema izvorima Konferencije UN-a o trgovini i razvoju (UNCTAD), od 2000. godine do danas udeseterostručio se broj predmeta na posebnim sudovima.

Obuhvatna lobistička ofenziva

(...) Transatlantski ekonomski dijalog (Transatlantic Business Dialogue, TABD), lobi koji je danas poznatiji pod imenom Transatlantsko poslovno vijeće (Transatlantic Business Council, TBC), već dugo je glavni nositelj projekta velikog američko-europskog tržišta. Nastao je 1995. godine pod okriljem Europske komisije i američkog ministarstva trgovine. Taj forum bogatih poduzetnika djeluje u smjeru iznimno konstruktivnog “dijaloga” između ekonomskih elita dvaju kontinenata, Washingtona i Bruxellesa. Riječ je, zapravo, o trajnom forumu koji multinacionalnim kompanijama omogućava koordinaciju napada na politiku javnog interesa, koje se još uvijek drže na obje strane Atlantskog oceana.

Javno objavljen cilj je eliminacija onoga što nazivaju “trgovinskim preprekama” (*trade irritants*), odnosno omogućivanje poslovanja na dvama kontinentima pod istim uvjetima i bez uplitanja vlasti. “Usklađivanje regulativa” i “međusobno priznavanje” dio je sintagmi koje se koriste kako bi se potaknulo vlade na autorizaciju proizvoda i usluga koje nisu u skladu s lokalnim zakonima.

Državne zakone pišu strani investitori

No, pobornici transatlantskog tržišta ne zauzimaju se za ublažavanje postojećih zakona, nego ih žele sami ponovno napisati. Na primjer, Američka gospodarska komora i BusinessEurope, dvije najveće poduzetničke organizacije na svijetu, tražile su od pregovarača Transatlantskog sporazuma da pokrenu proces kojim bi se najveći

“*Budući da je cilj rasprodati dijelove javnih službi, dane su upute kojima se novinari i građani isključuju iz rasprava – bit će informirani na vrijeme, nakon potpisivanja TTIP-a, kada bude prekasno za reakciju*”

predaju Hrvatske ste ili koji misle da su dobiti nacionalni konsenzus?

VELIKO PODČINJAVANJE

MONDE
diplomatique

“

TTIP dopušta multinacionalnim kompanijama da samostalno tuže zemlju potpisnicu čija politika ograničava njihovo poslovanje pa će tvrtke moći ograničavati sustav javnog zdravstva, ili zaštite okoliša pozivajući se na posebno uspostavljen sud izvan nadležnosti tužene države

dioničari i političari sazvali na okrugli stol na kojemu bi “zajedno uredili tekstove o regulaciji”, koji bi imali odmah stupiti na snagu u Sjedinjenim Državama i Europskoj uniji. Postavlja se pitanje je li zaista potrebna prisutnost političara na radionici pisanja trgovinskih regulativa. (...)

Zapravo, multinacionalne kompanije pokazale su se iznimno iskrenima pri predstavljanju svojih namjera, na primjer u vezi s GMO-om. Dok u Sjedinjenim Državama svaka druga država namjerava učiniti obveznim označavanje prisutnosti GMO-a u namirnici (što želi i 80 posto potrošača), prehrambena industrija, baš kao i u Europi, traži zabranu takvog označavanja. (...) Iznimno utjecajna Udruga biotehnoške industrije, čiji je član i div Monsanto, ogorčena je činjenicom

da se GMO proizvodi koji se prodaju u SAD-u ne mogu prodavati i na europskom tržištu. Stoga želi da se odmah zatvori “ponor koji se stvara između deregulacije novih biotehnoških proizvoda u SAD-u i njihova neprihvatanja u Europi”. Monsanto i njemu slični ne skrivaju nadu da će transatlantska zona slobodne trgovine pridonijeti tomu da se stane na kraj Europljanima i njihovu “opširnom katalogu GMO proizvoda za čije se korištenje čeka dopuštenje”.^{ix}

Piletina isprana klorom

(...) Standardi kvalitete u prehrani također su na meti. Američka mesna industrija želi ukinuti europsku zabranu uvoza pilećine koja je dezinficirana u kloru. Na čelu te borbe je grupa Yum, vlasnik lanca brze prehrane Kentucky Fried Chicken, koja može računati na snažnu potporu poduzetničkih organizacija. “EU dopušta samo korištenje vode i pare na mesu”, žali se Sjevernoamerička udruga za meso, a druga lobistička grupa, Američki institut za meso, negoduje zbog “nepravednog odbijanja mesa s beta-agonistima, poput raktopamina hidroklorida”. Raktopamin se koristi kao aditiv za povećanje mase mesa svinja i goveda. Zbog rizika koji uzrokuje za zdravlje životinja i konzumenata, zabranjen je u 160 zemalja, među kojima su i zemlje članice EU-a, Rusija i Kina. Američkom svinjogojstvu ta mjera narušava tržišnu konkurentnost, pa tome želi stati na kraj preko Transatlantskog sporazuma.

Isti je problem sa stakleničkim plinovima. Organizacija Airlines for America (A4A), najveća američka udruga aviokompanija, ustanovila je popis “nepotrebnih pravila koja

pridonose predrasudama o njihovoj industriji”, a koja bi Transatlantski sporazum, naravno, trebao ukinuti. Na vrhu te liste je europski sustav kvota ispušnih plinova koji obvezuje aviokompanije na plaćanje zbog gađivanja ugljikom. Bruxelles je privremeno suspendirao taj program, no A4A zahtijeva definitivno ukidanje u ime “napretka”.

Demontiranje svakog oblika kontrole kretanja kapitala

Ipak, najgore se sprema u financijskom sektoru. Pet godina nakon izbijanja krize *subprime* kredita, američki i europski pregovarači zaključili su da je isteklo vrijeme hirovitih poku-

“

Europske tvrtke tužile su Egipat zbog povećanja minimalnih plaća, Peru zbog ograničenja otpuštanja štetnih kemikalija, Phillip Morris tužio je Urugvaj i Australiju zbog donošenja zakona protiv pušenja, a američka mesna industrija želi ukinuti europsku zabranu uvoza pilećine koja je dezinficirana u kloru...

šaja regulacije financijskog sektora. Okvirom koji žele uspostaviti planira se ukidanje svih mehanizama kojima bi vlade mogle kontrolirati obujam, prirodu ili podrijetlo financijskih proizvoda na tržištu. Ukratko, radi se, jasno i jednostavno, o brisanju riječi “regulacija” iz vokabulara.

Odakle dolazi taj ekstravaganтни povratak na zastarjeli tačistički princip? To odgovara željama Njemačke bankarske udruge, koja se ne ustručava izraziti svoju “tjeskobnost” zbog vrlo blage reforme Wall Streeta usvojene nakon krize 2008. godine.

(...) S američke se strane nadaju da će se Transatlantskim sporazumom jednom zauvijek zaustaviti europski projekt poreza na financijske transakcije. Čini se da se to već dogodilo, s obzirom na to da je Europska komisija već i sama procijenila da ti porezi nisu u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije.

(...) No, deregulacija se ne događa samo unutar financijskog sektora. Transatlantskim sporazumom namjerava se otvoriti prema konkurentnosti sve “nevidljive” sektore od javnog interesa. Države potpisnice bit će obvezane ne samo podvrgnuti javne službe logici tržišta, nego se i odreći svake intervencije u odnosu na strane ponuđače koji žele ući na njihovo tržište. Mogućnosti političkog djelovanja u zdravstvu, energetici, obrazovanju, vodoopskrbi ili prijevozu postupno će se smanjivati.

Odricanje od socijalnog mira

(...) Nekoliko mjeseci nakon početka pregovora, njihov ritam počeo se osjetno ubrzavati. U Washingtonu postoje dobri razlozi za vjerovanje da su europski čelnici spremni na bilo što

“

Autori TTIP-a priznaju da cilj nije smanjiti carinska ograničenja jer su već beznačajna, nego nametnuti “eliminaciju, smanjenje i prevenciju suvišnih nacionalnih politika”, svega što otežava protok robe, kontrolu kvalitete proizvoda, ali i demokratske procese odlučivanja

kako bi oživili stagnirajući ekonomski rast, čak i po cijenu odricanja od socijalnog mira. Očekivanja promicatelja Transatlantskog sporazuma da će neregulirano slobodno tržište olakšati trgovinsku razmjenu i stvoriti nova radna mjesta očito premašuju strah od socijalnih potresa. No, carinske granice između Europe i SAD-a i sada su već “poprilično neznatne”, utvrdio je američki povjerenik za trgovinu.^{xii} Autori sporazuma sami priznaju da im prvenstveni cilj nije smanjiti carinska ograničenja, koja su ionako beznačajna, nego nametnuti “eliminaciju, smanjenje i prevenciju suvišnih nacionalnih politika”.^{xiii} A kao “suvišno” glasi sve što otežava protok robe, uključujući regulaciju financija, borbu protiv globalnog zatopljenja, kontrolu kvalitete proizvoda, ali i demokratske procese odlučivanja.

To objašnjava i činjenicu da rijetka postojeća istraživanja o vjerojatnim posljedicama sporazuma ne prognoziraju značajne pozitivne socijalne i ekonomske učinke. U često citiranom izvješću Europskog centra za međunarodnu političku ekonomiju, tako se u stilu Nostradamusa predviđa da će Transatlantski sporazum stanovništvu transatlantskog tržišta donijeti bogatstvo od tri centa po osobi dnevno, ali i to tek počevši od 2029. godine.^{xiv}

Pridonosi li TTIP rastu BDP-a?

No, čak ni takav “utjecaj” nije realan. I sami autori priznaju da bi s uklanjanjem dubiozne pretpostavke da smanjenje carina pridonosi značajnom ekonomskom rastu, što je teorija koja je dosad stoput opovrgnuta, očekivani rast BDP-a u EU-u i SAD-u iznosio potpuno beznačajnih 0,06 posto.

Gotovo sva istraživanja o Transatlantskom sporazumu financirale su institucije naklone slobodnoj trgovini ili poduzetničke organizacije, zbog čega se u njima ne pojavljuju socijalni troškovi ugovora, kao ni njegove izravne žrtve, kojih bi moglo biti na stotine milijuna. No, igra još uvijek nije gotova. Kao što se pokazalo s Multilateralnim ugovorom o ulaganju, Zonom slobodnog tržišta Amerika i nekim pregovorima WTO-a, korištenje “trgovine” kao trojanskog konja za razoružavanje socijalne zaštite i uspostavljanje hunte poslovnjaka izjalovilo se već nekoliko puta u prošlosti. Ništa ne jamči da ovaj put mora biti drugačije.

S francuskog prevela: Dorotea-Dora Held

* Lori Wallach je direktorica organizacije Global Trade Watch, ogranka neprofitne udruge za zaštitu potrošača Public Citizen.

• Martina Vrbljanin: Odrizi •

Splitski studenti igraju najbolji basket u državi

Predstavnici Splitskog sveučilišta u basketu u muškoj i ženskoj konkurenciji, nakon niza europskih i državnih medalja, suvereno su ponovno osvojili zlatne medalje

Studenti Sveučilišta u Splitu zabilježili su još jednu uspješnu sportsku sezonu na državnoj razini. U prosincu prošle godine na Unisport Watersu u Rijeci, vaterpolisti su suvereno osvojili zlatnu medalju, dok je plivačka ekspedicija u Split ponijela osam medalja, od čega dvije zlatne, dvije srebrne i četiri bronzane.

Od 19. do 22. svibnja, Poreč je bio središte hrvatskog akademskog sporta. U dosad najvećem Unisport Finals su sudjelovalo je više od 1000 studenata s čak 16 visokoškolskih ustanova diljem Hrvatske, a Sveučilište u Splitu svoje je predstavnike imalo u futsalu, košarci, rukometu, odbojci, odbojci na pijesku, šahu i stolnom tenisu, te ukupno osvojilo sedam medalja.

Najviše su se istaknuli rukometaši pod vodstvom prof. Marijane Čavale, koji su s dvije sjajne izvedbe bili bolji od kolega s Verna i iz Rijeke i tako donijeli svom sveučilištu jedino zlato s ovogodišnjeg Finalsa. Čak četiri medalje donijela nam je odbojka – u dvoranskoj srebrno u ženskoj konkurenciji i broncu u muškoj, te također dva srebra na pijesku. Broncu su osvojile i rukometašice te muška futsal ekipa koja, nažalost, nije uspjela potvrditi sjajnu formu i prvo mjesto iz ligaškog dijela UnisportHR futsal lige, gdje su sa sedam pobjeda u osam kola zauzeli prvo mjesto.

Ove godine UnisportHR Košarka 3x3 nije održana na Finalsu, kao i obično, nego vikend kasnije, 27. i 28. svibnja, u Zagrebu, u sklopu Studentskog dana sporta. Predstavnici Splitskog sveučilišta u muškoj i ženskoj konkurenciji suvereno su osvojili zlatne medalje te još jednom, nakon niza europskih i državnih medalja, potvrdili da splitski studenti igraju najbolji basket u državi.

Mjesec lipanj bio je rezerviran za Unisport nogomet i Unisport ragbi 7 kup. Otok Vis bio je domaćin nogometašima, a splitski su studenti pobjedom 5:1 nad Osijekom osvojili brončanu medalju. Ragbi 7 (modificirana verzija ragbija sa samo sedam igrača u ekipi) održao se u Splitu gdje su domaćini, mahom igrači RK Nade, u potpunosti dominirali te s dvije uvjerljive pobjede svom Sveučilištu osigurali još jednu zlatnu medalju.

ŠIME VERŠIĆ

Dugogodišnja košarkaška dominacija FESB-a

Unisport sezona na Sveučilištu u Splitu polako se primiće kraju. Od 12 planiranih sportskih natjecanja u kojima sudjeluje više od 2000 studenata, dosad je održano njih 9.

Šah je tradicionalno otvorio akademska natjecanja a dominirali su studenti Pravnog fakulteta i studentice PMF-a. Nakon toga su uslijedili sportovi s reketima – badminton i stolni tenis. Zlato je u badmintonu (samo pojedinačno) otišlo na FESB u muškoj i Ekonomiju u ženskoj konkurenciji. U stolnom tenisu su u pojedinačnim kategorijama te u ženskoj ekipnoj slavili studenti s Odjela za stručne studije, dok je u muškoj ekipnoj prvo mjesto osvojila ekipa Ekonomskog fakulteta.

Košarka i rukomet su se održali samo u muškoj konkurenciji te su se u oba finala našli predstavnici FESB-a i Kineziološkog fakulteta i podijelili zlata - FESB je slavio u košarci, potvrdivši svoju dugogodišnju dominaciju, a KIF u rukometu, dok je broncu u oba sporta osvojio Pomorski fakultet. Od momčadskih sportova odigralo se i natjecanje u odbojci, gdje su najbolje bile cure s Kineziologije i FESB-ovci.

Veslanje je tradicionalno održano u sklopu Međunarodne regate Sveti Duje a prva je kroz cilj prošla posada FESB-a. Ove je godine prvo izdanje doživio UnisportST Kros, koji se organizirao u suradnji s Maraton klubom Marjan u formatu lige te su se bodovi skupljali kroz 3 utrke na 5 kilometara. Ukupno najbolji bili su predstavnici FESB-a i Kemijsko-tehnološkog fakulteta.

Pobjedom Pomorskog fakulteta nad Medicinskim, završena je Futsal liga, najmasovnije i najpopularnije sportsko natjecanje na Sveučilištu u Splitu. U Susretu za treće mjesto FESB je bio bolji od KTF-a, čije su se ženske kolegice našle na najvišem pobjedničkom postolju pobijedivši Ekonomiju u finalu, dok su se broncom morale zadovoljiti predstavnice Kineziologije.

Za kraj sportske sezone su ostala Otvorena prvenstva Sveučilišta u Splitu, i to u odbojci na pijesku, cageballu i streetballu, kod kojih se konačan plasman neće računati za ukupnu ljestvicu uspješnosti fakulteta u Unisport natjecanjima za ovu akademsku godinu.

ŠIME VERŠIĆ

